

8x2-SP/SY

GLUNTARNE

EN SAMLING DUETTER

FÖR BARYTON OCH BAS

MED ACKOMPANJEMANG AV PIANO

AV

GUNNAR WENNERBERG

Quem recitas, meus est, o Fidentine, libellus
Sed male cum recitas, incipit esse tuus.
MARTIALIS

TEXT

MED INLEDNING OCH UPPLYSNINGAR

STOCKHOLM • ABR. HIRSCHS FÖRLAG.

1917
917

Pris häft. kr. 1: 50, inb. kr. 4: —.

GLUNTARNE

EN SAMLING DUETTER

FÖR BARYTON OCH BAS

MED ACKOMPANJEMANG AV PIANO

AV

GUNNAR WENNERBERG

*Quem recitas, meus est, o Fidentine, libellus
Sed male cum recitas, incipit esse tuus.*

MARTIALIS

STOCKHOLM · ABR. HIRSCHS FÖRLAG

CENTRALTRYCKERIET
:: STOCKHOLM 1914 ::

OTTO BERONIUS
OCH
EUGENE VON STEDINGK

ÄGNAS DESSA SÅNGER

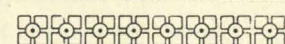
AV
FÖRFATTAREN

INNEHÅLL

INLEDNING.....	7—35
I. I ANLEDNING AV MAGISTERNES OCH GLUNTENS FÖRSTA BEKANTSKAP. »Minns du hur ödet oss förde tillhopa?».....	37
II. GLUNTEN BLIR JUVENAL. »Ack jag är så led vid att leva».....	38
III. UPPSALA ÄR BÄST. »Svara mig, Glunten, på ära och tro».....	40
IV. EN MÄNSKENSNATT PÅ SLOTTSBACKEN. »Herre min Gud, vad den månen lyser!».....	41
V. GLUNTEN PÅ FÖRELÄSNING. »Har du hört min malör i går?».....	44
VI. EN SOLNEDGÅNG I EKLUNDSHOFSSKOGEN. »Vad det är skönt ändå?».....	46 x
VII. HARPOSPELET PÅ »SCHYLLA». »Leve det nattliga Schylla!».....	48 x
VIII. HURULEDES MÅNEN INTRESSERAR SIG FÖR GLUNTEN OCH MAGISTERN. »Nu tror jag det kan vara tid».....	51
IX. NATTMARSCHEN I SANKT ERIKS GRÄND. »Framåt marsch!».....	53
X. DAGEN DÄRPÅ. »Nå så välkommen!».....	55
XI. GLUNTENS MOSTER. »Känner du min moster?».....	57
XII. MAGISTERNES MISSLYCKADE SERENAD. »Sakta nu, kast' bort cigarren».....	59
XIII. HURU GLUNTENS SVÄRMOD PÅ »ÄPLET» SKINGRAS AV MAGISTERNES VÅRFANTASIER. »Bror, jag är ledsen vid livet».....	61
XIV. GLUNTENS VIGILANS. »Nu har jag sprungit mig trött och fördärvad».....	63
XV. PÅ »FLUSTRET», EN SÖNDAGSEFTERMIDDAG UNDER RÖTMÅNADEN. »Det är fasligt tomt i staden».....	65
XVI. VID BRASAN PÅ MAGISTERNES KAMMARE, EFTER EN STOR MIDDAGSBJUDNING. »Hulda skymning, sänk dig neder».....	67
XVII. MAGISTERNES FLAMMA. »Ack, i Arkadien även jag har varit».....	69
XVIII. GLUNTENS FLAMMA. »En gång var jag mycket, mycket kär».....	70 x
XIX. EN KVÄLL PÅ KYRKOGRÄNDEN. »Tror du ej, bror, när den tysta graven».....	73
XX. MÖTET I DOMTRAPPAN. »Hejda dig, Glunten, stoppa farten!».....	75
XXI. GLUNTENS MISSTAG. »Minns du i fjol, just denna dagen?».....	76
XXII. HEMMARSCH FRÅN EKLUNDSHOF MED EN BONDSPELMAN. »Slutat för i dag!».....	79 x
XXIII. ANKLAGESEN. »Jag är orolig i själ och i sinne».....	83
XXIV. EFTER KAMERAEXAMEN. »Så ja, min hedersbror, nu är man säverad».....	84
XXV. EXAMENSSEXA PÅ EKLUNDSHOF. »Calle! Janne! Kypare!».....	86
XXVI. IMPROMPTUBALEN. »Plats go' herrar!».....	91 x
XXVII. SLOTTSKLOCKAN. »Hör, hör slottsklockans toner».....	96 x
XXVIII. GLUNTENS RESKASSA. »Sätt dig nu och räkna över».....	96
XXIX. AVSKEDET PÅ FLOTTUND. »Farväl, Magister!».....	102
XXX. MAGISTERNES MONOLOG EFTER GLUNTENS AVRESA FRÅN ALSIKE. »Ack, vad vårt liv är eländigt!».....	103
UPPLYSNINGAR OCH MEDDELANDE.....	105

INLEDNING

DET är ett märkvärdigt tidskifte i Uppsalas annaler, det som inträder med adertonhundrafyrtioalet.

För den, som under detta årtionde vistats i den gamla universitetsstaden vid Fyrisstränder, skall det påståendet helt visst icke synas överdrivet, att ett nytt, kraftigt och egendomligt liv då började röra sig och där visa sig verksamt nästan på alla, såväl det borgerliga som akademiska samhällets, områden.

Önsknigar, som hittills ej vågat giva sig luft och göra sig offentligt hörda, av fruktan att varda ansedda allt för djärva eller orimliga; bemödanden, som trots sin aktningssvärda obetydlighet av klokheten stämpats såsom riksfördärliga eller till det minsta samhällsvådliga; strävanden, dem en välvis försiktighet medelst hopade betänkligheter sökt att kväva redan i lindan såsom missfoster av en utsvävande inbillning; förslag, vilka en gällande erfarenhet eller den rådande bristen på allmänanda förut förklarat för utförbara eller förkastat såsom i varje fall onödiga — alla trängde de sig nu fram liksom på en hemligt given befallning, fördrande här uppmärksamhet eller granskning, där medverkan eller utförande.

Det var som om en plötslig vindstöt av det underbara slag, om vilket det heter, att »man hör dess röst, men vet ej vadan den kommer eller vart den far», hade hos alla blåst in en ny ande av friskhet, viljekraft och handlingslust, sådan han sällan ter sig annat än i skiftesrika och upprörda tider.

Och sådana voro också tiderna under detta decennium.

Måhända sträckte sig till nordens kalla och lugna bygder en känning av det märk-

tiga jordskalv, som då skakade de sydligare ländernas samhällsgrundvalar och lät samtiden genom deras gapande remnor med bävan betrakta de jäsande lager det vräkt upp i dagen. Att dess där våldsamma och omstörtande utbrott här antogo den för mildrade karaktären av häftiga och omdanande kraftyttringar förbjuder åtminstone icke den förmodan, att denna tids ovanliga företeelser inom vårt land, vilka ej blott kändes, utan redan då även erkändes såsom sådana, hade, om än deras flesta och mest närande rötter grenade ut sig i de närmaste omgivningarnas bördiga jordmån, dock ett och annat fäste på ett avlägset djup, som förnekades, emedan det ej syntes.

Att i en universitetsstad detta nya liv skulle visa sig rikt och rörligt på det högre område, där frågor hörande till vetenskap, stat, kyrka och konst icke få vara främmande eller likgiltiga, var mindre att undra på; vida mer, att det företedde samma egenskaper och i lika hög grad på det lägre, där handel, näringar, penningväsen och samfärdsel tilldraga sig största uppmärksamheten.

Denna samtidiga överensstämmelse bidrog i väsentlig mån att framkalla en växelverkan mellan båda områdena, varunder det ömsidiga deltagandet, oförhindrat av särskilda meningsskiljaktigheter, blev allt mer och mer allmänt. Och oavsett den väsentliga fördel, som härav kom samhället i dess helhet till godo, hade denna växelverkan ett synnerligen välgörande inflytande på de unga akademiska medborgarnas uppfattning av sina rättigheter och skyldigheter såsom studenter, en uppfattning, som under den patriarkaliska styrelsens hägn utbildat sig till — eller åtminstone ofta visat sig vara — en missuppfattning.

Lättast i ögonen fallande, om också icke betydelsefullast, voro den nyborna tidsandans omdaningar av samhällets yttre skick.

De gamla stadsdelarna på ömse sidor om Fyrisån, vilka länge hållit sig inom sina av ålder utstakade gränser, började nu att över-skrida dessa, vilket en ringa folkmängd och små anspråk på utrymme hittills gjort mindre nödigt. Invånarnas antal, som efter år 1800, då det utgjorde något mer än 5,000 personer, avtagit, steg åter med 1840 upp till samma höjd. En långsökt anledning till den just nu uppkommande byggnadslusten synes väl på grund härav föga behövlig, när det inkomstgivande företaget att bereda ett ökat antal invånare nödiga bostäder tyckes härtill vara tillräckligt skäl. Men härvid är dock att märka, att en del av de byggnader, som nu uppstodo, ingalunda var avsedd för hyresgäster, och att en annan del, som var det, förutsatte helt andra fordringar på bekvämlighet, än den husägarna förut varit vana att tillfredsställa. Vid tanken på den fart, med vilken offentliga byggnader för universitetets och stadens behov nu reste sig på flera ställen,* och på den mängd av enskilda hus, som samtidigt uppfördes och vilka, utan att förtjäna pris för ädel stil eller ens för god smak, likväl vida överträffade så väl de oformliga kaserer, vilka hedrades eller hänades med den lämpliga benämningen »träslott», som ock de små rödmålade och med torv täckta envåningshus, vilka gävo staden ett allt för idylliskt utseende, saknas väl därför icke skäl för den förmodan, att något annat än blotta vinstbegäret här visat sig verksamt.

Är denna förmodan antaglig i avseende på bebyggandet och utvidgningen av de särskilda stadsdelarna, så synes den ännu mer vara det i avseende på den samtidigt ökade forbindelsen dem emellan. — Endast tvenne broar, Dombron och Nybron, hade under föregående tid förenat den öster om

ån liggande stadsdelen med den västra. Redan 1841 var en tredje bro, Islandsbron, färdig och sex år senare den fjärde, Järn- eller Hängbron. I samband med dessa större arbeten ställdes andra mindre, såsom rätandet och upphjälpanDET av de krokiga och förfallna stenmurarna kring ån, Gillestorgets planering m. fl. Alla dessa företag voro i sanning långt snarare kännetecknande kraftyttringar av den tidsanda, som nu behärskade sinnena, än följd av en något ökad folkmängd eller av ett för tillfället mera än tillförene känt behov.

Med undantag av kyrkogården med sina vördnadsbjudande minnesvårdar och skuggrika gångar fanns för den lustvandrande allmänheten endast en trädbevuxen plats upplåten, nämligen Odinslund. De många för parkanläggningar och promenader lämpliga obygdar inom staden och i dess närhet, vilka liksom trängde sig fram och självmant erbjödo sig till begagnande, hade ännu icke lyckats ådraga sig någon förskönande uppmärksamhet. Slottet omgavs av kala backsluttningar och ofantliga grusgropar, som sträckte sig ända ned till de angränsande gatorna; den vidsträckta planen bakom Biblioteksbyggnaden skilde sig i utseende föga från en oländig ängsmark; och den vackert belägna västra åstranden nedanför Islandsbron utgjordes av små inhägnade gårdar och kåltäppor, här och där bevuxna med pil och videbuskar. Men — helt oförmodat fann man, att alla dessa platser voro synnerligen fula och lika oförmodat att de borde göras vackra, och strax begyntes planeringar och terrasseringar, anläggningar av gångstigar och gräsmattor, planteringar av träd och buskväxter. Den tiden fick väl endast föga njuta frukten av detta sitt arbete; men den tacksamhets-skuld, i vilken det nu levande Uppsala här för står till det förgångna fyrtiotalets, är stor och kan väl rätt bedömas endast av

* Så uppfördes i grannskapet av kyrkogården det nya astronomiska observatoriet, vid Kungsdammen anatomiska institutionens hus, utanför Vaksalatullen den nya teatern — alla under fyrtiotalet.

dem, som minnas stadens utseende för ett halvt sekel sedan.

Det måhända viktigaste förslaget bland dem, vilka närmast avsågo det yttre samhällslivets krav och som bragtes till utförande under dessa år, var likväl det, som åsyftade lättandet av samfärdseln mellan staden och Stockholm. Segelleden från Mälaren hade genom vanvård och bristande företagsamhet blivit nästan ofarbar. Visserligen underhölls en trög och oregelbunden förbindelse mellan de båda städerna av en gammal, otymplig ångbåt, som efter idkelsen återkommande missöden än vid Stäket, än vid Flottsund eller Ultunabron och efter ett ändlöst paddlande i Fyrisgyttjan, slutligen med dånande kanonskott förkunnade sin lyckliga ankomst till det nedre Islandets leriga strandbankar. Ty längre gick det icke. Men med slika anordningar nöjde man sig icke nu mera. Ändringsförslag uppgjordes och antogos, förbättringsarbetet greps an och fullföljdes, allt med samma iver och kraft. Än uppmuddrades, de lösa stränderna gjordes fasta medelst pålning, tränga farleder vidgades, hamnen flyttades upp till Islandsbron och försägs med ordentlig landningsbrygga — och snart gjorde tvenne välbyggda och snabba ångbåtar dagliga resor från och till huvudstaden, livligt omsättande resande, varor och nyheter och därför också ständigt omgivna av väntande skaror.

Man skulle måhända tro, att dessa omdaningar på ett område, som strängt taget icke var studenternas, försiggingo utan att någon synnerlig uppmärksamhet ägnades dem från deras sida. Men det förhöll sig ingalunda så. Tvärtom, de följdes med det mest oförställda deltagande. Livligt berörda, såsom all ungdom, av nya företeelser och alltid färdiga att oförbehållsamt giva sitt gillande eller ogillande tillkänna, funno de härunder ständigt rika tillfällen att tillfredsställa sin skädelystnad och giva luft åt sina tycken. Och huru stridiga dessa än voro,

då det gällde enskildheter, förenades de dock i avseende på det hela i en allmän belåtenhet. Man kände sig stolt över att Uppsala, »studenternas stad», blev med varje dag större och prydligare, man beundrade den vackra utsikten från Islandsbron och dröjde där gärna en stund för att lutad mot järnräcket lyssna till bruset från det nybildade fallet: man njöt i inbillningen av den fägring och skugga de späda planteringarna en gång skulle skänka den redan nu kära promenaden utmed ån, och man tyckte sig vid ångbåtens ankomst liksom försatt i ett närmare förhållande till den övriga bildade världen eller åtminstone såsom förflyttad till någon vrå av Stockholms för-tjusande omgivningar.

Under det att sålunda detta tidskiftes rastlösa ande, avog mot det hävdvunna och böjd för det nya, överallt på det borgerliga området lämnade djupa spår efter sin framfart, gjorde han det på samma gång icke mindre på det akademiska, om än spåren här, ehuru lika kraftigt intryckta, syntes skola bliva av mindre varaktighet.

De häftiga meningsstrider, som under århundradets första decennier upprört den vittra världen, än sträckande sig till, än och oftast utgående från universitetet, hade småningom lagt sig till ro, och liksom det händer, att efter en mulen och stormig morgongryning inträder en ljuvlig dag med hög himmel, från vilken en strålende sol gjuter ut sina välsignelser av ljus och värme över jorden, så inträdde ock nu för den gamla lärdomsstaden en klarnad tid av fridfullt lugn, under vilken den fick fröjdas i glansen av frejdade namn, sådana de i manna-minne där ej samtidigt kunnat täljas.

Det var nu som GEIJER, den fosterländske barden och väldige förkämpan i mången tidigare dust för sanning och rätt, satte såsom hävdaforskare kronan på sitt livsverk och tyst rustade sig för kommande strider; nu som ATTERBOM, efter att lika litet som han hava spart sin ungdoms krafter i de

hetsiga fejderna för sitt livs ideal, stilla gladde sig åt en ej längre missunnad lager och beredde sig att lägga mästarhanden vid det stora äreminne över svenska siare och skalder, som skulle bliva hans eget största; nu som HWASSER, FRIES, BOSTRÖM — andra deras berömda samtida i Uppsala att här förtiga — samlade kring sig aldrig minskade skaror av beundrande åhörare och gjorde många av dem till hängivna lärjungar ej för stunden blott, utan för alltid.

Det låg en gyllene ålders majestätiska frid utbredd över den mångskiftande lärda verksamheten, och det akademiska livet flöt fram med den högtidliga stillheten hos en mäktig flod, som ej vidare oroas av sin tidigare strömnings forsar och fall, och på vars spegelblanka yta ingen grumlande virvel förräder bottenens ojämnheter. Sådana funnos dock, och de skulle snart giva sin närvaro tillkänna.

Det var egentligen under trettioalet som denna i vackraste mening aristokratiska storhetstid rådde vid universitetet. Dess ära och härlighet varade väl ännu oförminskade under det följande årtiondet, men makten var bruten, och det inifrån, kanske under inflytande, säkert under medverkan av tidsandan.

Det var förnämligast tvenne tilldragelser inom den vittra världen, vilka mer än något annat bidrogo att bryta den nämnda storhetstidens välde och liksom röja väg för ett nytt. Hur härmed förhöll sig, hörer väl strängt taget icke hit, men att alldeles lämna det åsido skulle medföra ett förbiseende av en högst egendomlig färgskiftning över Uppsalalivet i allmänhet på denna tid och studenternas i synnerhet — ett förbiseende som lätt kunde anses som frivilligt.

GEIJER hade med kraftig, men omild hand vidrört några av de ömtåliga samhällsfrågor, vilka hittills liksom genom en tyst överenskommelse fått utgöra ett »noli tangere» vid lärdomsätet. Han hade därunder

blottat de svaga fogarna i den endräkt, som där antagits såsom given. Hans avfall slog ned såsom en bomb i den lärda kretsen och sprängde med ens sönder den förut rådande sammanhållningen. Företaget prisades av somliga, klandrades av andra och betraktades av de flesta med den frågande blick, som är vanlig hos den, som tror sig veta, att något skett, men ej vet vad. Till dessa sist nämnda hörde den studerande ungdomen i allmänhet, ehuru den icke saknade representanter i de båda andra hoparna. Då striden emellertid snart förflyttades till en större valplats än den universitetet hade att bjuda på, och de konservativas och liberalas reguljära truppmassor där uppträdde, drogs med skäl den allmänna uppmärksamheten dit från de skärmytslingar, som fortforo mellan de lättroliga friskarorna på Fyrisstranden. Dessa hade dessutom nu fått syn på ett annat tvisteämne, som med underlig makt drog dem till sig och kring vilket de kände sig mera stridsfärdiga.

Detta andra tvisteämne, i grunden lika viktigt och svårlöst, som det förra, hade lönligen framkastats ur fosforismens läger, nu nästan övergivet, sedan dess främste man slutit fred med sina motståndare och såsom vän inträtt i deras lag. Men där stod ännu kvar en dess siste och utan tvivel mest fruktansvärde kämpe, som hittills med föga allvar deltagit i den gemensamma striden, trolskt lekande med skarpslipade vapen i smidiga händer. ALMQVIST, som länge älskat insvepa sina innersta tankar i ett romantiskt skimmer, hade småningom låtit det villande omhöljet skingras och kärnan av sina »fria fantasier» bliva synlig. Hans novell »Det går an» hade framkallat en massa av motskrifter, mest utgångna från Uppsala, vilkas välmenta avsikt att släcka den uppflammande hänförelsen hos de talrika anhängarna snarare verkade såsom olja på elden. Hela den bildade universitetsstaden, män och kvinnor, gamla och unga,

delade sig i två hopar, den ena överdrivet prisande och upphöjande, den andra med lika överdrift klandrande och nedsättande den besynnerlige författaren. Stridsbullret trängde sig upp i katedern, in i de enskilda samkvämen och ut på gator och torg. Kampen var häftigare, men icke så långvarig som den förra; och de som visade den största uthålligheten, voro studenterna.

Om nu dessa båda vitt och djupt omkring sig gripande meningsstrider, under vilka mången hävdvunnen åsikt skoningslöst angreps och våldsamt kullkastades, trots sin likhet med andra mäktiga rörelser under denna tid likväl icke kunde få anses såsom barn av fyrtioalet, så kunde det så mycket mer tvenne andra, båda med omisskänneligt släktttycke av detta tidskiftes anda och båda utgående från ensartade strävanden, det ena för skandinavismen, det andra för studentföreningen.

Hade de förra rörelserna framkallats av män och spritt sig till ungdomen, så vart med dessa senare förhållandet omvänt.

Skandinavismen var visserligen icke någon ny sak. Dess ättartal sträckte sig genom sekler tillbaka för att nå sitt ursprung, men lederna voro brutna under långa melantider. I tanken ett storverk hade den en gång i verkligheten visat sig såsom ett styckverk. Man hade då lärt känna den såsom en riksolycka och sedan vant sig att under alla omständigheter anse den sådana. Den sista tidens fredliga umgängelse med grannländerna hade föga förmildrat denna fäderneärvda åsikt hos folket i allmänhet. Det var endast, eller åtminstone förnämligast, de unga ämnessvennerna vid de nordiska högskolorna, som dristade se saken på annat sätt, det var de, som nästan samtidigt kände ett oemotståndligt behov av ett närmande, och de, som på allvar trodde, att ett personligt sådant dem emellan skulle äga kraft nog att återknyta slitna släktband och för de nordiska folken bereda vägen till det storslagna målet: ett

enat Skandinavien. Här var alltså denna gång icke fråga om en ringa omdaning av det varande. Om till en början dessa ungdomliga önsknings tedde sig mera enstaka och tveksamma, växte de snart till vitt utbredda och djärva förhoppningar, isynnerhet efter det första oförgätliga studentmötet 1843, denna rörande företeelse av ädel ungdomsfröjd över återfunna och återvunna bröder, då Carolinasalen i hast vart förbytt till en ny unionssal, återskallande av treenigt jubel vid Plougs gripande sång:

»Se, derfor drog vi hen
at trykke Eders Höire — og skilles ad igjen;
men Aanden, som os drev, bestaaer:
vor Hilsen er en Svale, der varsler Nordens Vaar.»

Den likgiltighet och ringaktning, varmed flertalet av de äldre och styrande till en början betraktat hela denna tilldragelse, förbyttes nu till en överdriven farhåga för vad man förut ansett vara alldeles betydselöst och övergick snart till avgjort motstånd. Rörelsen, ett i allo anmärkningsvärt tidens tecken, steg allt högre och högre, någon gång svallande över måttets bräddar, och nådde efter ihärdiga ansträngningar för och emot samt märkliga uppträden inom och utom landet, sin höjd 1848, ett synnerligen ogynnsamt år för det gjorda utsädet, vilket möjligen under en fredligare tid förmått bära mognande frukt efter den löftesrika blomningen. Nu trycktes den våldsamt ned av ödesdigra händelser, och hetsigheten hos dem, som sågo sig svikna i sina överdrivna förhoppningar, att stora ting skulle omedelbarligen följa på den lyckliga begynnelsen, bidrog ingalunda att upphjälpa den fallna saken.

Det andra strävandet, som hade till mål en allmän studentförening, var av en långt mindre betydelse, ett slags skandinavism i smått, men ökade icke litet den oroliga och mångfrestande verksamhet, som nu sysslade på nästan varje punkt av det akademiska området. Frågan om en dylik förening hade

väl redan tidigare väckts, men åter slumrat in och fått bli liggande. Nu kallades den ånyo till liv och med vida större utsikt att »blive noget av», än förut. Skandinavismen, studentmötena, den växande lusten för deltagande i dagens politiska frågor och kanhända innerst begäret att åstadkomma något nytt, bättre än det gamla, hade gjort nationssalarnas stugor för tränga för de unga vikingarna. De längtade efter en vidare rymd att röra sig på, efter en allmänare och mera andlig förbrödring, än den landskapskonventet med åtföljande sexa förmådde att bjuda, och efter ett utbyte av tankar eller åtminstone av ord om närmare liggande och mer omtvistliga ämnen, än dem, vilka vid de sedvanliga disputationsakterna förekommo under form av »teser», hämtade antingen ur någon ännu icke utplundrad klassisk skattkammare, eller från »sunda förnufts» nedtrampade allmänning. Man tyckte — och ju icke utan skäl — att, om också svenskar, normän och danskar ej utan stor svårighet och tålmodsprövande tidsutdräkt kunde bringas tillsamman och förbrödras, så borde väl åtminstone dalkarlar, västgötar, smålänningar och alla de övriga svenska landskapens studenter lätt nog kunna göra det. Att studenterna även här utgjorde det egentliga rörelsepartiet, särskilt i detta sitt strävande förstärkta av åtskilliga yngre akademiska lärare, var klart, ävensom att motståndet skulle komma företrädesvis från professorerna, vilka kanske klarare insågo de gamla nationsinrättningarnas hälsosamma inverkan på de studerandes seder och kassa, än de förmådde fatta det plötsligt kända behovet av ett friare ungdomens samliv. Även från många äldre studenter, vilka av nationsbanden funnit sig oförhindrade att utsträcka så väl sin studieverksamhet, som sitt umgänge utanför landsmanskapets omkrets, möttes saken, om icke av motstånd, dock av likgiltighet. Resultatet blev, såsom det oftast är händelsen, när meningarna äro

alltför mångskiftande, att »den förda diskussionen» — och den var i sanning icke liten — »skulle gälla som svar på frågan».

Under dessa och många andra mindre häftiga meningsstrider, bland vilka dock torde förtjäna att särskilt nämnas den mellan HEGELS och BOSTRÖMS anhängare, vilken lätt begripligt inskränkte sig till ett fåtal, samt den om universitetets flyttning till huvudstaden, som av lika lätt insedda skäl fick en mer än vanlig utsträckning och till och med bragte det eljest fredliga borgerskapet under vapen, uppstod en brokig massa av flygskrifter, veckoblad samt uppsatser i små och stora tidningar, vilka, långt ifrån att lyckas bilägga tvisterna, syntes göra sitt bästa, stundom ock sitt sämsta, att förlänga deras tillvaro.

Men, det var ej blott det högljudda bullret från kampen mellan skiljaktiga tankar och viljor, som under detta upprörda tidskifte hördes i lärdomsstaden, där förnams ock, och ej sällan, ett mäktigt brus av eniga känslor, vilka svallade högt, än för »fortida minnen», än under »stundens fröjder» och än vid »lyckliga dagars aning» och alltid i sådana ögonblick funno sitt ädlaste och skönaste uttryck i sång.

Kring den av HÆFFNER och GEIJER i svensk jord planterade sångarfanan hade väl redan länge universitetets ungdom varit van att samlas, än på ett tillfälligt upprop, än för firande av någon akademisk festlighet. Dess om varandra blandade och föga strängt ordnade skaror voro mera djärva än övade i sångens idrotter. Utförandet saknade icke en viss ungdomlig kraft, men denna var mera de enskildas godtyckliga, än allas lagbundna. Med detta hade man dock nöjt sig, och mången ville till och med just där se en förtjänst, vadan ock de försök, som gjorts till förmån för den senare, avlupit fruktlösa. Försöken togos emellertid nu upp igen och med större hopp om framgång, än tillförene. Ej blott det rådande begäret att åstadkomma något nytt, utan

även ett i allmänhet mera än förr utbildat skönhetssinne hjälpte härvid till, men kanske mest det väntade besöket av de danska studenterna och det i samband härmed livligt insedda behovet att då uppträda i enig samverkan såsom en man för att värdigt möta och mottaga de ovanliga gästerna. Och så ordnade sig de sjungande skarorna villigt och lydigt under sin anförars¹ kommando, lämnande sina enskilda och mångskiftande tycken å sido för en gemensam och allmängiltig uppfattning; och snart ljöden »allmänna sången» — icke minst till sångarnas egen förvåning — stoltare och vackrare än någonsin förut. Många framsteg återstod dock än att taga, innan hon kunde få fira några triumfer. Den första inföll dock före årtiondets slut. Det var vid de storartade konserterna i Ladugårdslandskyrkan 1848, högsinnat om än ända måslöst givna av studentkåren till förmån för det kämpande Danmark. Uppsala-sången visade då, vilken utomordentlig hänförelse den förmår att framkalla, då den trogen sin starkt begränsade, men höga uppgift, tager sig före att på »ärans och hjältarnas språk» sjunga ut vad som ligger den på hjärtat.

Vad som i icke ringa mån bidrog att hyfsa och höja Uppsalasången och skärpa självkritiken hos hennes unga bärare var onekligen den ovanliga rikedom på tillfällen att höra god musik, som under denna tid gavs. Aldrig tillförene hade tilloppet av framstående förmågor i denna konst varit så stort, som det vart under fyrtio-talet, och har väl knappt varit det sedan heller. Huvudstaden besöktes nästan året om av sådana med redan vunnen europeisk ryktbarhet, och alla gjorde de därifrån besök i den nu lätt tillgängliga universitetsstaden, där det vaknade sinnet för tonkonsten förskaffade dem allt talrikare åhörare. Utrymmet på teatern, Gillet och Gustavianum befanns snart otillräckligt, och

¹ Denne var då den om Uppsalasången högt förtjänste MEIJERBERG.

gång efter annan måste Carolinasalen upplåtas åt de mest frejdade konstnärerna. Även denna sal överfylldes, när JENNY LIND besökte staden, vilket hon under den sista tiden före sin resa till utlandet årligen gjorde och helst under pingstdagarna. Hon ledsagades då av LINDBLAD och åtföljdes av beundrande skaror från Stockholm, vilka under de härliga vårdagarna i ungdomsstaden ville i dubbelt mått njuta av sin förtjusning; och hon mottogs där av GEIJER, talrika vänner och än talrikare hoper av studenter, strålade av ungdomslust och glad förväntan.

Vilket liv under dessa dagar! — Högt uppe i den klara luften kretsade de nyss återkomna svalorna, och nere i vassen utmed än dansade stålblå trollsländor. I trädgårdarna blommade äppelträden, omsurrade av bin i tusental, och varhelst man gick fram, lågo sippor, kungsängsliljor och gökblomster liksom med flit strödda för ens fötter. Fyris svällde av vårlig fullhet, fallet brusade högre än vanligt, och från trädens ljusgröna kronor hälsade vårfåglar med jublande fröjd en ny tid av sång och kärlek välkommen. På gatorna vimlade det av kommande och mottagande vänner, av studentflokar i vita mössor, damer i ljusa vårdräkter och högtidsklädda stadsbor. Än hejdades man för att hälsa en gammal bekantskap eller göra en ny, än för att visa de främmande eller låta sig av dem visas en förbigående storhet på vetenskapens eller konstens område. Och över hela det brokiga och sorlande vimlet göt sig ett strålende solsken och susade vårliga vindar. Så gick dagen hän, sorlet tystnade, gator och torg blevo öde och Carolinasalen fylldes av tusenden. — Hon sjöng. Den sången har väl ej ännu förklingat hos dem, som finga lyssna till den. När dånet av dövande handklappningar lagt sig, vågade även studenterna, vilkas stolta fröjd det var att få biträda henne, att låta höra sina sånger.

Och sällan spred sig över dem ett sådant skimmer av skönhet, som då, ty JENNY LINDS gåva var det, att ej trycka ned de svagare, utan tvärtom rycka dem med sig upp till rymder, dit man endast når på hänförelsens vingar. — En gång, efter en sådan fest, satte hon sig till sist ned vid pianot och sjöng i skymningen den till henne då av GEIJER skrivna sången:

»O föll uti ditt varma hjärta
en gnista av den kärlek blott,
som giver fröjd och giver smärta . . .»

och då kände nog var och en, ej blott att han hört sin tids snillrikaste sångerska, utan ock att en stråle från denna gnista hastigt trängt sig ned och spritt ett underbart ljus även i hans själ.

Samma enighet, som så visade sig icke mindre i ihållande nitälskan för student-sången och dess förkovran, än i uppbrusande förtjusning i de stunder, vilka av konstens söndagsbarn gjordes till högtider, samma enighet var lika märkbar, antingen det gällde att offra en varaktig kärlek åt de svenska barn av den finske skaldens högsta skaparkraft, vilka just under dessa år sågo dagen,¹ eller att deltaga i det flyktiga jublet vid de dityrambiska majfester, vilka av fjortioalets studenter med överdådig levnadslust tillställdes mitt i trängseln av pågående strider och hopade tilldragelser.

Till de fridlysta områden, där enighet, åtminstone en yttre, förmådde göra sig gällande, hörde även det enskilda umgängeslivet, vilket ingalunda utgjorde den för denna tid minst kännetecknande företeelsen i Uppsala. Såsom alltid är händelsen, bar väl varje hem här, såsom annorstädes, sin prägel, och denna tydligare i mån av den trohet, varmed dess husgudar omhulades. Men i några av dessa hem, och naturligtvis främst i de större eller mera

ansedda, där gästernas mängd eller glans ställt husgudarna i skuggan och den ständiga nötningen av besök mer eller mindre utplånat dess ursprungliga prägel, hade vardagslivet blivit förbytt till ett salongsliv och antagit hela dess yttre skick. Att detta i en universitetsstad skulle få en övervägande litterär-estetisk anstrykning, var klart, liksom ock, att det under den glattade ytan skulle förmå att bibehålla en långt mera verklig och frisk kärna, än vanligen är fallet.

De hem, där detta var händelsen, och vilka därav också vunnit en viss ryktbarhet, voro landshövding KRÆMERS och fru SILFVERSTOLPES.

I den förres rymliga våning inom den gamla Vasaborgen rådde alltid en obesvärad ton av fri glädje. Förekommande artighet och vitt utsträckt gästfrihet samlade till de ivrigt efterlängtrade mottagningarna på slottet ej blott samhällets förnämsta med deras familjer, utan även stadens och ortens ståndspersoner i allmänhet och studenter i synnerhet. Också besöktes dessa mottagningar någon gång av ett så stort antal både yngre och äldre, att möjligheten för de förre av ett önskat inträde helt och hållet syntes bero på verkligheten av de senares väntade utträde. Merendels inträffade dock detta efter en eller annan timme, och då andades man i dubbel mening lättare. Trängseln och de första hälsningarna voro överståndna, ungdomen drog sig småningom åt salen, och snart växlade där raskt om med varandra musik och dans. I båda dessa nöjen deltog med brinnande lust även de unga prinsar, som under detta tidskifte besökte universitetet och som särskilt åt tillställningarna på slottet gävo en ökad glädje och glans. Händet det då, att prins GUSTAF sjöng »I rosens doft», så vart stämningen med ens så vemodigt högtidlig, att endast den livlige värden vågade

¹ RYNEBERG utgav Nadeschda och Julkvällen 1841, tredje delen av sina dikter 1843, Kung Fjalar 1844 och Fänrik Ståls sägner 1848.

bryta tystnaden och, efter ett lika lätt som artigt tolkande av dess smickrande betydelse, sätta dansen i gång igen. Men nöjena inskränkte sig icke blott till sång och dans. Stundom framställdes ock levande tavlor, i vilka man under förklädnaden ofta igenkände äldre och framstående personligheter jämte de unga. Så varnade man en gång i »Tassos död» BÖTTIGER med sina starkt markerade sydländska drag; en annan gång såg man FRIES' vackra huvud i »Milton dikterande för sin dotter», och åter en annan VALERII ståtliga gestalt i »Den siste skalden» — alla oförhindrade av år, arbete och ära att vara med i ungdomens lekar. Stundom hände även att de glada skarorna, lämnande sång och dans, trängde sig såsom sagolystna barn kring ANDERSEN och med spänd uppmärksamhet lyssnade till äventyret om »Kejserens nye kläder», eller »Paradisets have». Hos Kræmers kunde alla, av vad färg de än voro, komma tillsammans. Mängden av besökande, de talrika rummen och den fart, varmed allt här gick undan, gjorde såväl undvikandet av olika tänkande lätt, som ett ofrivilligt sammanträffande dem emellan snart avbrutet.

Den krets åter, som sågs hos fru SILFVERSTOLPE, var på långt när icke så talrik som den förra, och bestod nästan uteslutande av äldre personer, vilkas rykte redan trängt land och rike omkring. Nöjena voro icke heller så omväxlande som på slottet, men av en allvarigare och mera bildande art. Man kom här merendels tillhoppa om kvällarna vid läsningen av någon berömd in- eller utländsk författares nyutkomna arbete, vilket snart gav anledning till livliga meningsutbyten, som än skämtsamt förflyktigades i kvicka anmärkningar, än övergingo till öppenhjärtiga meddelanden av egna åsikter. Att dessa voro väl värda att taga vara på, därför gingo deras bärares namn i full borgen. De som oftast träffades i denna krets voro GEIJER, HWASSER, ATTERBOM, JÄRTA, FAHLCRANTZ, PALMBLAD och BÖTTIGER;

GER; mera sällan syntes där, men då nästan dagligen, de icke i staden bosatta ALMQVIST, FREDRIKA BREMER, LINDBLAD och BÖRJESON — var och en av dem lika utmärkt för sin skarpt utpräglade karaktär, som sitt egendomliga sätt att låta den träda i dagen. Väl sågos icke alla dessa samtidigt närvarande i fru Silfverstolpes hem efter de Geijerska och Almqvistska stridigheternas början, men de hade nog icke gjort det dessförinnan heller, icke ens de i Uppsala boende. Om det nu var av akademisk vana att från katedern utan avbrott tala för ett auditorium, eller av en lika vanlig som gärna ursäktad benägenhet hos storfolk att göra ett uteslutande anspråk på lagets öra — alltnog, var och en av dem älskade att ensam rå om sin omgivning eller att åtminstone icke dela väldet med någon annan, än en själsfrände. Följden vart ock den, att liksom av instinkt inga andra sammanträffade än de, som av likstämmighet i tycken och grundsatser drogo väl överens; och sällan stördes de i den goda besittningsrätten av sin kväll genom något oväntat eller störande besök. Undveko de sålunda varandra, sökte de dock, ehuru på skilda tider, det väl kända hem, där de visste att ett hjärtligt mottagande och en trofast vänskap, båda ostörda av brytningarna dem emellan, alltjämt funnos lika tillgängliga för dem alla. De yngre personer, som ägde tillträde till dessa aftonkretsar och vilkas ståndpunkt i de pågående striderna icke behövde vara känd, och ej heller blev efterfrågad, kommo alltså småningom att lära känna var och en av dem, enär de lyckligtvis saknade skäl att hålla sig hemma de sköna kvällar, då så många av nordens mest strålande stjärnor voro framme och flammade i all sin glans. Det var dock ej blott under muntert dryftande av dagens frågor eller allvarligt letande efter svar på något av alla tiders spörsmål som timmarna under dessa stjärnklara aftnar flögo sin kos såsom minuter. Där förflöt även mången

sådan under ett stilla lyssnande till skära sånger, dem ställets blida genius föredrog på ett lika enkelt som rörande sätt.

Jämte de Krämerska och Silfverstolpeska husen funnos även andra, i sin art lika utmärkta, där väl de besökandes antal var ringare och de lysande namnen färre, men där umgänget just därför var mera obesvärat och innerligt. Man glädde sig här åt att vara få, då man därigenom kom vara andra närmare, och samtalet kunde bliva mera öppenlyst och förtroligt, och man saknade icke mängden av de store, då man ju alltid hade en av dem mitt ibland sig och denne då mera sig själv än annars. Vördnaden för honom hindrade aldrig glädjens blomster att gro i dess skugga. Tvärtom, de minsta och blygaste av dem fingo där en friskare färg och doft. Och det är nu en gång så med de stora av det rätta slaget, att de väl kunna lida de små och av dem lidas. De upphöra nämligen aldrig att vara deras likar i ungdomlig, ja, stundom i barnslig själsstämning, även sedan ålderdomen tvingat på dem sina skrynkor och grå hår. Av det slaget voro ock de, som spreda ljus och fröjd i GEIJERS, HWASERS och FRIES' boningar. Hos dem tog det svenska hemmets guddom ut sin rätt utan att jaga Apollo och Muserna på dörrarna, men själv satte han sig i högsätet och lät dem maka åt sig, när hans trotjänare, trevnaden, ej tycktes få plats vid bordet. Aldrig kom rundligheten av lekamlig välfägnad en att glömma, att »människan lever icke allenast av bröd», men så tvangs man heller icke här att gå på gång gnaga på samma andliga husmanskosts torra skåpmat.

Sådana hem äro helt visst till välsignelse, var de finnas, och icke minst i en universitetsstad; och där fanns på denna tiden i Uppsala flera av det slaget, dels inom, dels utom akademistaten, väl mindre allmänt kända av studenter än de nämnda, men alla förtjänta av livlig hägkomst och vart och ett av sin särskilda berömmelse.

Må till slut blott ett av dem nämnas, det minsta, men därför ingalunda det minst egendomliga. Det var det, där ALIDA och TEKLA KNÖS bodde, och där de, omgivna av blommor och tavlor, levde ett liv, som endast i nödfall fick vara verklighetens. Av rörelserna, striderna och förändringarna utom dem visste de stort ingenting eller rättare ville ingenting veta. De voro som ett par lärkor, som skiftevis sysslade i sitt undangömda rede helst svingade sig högt upp i luften, där inga gärdesgårdar eller rägskyllar skymde utsikten. Det fanns dock ingen av den lysande krets, som samlades hos fru SILFVERSTOLPE, som ej gärna tittade in i det lilla boet för att efter dagens mödor en stund vederkvicka sig av det glada skämt, som med gustavianskt behag aldrig låtsade om sitt allvar. Flög det oaktat någon gång en tankens örn alltför högt, och där händelsevis fanns en gäst närvarande, som ej var van vid högre lyftning, än den valsen förmår att giva, så skyndade genast lärkorna ned till sin tuva och läto därifrån höra ett glatt kvitter, som lätt lockade flygaren åter ned mot jorden.

Alla dessa hem äro längesedan borta, liksom den tid de tillhörde. Minnet av dem bleknar allt mer och mer och skall snart varda utplånat. De hava efterträtts av andra, som troligen lämpa sig bättre efter våra dagars fordringar och som kanske verka lika välgörande som de en gång gjorde. De voro själva, liksom de berömda personligheter, som levde och rörde sig inom dem, barn av sin tid; men den tiden var icke fyrtiotalets, utan den föregående, den som ovan betecknats såsom en universitetets storhetstid med ett bestämt aristokratiskt tycke. Att de därför av mången, som stod utanför eller endast med en fot inom dem och som mera uteslutande tillhörde det tidskifte, varom här egentligen är fråga — ett tidskifte, vilket i motsats till det förra med skäl kunde kallas en frihetstid med ett lika bestämt demokratiskt tycke

— sågos med sneda blickar och följaktligen ock skevt bedömdes, är ej att undra på. Vilka lyten umgängeslivet inom dem än hade — och fritt från sådana var det väl lika litet som någon tids — förnekas kan dock ej att »det var sol däri».

Om man besinnar, att alla dessa inre och yttre omdaningar, djupare och ytligare rörelser samt kraftigare eller svagare inflytanden, vilka nu blivit flyktigt vidrörda, försiggingo samtidigt under den inskränkta tidrymden av några få år och det i omedelbar närhet av en livlig och bildad ungdom, som mest var gripen av den tidsanda, vilken framkallat dem, och som därför genom en icke ovanlig villa ansåg sig såsom den främst berättigade och viktigaste föra- ren av hans talan; så kan man lika litet förvåna sig över, att fyrtiotalets studenter i Uppsala i allmänhet erhöilo en egendomlig prägel av vakenhet, företagsamhet och levnadsfröjd, som att dessa all ungdom väl anstående egenskaper stundom hos enskilda av dem slog över i yra, övermod och njutningslusta.¹

* * *

I början av trettioalet fanns i Uppsala ett litet sällskap, ursprungligen bestående av åtta studenter, vilka under »fröjd i hjärtan och pokaler» höllo musikaliska sammankomster. I en urkund rörande sällska-

pets verksamhet heter det att »musiken bestod av en flöjt, en viol, en gitarr, en fagott, ett valdhorn samt en prim och en basröst». Dessa instrumentala tillgångar begagnades likväl endast så länge sammankomsten hölls under tak och dess »förra avdelning» varade. En »senare» gavs under bar himmel med tillhjälp av mindre vanliga instrument, såsom visselpipa, grytlock, lergök, harskramla o. d., alla dock skötta med en viss färdighet, men icke dess mindre föga välkomna, varhelst de förnummos. Det var antagligen denna »senare avdelning» av sällskapets musikaliska program, som förskaffade det namnet »den turkiska musiken». Snart förstärkt av ledamöter, vilka endast förmådde uppträda i denna avdelning, vilken följaktligen på ett betänkligt sätt växte i styrka, vart sällskapet inom kort en skräck för alla sovande. Klagomål uteblevo icke heller. Ställda till rätta förklarade de svarande fåfängt, att de, om ej alltid på ett lyckligt sätt, städse dock vinnlagt sig om att efter bästa förmåga exekvera »Douce harmonie», »Hulda Rosa» eller »Slumra ljuvt» till sina medmänniskors förmodade glädje och egen vissa uppbyggelse. Talamodet var tömt, de värsta straffades, och rector magnificus förbjöd allt vidare utförande av turkisk musik i fria luften. Detta var dess dödsdom; ty i rum var den icke blott olidlig, utan hart när livsfarlig för exekutörerna

¹ I det danska veckobladet Ude og Hjemme lästes i början av år 1882 följande rader i en litteraturhistorisk studie: »For ret at forstaa Gluntarne, maa man mindes det Sted, den Kreds og den Tid, hvori de bleve til. De ere studentersange, men opstaaede i en Universitetsby, i hvilken Studenterlivet spiller Hovedrollen, i en Smaastad, hvor Studenterne udgjøre Centrum, værende dels Gjenstand for Omsorg, Velvilje og Godmodighed, dels for Filisternes Had og Forargelse. Under slige forhold følger Studenten sig utrolig vigtig. Men til ingen tider have Studenterne i Norden følt sig saa vigtige som i den Periode, der begynder med Aaret 1840. I kjende i Danmark mere end tilstrækkeligt »Studenterpolitiken», Fyrrernes Mødepolitik. Den er Udtryk for Studenterne vel i visse Henseenden berettigede, men stærkt overdrevne Følelse af sig selv som »Fræmtidens Bærere», hvorved de glemme, at de dog, naar Alt kommer til Alt, kun ere Muligheder. — I Upsala traadte dog Politiken noget mere i Skygge for andre Interesser og særlig for de æsthetiske. Aldrig har Studenten følt sig saaledes Herre i Aandens Verden som paa denne Tid. Og intetsteds er denne Overlegenhed maaske fremtraadt saaledes som i Universitetssmaastæderne. Dog, det var ædle og varmhjærtede Kræfter, som rørte sig i Upsalas Studenterkredse. En ny Aand, Broderskabets, Lighedens, Kammeratskabets — begyndte mere og mere at bryde frem og blive det Bestemende for Upsalalivet.»

själva, och utan den kunde de icke leva såsom sällskap.¹

Några år senare uppkom ett nytt sällskap av enahanda art som det förra, dock med den skillnaden, att dess medlemmar lade vida mer vikt vid att roa sig själva, än att oroa andra. De kallade sig Juvenaler och räknade till en början bland sig några kvarlevor av turkiska musiken, genom vilka dess traditioner i åtskilligt förplantades. De voro, såsom deras namn väl ville tillkännagiva, »glada ungdomar», som ej mindre än de förra älskade tonernas och glasens klang, men de gjorde det med större besinning, om ej moralisk, så åtminstone estetisk, vilket gav även åt deras ystraste fröjder ett visst behag, som avtvang till och med den kärvaste trumpenhet, om den vägat sig in i leken, ett godkännande löje. Hade hos »Turkarna» instrumentalmusiken varit den övervägande, så blev åter vokalmusiken det hos Juvenalerna. De ägde bland sig flera utmärkta röster och sjöngo, jämte en mängd då mycket gängse manskvartetter av Spohr, Kreutzer o. a., helst, och i synnerhet vid gladare tillfällen, ett slags potpourrier, fritt hopsatta av omtyckta bitar ur operor, kända Bellmanssånger eller muntra slagdängor, med ord lika fritt rövade på poesiens område och efter behov omstuvade, eller ock för tillfället gjorda. Upphovsmannen till dessa tuttifrutti-anrättningar och själen i Juvenalernas förbund var en glad och behagligt självsvåldig student, sedan lika känd för sina lekande och kvicka infall, som då för sin ovanligt vackra tenorröst.

Första gången jag såg och hörde Juvenalerna mangrant samlade var vid maj-

festen 1843. Klädda till zigenare sutto de kring en flammande brylå i en skogsdunge vid Eklundshofslätten. De sista tonerna av en kör ur Preciosa, vilken lockat en skara av åhörare och bland dem mig bort till dem, hade förklingat, och nu reste de sig alla och uppstämde:

»Samloms, Bröder juvenaler,
morlach, morlach, tralala lalala,
kring buteljer och pokaler!
Morlach, morlach, tralala lala.
Kring vår stora kopparkittel,
morlach, morlach, tralala lalala,
har vår Orden sitt kapitel,
morlach, morlach, tralala lala,
på Eklundshof.
Är jag född, så vill jag leva
och må väl på bästa vis
som en Adam med sin Eva
uti paradiset.
Vären är kommen!
På sina kransar» o. s. v.

En samling av så uppsluppet glada ansikten hade jag förut ej sett, ej heller hört en så stämningsfull samklang av ungdomliga röster. Visserligen var jag bekant sedan flera år tillbaka med några av dem, men bekantskapen, tillfälligtvis uppkommen, hade ock endast tillfälligtvis fortsatt. Olika sysselsättningar och olika tidsfördriv hade alltjämt fört våra banor åtskilda, ej samman. De flesta av dem studerade juridik eller medicin och umgingos i sällskapskretsar, i vilka jag var främmande; och de gjorde lika litet visit i de panteistiska rymderna hos SPINOZA och HEGEL, som i de polyteistiska hos fruarna SILFVERSTOLPE och KNÖS. Den enda sällskapskrets, i vilken slumpen någon gång fört oss till samman, var den Kræmerska. Men där

¹ I den nyss nämnda urkunden om Turkiska musiken, utgiven 1835 av en dess medlem (professor ZEDRITZ), heter det: »De nu uppräknade utgjorde den turkiska musikens egentliga och äldsta personal. Men med dess växande rykte, växte ock mångas önskan att som ledamöter med densamma införlivas. Härav blev småningom personalen allt större, och musiken förlorade sig slutligen och försvann i det oändliga. Om turkiska musikens väsende och anda voro meningarna delade och pris och tadel omväxlade. — — — Utan tvivel kände sig Musikens ledamöter med rätta stolta däröver, att de, mitt uti ett ekonomiskt förståndigt tidevarv, förmått att leva och verka för en idé, som säkert hedrat och lyckliggjort dem, om den ej slutligen stannat i konflikt med statens.»

fann jag ingenting särskilt tilldragande hos dem, ej heller något, som skilde dem från andra hyggliga ungherrar, om ej möjligen det, att de sågo mindre roade ut.

En eftermiddag kort efter majfesten, då jag av en händelse gick förbi Åkerstens, då för tiden det mest ansedda schweizeriet i Uppsala, knackades på rutan, och en bekant juvenal vinkade åt mig att komma in. Jag följde uppmaningen och fann i det inre rummet en hop studenter, alla hörande till Juvenalerna, sittande i skjortärmarna kring ett stort avlångt bord. De voro tysta och ivrigt sysselsatta med skrivning. En hastig nick till hälsning visade att det var brättom. En av dem, som troligen redan hade sitt stilprov färdigt, förklarade i hast, att »här hölls akademi», att »ett ämne ännu låg kvar i hatten», att »det stod mig fritt att behandla det i bunden eller obunden stil», att »jag hade 10 minuter på mig, innan uppläsningen och prisutdelningen skulle börja» ... och därmed kastade han till mig en papperslapp och en blyertspenna. Vad var att göra? Ämnet var — jag minnes ej vilken — gallimatias. Att behandla det på prosa, därtill fanns ej tid. En vers måste rädda mig ur den kanske tillställda klämman, och den blev lyckligtvis i laga tid färdig. Uppläsningen av de vittra alsteren begynte och med den ock ledamöternas mer eller mindre befängda yttranden av bifall eller klander. Den akademiska värdigheten, som skulle upprätthållas av präses, förlorade gång på gång jämnvikten och gick slutligen alldeles över ända under de smittsammaste skrattsalvor. De utgivna ämnena tävlade i kostlighet med avhandlingarna. De utmärkte sig i allmänhet — jag bör tillstå det — för kvickt sagda dumheter

och fyndigt rimmade orimligheter; men till akademiens heder bör ock nämnas, att man alldeles slapp ifrån dumt sagda kvickheter och all tillgjord originalitet. Vid prisutdelningen, som skedde i punsch, hedrades även jag för min vers, och då jag sedan också deltog i sången, var jag »vorden såsom en av oss».¹

Vi skildes åt sent och i den gladaste sinnesstämning, men någon turkisk musik uppfördes icke på gatorna.

Hemkommen föreföll det mig som hade jag varit borta ett helt år. De välkända böckerna, lämnade sedan knappt en halv dag, lågo uppslagna på skrivbordet, men sågo grå och dammiga ut, som om de på länge ej varit rörda, och de tankedigra orden, vilka det varit min mångåriga fröjd att söka fatta, stirrade nu meningslösa upp emot mig. Jag vände mig skyggt ifrån dem till klaveret, där jag så ofta i stilla beundran studerat de gamla mästarnas stränga fugor. Där stod även nu en sådan framme på notställaren, men — hur främmande såg den ej ut! Noterna liknade knotor i skramlande benrangel, vilka uttänjda eller hopkrupna i onaturliga ställningar mekaniskt rörde sig framåt och likformigt efter varandra klevo upp och ned på linjerna, satta i gång liksom av en trolsk drivkraft. Jag började oroligt gå fram och åter, ty jag varken ville eller kunde sova. Det var så kvavt och instängt i min tränga vindskupa. Jag öppnade fönstret. O, hur annorlunda där ute! Hur stilla och ljuvt slumrade ej hela naturen i den ljumma majnatten! Där var också tyst, men ej den livlösa tystnaden i en grav, det var tystnaden kring en vagga, där den späda våren låg och drömde om midsommardagar. De höga popplarna

¹ I en liten uppsats 1851 skriver JOHAN NYBOM: »För ett och annat år sedan fanns i Uppsala ett glatt studentförbund, som nämnde sig Juvenaler. Man träffade bland dem de bästa både huvuden och hjärtan. Steg du någon ruskig höstafton in i denna trevliga krets, kunde du vara säker om både andlig och lekfull föda. Där rådde ett sprittande, ogenerat ungdomsliv, du fann där glada ansikten, muntra upptåg, sceniska föreställningar, musik, sång, poesi och till råga på allt fulla glas, om icke fulla kassor. — Gå in till Åkerstens! Det inre rummet är fullt av Juvenaler, glada gossar. Kring det långa bordet sitta studenterna i skjortärmarna; man generar sig icke för skänkmamsellen» o. s. v.

mitt över än kastade djupa skuggor på laboratoriets vita väggar och fönstren glittrade i det klara månskenet. Då och då förde en vindfläkt till mig än de avbrutna tonerna från en avlägsen serenad, än de outtröttliga kornknarrarnas lockljud från ängarna kring Bleket. Alltjämt brusade det från fallet, stundom fjärmare, stundom närmare, och då tyckte jag mig höra, hur Näcken där nere sjöng:

»Grau, theurer Freund, ist alle Theorie,
nur grün des Lebens goldner Baum.»

Inom mig rörde sig ett virrvarr av rytmer, rim, melodier och ord, ur vilket fantastiska dimbilder skymtade fram och försvunno lika de skiftande synerna i ett hastigt kringvridet kaleidoskop. En av dessa bilder hade, ehuru ständigt i något avseende förändrad, oftare återkommit, och jag kände nu en oemotståndlig lust att taga fatt den och fästa den i minnet. Jag gick till klaveret, kastade undan fugan, fick fram ett notpapper, och snart trängdes där om varandra toner och ord.

Innan jag lade mig till vila, var min första juvenalsång färdig.

Det dagades. Fåglarna i träden utanför på Ågatan hade redan börjat att jubla sitt »viva la compagnia», då jag sjöng igenom mitt därinne.

Det gulnade notpapper, på vilket en gång denna sång nedskrevs, finnes kvar. På dess andra sida synes en mödosamt utarbetad motett i sträv och allvarlig stil. Gud vet, om ej alla mina följande sånger haft något dylikt på baksidan.

Då vid nästa sammanträffande hos Åkerstens »viva la compagnia», solo med kör, inövades, och trots åtskilliga där förekommande svårigheter och harmoniska knaggigheter tycktes vinna ett odelat bifall, inträdde helt oväntat till oss Sverges förnämste sånglärare. Nyss ankommen till staden och något bekant med ett par av sällskapets medlemmar, hade han från yttre

rummet hört de strävsamma försöken i det inre och fått lust att vara med. Han hälsades naturligtvis såsom en gudasänd. Med sitt vanliga nit och liv lyckades det honom snart att sätta en högre färg på den lilla sången och en friskare fart i föredraget. Ehuru Juvenalerna aldrig erhöles mer än denna enda lektion av en mästare, kunde de dock sedan, när de sjöngo riktigt väl, berömma sig av att vara elever av BERG.

Snart befanns dock det lilla rummet hos Åkerstens alltför otillräckligt för andra sammankomster än tillfälliga. Man beslöt då, att för de större och på förhand beramade anskaffa en rymligare lokal, och därtill utsågs den förnämsta, som då fanns, nämligen övre salen hos ÖSTERBERG, vilken då innehade källaren Äplet vid Gilletorget. Det var här de beryktade »söndagssoaréerna» ägde rum, till vilka tillträde med iver söktes ej blott av juvenalernas jämnåriga, vilka det ytterst sällan lyckades att få vara med, utan även av äldre och framstående män i och utom Uppsala, vilka med samma grad av glädje mottogos, som de själva ville eller förmådde mottaga den.

Dessa soaréer voro icke några vardagstillställningar, utan förekommo ganska sparsamt. Då de understundom gävos, sparades åter varken penningar, ansträngningar eller tid. För varje soaré uppgjordes ett särskilt program, och redan detta, som merendels var ett kännetecknande register på de uppträdande medlemmarnas olika skaplynnen, skiftade i alla glädjens regnbågsfärger. Var och en, som hörde till sällskapet, ägde rättighet att taga med sig någon främmande, men måste svara för att denne ej störde nöjet genom någondera av de varandra motsatta, men lika obehagliga egenskaperna: tråkighet eller bråkighet.

Då jag väl ännu äger denna rätt kvar, tager jag mig friheten fråga den ärade läsaren, om han har lust att följa med på ett kort besök hos Juvenalerna. De hava

just i kväll en sådan där söndagssoaré, och den lär vara mycket besökt.

Det går ju an att göra ett försök?

Man kommer, när man behagar, går, när man vill; särskild klädsel behöves ej, ty däruppe går man lika ofta i skjortärmarna och utan halsduk, som i frack och med vit. En god sak är ju även det, att läsaren såsom inbjuden slipper att betala. Presentation kunna vi lätt undvika. Jag skall nämligen hava den äran att säga, att juvenalerna, som inga titlar besitta ännu och knappt få behålla sina egna namn, visa en förvånande ligkiltighet för andras.

Var nu god och följ mig!

Vi gå genom ett par sidorum och sätta oss i närmsta hörnet av »stora salen», där de blommande nerierna stå. Där kunna vi både se och höra allt, utan att själva bliva bemärkta.

Med benägen tillåtelse och för att undvika den kateketiska formen, vilken jag icke älskar, skall jag, lik »gubben med skåpet», oavbrutet prata om, förklara eller berömma de tavlor, som därinne uppställas.

Här sitta vi ju rätt gott?

Jag märker, att vi äro sent ute, ty sexan dukas av, och en och annan cigarr är redan tänd. Samtalet är i full gång. Somliga stå i grupper och tala om dagens nyheter, andra vandra kring stora bordet, där nu bålen är framsatt och en flink Hebe ordnar glaset under överinseende av en lång, mager och språksam herre med små mustascher och ett glatt skinande anlete. Han är i ständig rörelse, småskrattar, prövar punschen, snusar och tycks otåligt vänta att få giva signal till festens början. Kring det öppnade pianot stå några juvenaler i samtal. Det syns att de äro sångare. På pianostolen sitter tyst och med lornjett i ögat ackompanjatören, en ovanligt vacker ung man med ett fint och melankoliskt utseende. Nere vid dörren stå samlade kring det där uppslagna stora programmet en hop

herrar, påtagligen icke studenter, de se ut såsom militärer, professorer, artister...

Tyst! — Nu klingar silverskeden mot bälkanten, och i detsamma höres

»Nunc est bibendum, kling, klang, juvenaler!

vilken är en stående inledningssång på alla söndagssoaréer. Se, hur förnöjda sångarna se ut! Snart smittar deras utseende hela samlingen, då de hunnit till sitt piasissimo:

»Bröder det äro vi alla,
Lusta vår moder vi kalla;
pappa är okänd, men sladder
säger, att Bacchus stått fadder;
Bellman söng döpelsetrallen,
vrok en skål punsch bak i skallen,
sade: Om här hålles duvet,
slipper ni myror i huvet.»

Och när de efter ett förträffligt crescendo komma till slutet:

»Det är otroligt
vad här skall bli roligt!

då tindra allas ögon, och förtjusningen bryter ut i ett stormande

»Lahitt — laha!»

i vilket slutrop, som ej låter översätta sig, enär det ej tillhör något känt språk, alla få deltaga, även de, vilka det annars och på goda skäl är strängeligen förbjudet att öppna sin mun till sång.

Men sexmästaren har redan länge fäfängt äskat ljud med sin silversked. Äntligen lyckas det honom att göra sig hörd, och efter att med skorrande stämma hava ropat sitt välkända: »Mina Herrar!» hemställer han, under ständiga avbrott från ett par lika roliga, som närgångna interlokutörer, om icke grannlagenheten bjuder, att, enär konungen nyligen anlant till staden, studentkåren uppvaktar Hans Majestät med sång.

»Jo, ja!» skrikes från alla håll, och nusrar man ut i tamburen efter kappor och

vita mössor. Snart tåga samtliga, led efter led, kring salen sjungande:

»Ur Ossians dunkla sagovärld
Ditt Oscars namn emot oss klingar.»

När sången är slut, stanna de i en halv cirkel borta vid ändan av salen. Folk sången uppstämmer. Dubbeldörrarna öppnas, och fram på tröskeln träder vänligt nickande åt alla sidor konung OSCAR DEN FÖRSTE. Alla huvuden blottas. Gästerna kunna ej återhålla rop av förvåning. Då folksången och leveropen upphört, nedstiger konungen och tilltalar de främst stående. Likheten i röst och åtbörder är förvillande. Men snart behagar det Majestätet att ej bättre taga i akt sin höga värdighet än att han med cynisk livlighet ropar: »min själ, luktar här inte punsch!» — varvid de små svarta mustascherna hastigt flyga upp under den krökta näsan och blotta en bländande rad av vita tänder. Illusionen är förbi. Det fallna majestätet behandlas som en jämlike, men synes alls icke taga det illa.

En känd konstberidarmarsch förkunnar emellertid att något nytt är å färde, och det dröjer ej heller länge, innan en ståtlig ekvilibrist, klädd i trikåer — åtminstone delvis — inträder. Det är med allt annat än anspråkslösa later han visar sig på styva linan. »Linan?» ... ja, hon finns visserligen endast i föreställningen, men naturligtvis fordras det desto större skicklighet och mod att dansa på en sådan och där under jonglera med knivar, buteljer o. d. Den nye Alcide avslutar sitt fast obegripliga uppträdande med en stor briljant balans — världens åttonde underverk — med fem stolar på en arm. Hans avskedshälsning till den belätta publiken utmärker sig för den självkänsla, som är oskiljaktig från varje stor dansmästare.

Vad skall nu komma?

Medan den flåsande lindansaren dricker brorskål med en tjusad brukspatron, skall

jag se efter på programmet. — Nå, skönt! Det blir första trion ur Don Juan. »Kommandören spelas av den, som utför Don Juans roll, och samma person har även benäget åtagit sig Leporellos. Stor deklamatorisk-mimisk-musikalisk-gymnastisk konstprodukt.» De karaktäristiska löpningarna i ackompanjemanget, vilka härma utfallen från de fäktande höras redan. Don Juans tre dödande stötar tyckas stanna lika fast och genomträngande i kommandörens bröst som de kraftigt spetsiga tonerna i kaden sen. Vacklande inkommer nu den gamle och faller ned vid fonddörren. Den härliga trion börjar. Med matt stämma ropar kommandören på hjälp, under det Don Juan framme vid rampen övermodigt härnar den döende gubben, och Leporello, hopkrupen av förskräckelse i en vrå, med darrande röst beskärmar sig över det nesliga dådet. Den ärade läsaren kanske ser och hör blott en person i sänder? Ja, så besynnerligt kan verkligen synorganet vara hos somliga. Jag ser och hör tre, så snabbt skifta växlingarna i läge, hållning, utseende och röst. Visserligen återgives Leporellos parti med en märkbar förkärlek; men det haver sig icke heller så lätt att illusoriskt framställa Don Juan, då naturen skänkt en gult, rakt hår och gredelint ansikte, och vanan därjämte ett par outhärliga glasögon.

Under det att somliga klinga med Don Juan och andra med Leporello, och kommandören tacksamt uppbär tributen för alla tre, ställes på ett bord i andra ändan av salen en stol och på den hänges en kapp.

Strax därpå visar sig där bakom en yngling med håret slätt tillbakastruket och rocken tillknäppt högt upp i halsen samt med en lång, vit näsduk i högra handen. Det prästerliga utseendet och den stela hållningen svära på ett löjligt sätt mot det skratlystna draget kring munnen och de spelande ögonen. Efter en stunds tystnad börjar han med välljudande stämma att upp-

mana sina älskade åhörare att med honom deltaga i en kort stunds betraktelse över den sköna, aldrig tillfyllest beaktade sanningen att »sippan i lunden nigande står», därvid han lovar att tillse: 1) varför sippan står i lunden; 2) varför hon står där nigande; 3) varför hon står, då hon niger, och äntligen 4) varför hon niger, då hon står. Alla punkterna genomgås på ett lika uppbyggligt som övertygande sätt. Sedan komma allmänna och enskilda kungörelser, upplästa med en fart, som är förvånande, därpå lysningar till äktenskap mellan de besynnerligaste kontrahenter o. s. v. Man skall hava hört den utmärkte predikanten på den tiden för att fatta, huru även ett vågat skämt kan göras icke blott oförargligt, utan rent av älskvärt.

Men nu måtte det visst bliva Bellmanssång, ty jag ser, hur de flytta sina stolar kring det stora bordet. På en av dessa, något skild från de övriga, sätter sig bredbent och med händerna på de runda knäna en överfrodig juvenal med ett lycksaligt skimmer över sina rodnande trumpetarkinder. Med böjlig, men föga fyllig stämma och med stark brytning på gottländska börjar han

»Snart är jag ryckt ur tidens sköte» ...

Man är nästan färdig att med ett leende fråga: vem är det han härmar? — då man snart hejdas av den förvånande tydlighet i deklamationen och den sympatiska klang i sången, vilka oemotståndligt draga uppmärksamheten till sig. Hela föredraget påminner om ljudet från en mandolin — fint, genomträngande och dock smekande. Man lyssnar och vill höra mer. När han slutat och hör ropen på ett extranummer, stöter han fram ett kort och belåtet skratt, ropar »skål gubbar!» till sina grannar och begynner så

»Mollberg satt i paulun»,

varvid han framställer denne så omornad

och genomruskig, att han själv ser ut som vore han

»full med fjäder och dun.»

»Vad ämnar den där taga sig till? ... den där egendomliga figuren här bredvid oss, på andra sidan neriebusken? ... Han har kastat av sig rocken och dragit upp skjortärmarna. Se, nu håller han en butelj starköl i ett tvättfat.»

Jo, det är ju han, som skall »lägga för» nu, och då brukar han friska upp sig med en översköljning i det lockiga huvudet. Så, nu är han färdig och går med kraftiga steg, nästan haltande under tyngden av överkroppen eller vikten av sitt uppdrag fram på golvet och förkunnar, att han ämnar återgiva »England och Frankrike» av Tegnér. Därpå stiger han upp i en soffa, sträcker ut den seniga armen mot golvet, och börjar »Ligg du fördärvliga där». När Frankrike sedan svarar, har han hoppat ned och står på fastlandet; och så ombytes ståndpunkten alltjämt under fortgången av den bittra dialogen. Vilket liv i föredraget! Här är ej fråga om finhet, smidighet och måtta i uttrycket. Bålstor kraft och storslagna åtbörder häva nästan våldsamt fram de bjärt färglagda ordens alla skiftningar av hat, hämnd och hån. Ådrorna svälla kring tinningarna, de buskiga ögonbrynen fara upp och ned, hexameterna ramla som klippras utför de breda läpparna. Och när slutligen England ryter:

»Vimplarna flyga i skyn, det regnar som fordom i Sodom,
böljan är skummig av blod: möt mig, du trotsiga, där!»

och Frankrike svarar:

»Örnarna flyga i skyn, det dundrar som åskan på domdag,
jorden är slipprig av blod: möt mig, du trotsiga, där!»

då smattra i sanning de skarpa konsonanterna som hagelskurar kring åhörarnas öron

och de väldiga vokalerne dåna som Tors vagnshjul bland molnen. Det är slut. Han står kvar ännu en stund i fru Österbergs grymt nedtrampade soffor och torkar svetten ur pannan med några hopkramade nothäften. Glaset, som under jubel räcket honom, betraktar han ungefär så som en hungrig dalkarl skulle betrakta en sockerpulla...

»Men, varför blev det i hast så tyst i salen?»

Jo, se dit... dit bort i det mörka sidorummet! Nu tänds där en färgad eld, och vid dess sken synes livslevande »den borghesiske fäktaren». Förträffligt! »Var har den på samma gång så smidiga och atletiskt utbildade kämpagestalten kommit ifrån? Är han med det kolsvarta håret och den bronsfärgade hyn en nordisk yngling?»... Ja väl, till och med en norrländsk. — »Och juvenal!»... Ja visst, vi hämta aldrig våra medhjälpare utifrån. — Men synen är försvunnen. Alla stå stilla, väntande på mera. Och där kommer det också. Fäktaren har stupat. Med lutat huvud ligger han där nu såsom »den döende gladiatorn» och förblöder. De nyss från hjässan till fotabjället spända musklerna hava slappats. Den arme drager sin sista suck vid den slocknande lågan från fyrfatet.

Men, min ärade läsare, skola vi ej gå nu? Du är kanske uttröttad både vid de brokiga tavlorna och vid gubben med skåpet? Och är du det ej, så måste jag dock avlägsna mig. Jag har ej tid att längre stanna kvar hos Juvenalerna, och det är långt till slutet än.

Se, där samlas de nu kring sin första tenor, som står vid bälgen och gnolande prövar, hur högt han kan gå med brösttröst i kväll. Han tänker visst förestäva Juvenaleden. Jag känner till det där. Den gulbruna silkesnäsduken svajar som en vimpel från byxfickan, han tager en stor pris snus »med eftertanke» och nickar skälmaktigt till den gamle överstlöjtnanten på

andra sidan bordet, vilken gnuggar händerna i preliminär förtjusning; och nu klingar det genom salen: »Hitåt, kamrater!»

Följ med nu, eller farväl!

Vi kunna ju i tamburen höra på, medan vi söka rätt på våra överrockar. Se där är er! Var är min? — Ah, det var visst den de behagade hänga på predikstolen. — Gå efter den, Lazarilla!

Hör nu, hur övergivet de sjunga:

»Klang då, kamrater, ta'n edra glas!
Vi skriva in oss i glädjens annaler,
vi skola visa hur livet bör ta's,
dricka dess fröjd utur fulla pokaler;
och om med tiden vår bål går i kras,
vi duka under för nyktra kabaler.
Topp! — arrangerom då än ett kalas,
mitt i förtreten! — Gutår, juvenaler!»

»Men, när sluta de då därinne?»

Ja, det är svårt att säga. Programmet är blott halvhunnet. Nu komma först gymnastiska tävlingslekar, i vilka vem som vill får delta; och i kväll förekomma alla slag av krokdragning, såsom fingerkrok, armkrok m. fl. Klockan 12 utföres sedan en melodram: »Starke Per i byn» med ballett och bengaliska eldar o. s. v.

»På det viset tager det ju ej slut i natt?»

Nej, troligtvis icke. Jag såg att programets sista nummer var »O, hur härligt majsol ler», och det skulle utföras på Islandsbron. — — —

Det är ej i deras enskilda hem och i djupt vardagslag vi nu hava träffat Juvenalerna. Den, som önskar söka dem där för att göra en närmare bekantskap, må utan fruktan för att gå grannlagenheten för nära, gärna försöka det, men mig kan han därvid icke påräkna såsom ledsagare, ehuru jag mer än väl

»vet var de bo,
vad de heta»...

och, om jag följde med, helt visst mer än en gång skulle få den tillfredsställelsen att

höra det förvånade utropet: »Var han med bland Juvenalerna!»

Den personliga kännedomen av dem är nämligen för syftet av denna framställning av intet värde, endast den kollektiva kan äga något. Det är såsom ett slutet sällskap av studenter de sökts och träffats, först på Eklundshof vid majfesten, sedan hos Åkerstens vid ett par akademiskt-musikaliska sammankomster och nu sist hos Österbergs vid en större tillställning — allt således på offentliga ställen.

Den bekantskap, som sålunda gjorts och kunnat göras, måste vara tämligen ytlig, men torde likväl anses mer än tillräcklig för att ådagalägga, att Juvenalerna varken hörde till dem, vilkas glädje ligger i kansen, ej heller till dem, vilkas förslöade sinnen ej mera förmå njuta av livets goda.

Eller, när sökte och fann den däsige och skrävlande källarkunden, den veklige och blaserade dagdrivaren något nöje i förströelser av det slag, som de älskade?

Det som mest kännetecknade dem var just motsatsen till dessas andliga och kroppsliga förflamning, det var ett överflöd av livslust och livskraft, vilket — låt vara — alltför ensidigt strömmade ut åt det estetiska hållet. Ursäktligt var det ju ock därför, att det av de strängare ansågs såsom ett innehållstomt skum, eller än värre, såsom det svällande och bedrägliga skalet kring en förtorkad eller maskstungen kärna. Hade detta verkligen varit händelsen, nog hade väl då de moraliska lyten, vilka företrädesvis trivas och frodas just i en sådan andlig temperatur, också hos dem visat sig i någon högre grad, än hos andra deras jämnåriga. Men »skryt, skrymteri och falskhet» och dessas vanliga hantlangare: avund, tillgjordhet och smicker var väl det som allra minst kunde förebrås Juvenalerna. Deras i ögonen fallande fel, vilka varken voro få eller små, lågo åt ett helt annat håll.

Och där må de få ligga, antingen de nu

äro avlagda, eller endast inlagda i de forna förtjänsternas slitna plagg!

Det är länge sedan den straffpredikan hördes och behövde höras, vilken en av sällskapets medlemmar,

»Han med ludna barmen,
ådrorna på armen,
något hjulbent, som jag tror,
han, som står och knyter
nävarna och ryter
och ser ut som Auka-Tor»

höll för sina då åtminstone föga ångerfulla bröder, och i vilken de på ett ställe målas sålunda:

»Ja, mitt på ljusa da'n I kunnen sjunga
med tjusningsmakt ert 'viva la compagnia!'
och styra in på nobis recta via.

Så regellös är er societé
i sina nöjen som uti dieten,
kan tedags tömma drammar sinom tre
och rikta emot själva sta'n raketen
och hålla soaréer utan damer,
där I ge'n tusan vad I kosten på er:
där i de allra finaste trikåer
I ge'n tableaux vivants med melodramer
av epigrammer och av parodier
baletter, pantomimer, jonglerier;
se'n svärma tusen fria fantasier
i edra alltför muntra melodier.
I skämten, f-n anfakta, bort faraler,
som kunde figureras med på baler;
så går ju lätt en lyckad strof förgången
som möjligen begripits i salongen.
Ert uttryckssätt är likvisst sällan valt,
men kanske nästan mycket radikalt.

Ännu ett fel man har hos er att klandra
och det är roten just till alla andra:
I se'n ju så förbannat glada ut,
att ingen fakultet vill kännas vid er!
Jag ser här ingen akademisk trut...
Vem kan med heder här tentera ut,
som så där oförsiktigt nacken vrider?»

Och med tanken på tentamen, vilken då och då lik »den obudne gästen» uppträdde i det glada laget, varnar botpredikanten sedan:

»Skrev du en munter bit, du bör förstöra'n; slikt duger icke då att exekvera. Vad kan väl ett »lahitt-laha!» rendera uti betyg för Lindblad eller Göran?»¹

De »renderade» också i allmänhet ganska litet; och som de glada stundernas »lahitt-laha!» tagit för sig allt för mycken tid för att det icke skulle märkas i de allvarsamma så blev det också i allmänhet

»strunt till examen han tog till slut.»

och vad var då naturligare, än att, med överskattande av en, lindrigast sagt, tvivelaktig flit, försöka fritaga sig själv för allt klander och kasta skulden på de avoga professorerna, vilka varit nog gemena att giva betyg efter ådagalagda insikter i stället för efter förmodade anlag. Och så sjöng en och annan i förargelsen:

»Hade jag de runda år,
som jag grälat bort, tillbaka,
annat malt i mugg, gutår!
andra bullar skull' jag smaka;
och så le åt gamla token,
som så flitigt satt vid boken
och fick strunt till lön ändå
av det vittberömda skrå,
som är känt utav så få
här i livet.»

Om nu detta mer lättfärdiga sätt att sköta studierna visserligen var det mest förekommande, så saknades dock icke å andra sidan exempel på ett alldeles motsatt tillvägagående, då, vare sig av ett verkligt intresse för ämnet eller av ett fåfängligt begär att utmärka sig, en och annan, utan tillbörligt avseende å tidsutdräkten, ej kunde förmå sig att underkasta sig en tentamen med mindre han hyste väl grundade anspråk att där erhålla högsta betyget.

Till följd härav blevo också de flesta juvenalerna, antingen genom ett alltför knapphändigt eller alltför omständligt studerande, försinkade i sin slutliga examen och — om ej »överliggare» — i allmänhet

mycket fullmogna akademiska alumner, innan de lämnade universitetet. De ansågo sig ock på grund av denna sin längre vistelse i lärdomsstaden besitta en icke obetydligt större erfarenhet än de yngre, utan att likväl vilja göra någon strängare tillämpning av denna sin åsikt om åldersmeriter, när det gällde professorer och deras vederlikar. Dessa voro i de flesta fall i deras ögon »gubbar», liksom de förre »pojkar».

Mätte det ej lända dem allt för mycket till last detta fel, som är så allmänt vid en viss ålder!

Den entusiasm, som livade de yngre studenterna för de stora frågorna för dagen, delades väl också av juvenalerna, så länge dessa frågors estetiska sidsida erbjöd något lyse och värme åt fantasien eller känslan, men svalnade betydligt, då de praktiska svårigheterna inställde sig och med dem den förståndsmässiga behandling, som i allmänhet icke är att räkna till ungdomens starka sidor. Om nu detta svalnande berodde på ett mindre allvarligt sinne, eller ett kanske mognare omdöme, må vara osagt — säkert är, att det myckna ordandet, ivrandet, beslutandet och äntligen förkättandet av olika tänkande var dem i hög grad motbjudande och mer än en gång förändades deras röster att på frågan:

»Vad färg bär han i tiden en äkta juvenal?»

energiskt giva det svaret:

»Det vet han ej, I bröder!
Han bryr sig ej med namn;
men kind och hjärta glöder
och öppen står hans famn.
Partier ger han knäveln;
ej är han Skandinav,
studentföreningsdjäveln
den vet han inte av» o. s. v.

Allt, som verkligen lade eller blott tycktes honom lägga band på hans frihet att tänka, handla och känna i enlighet med sig

¹ LINDBLAD professor i juridik och GÖRAN WAHLBERG i botanik då för tiden.

själv, var honom fientligt. Därför motsatte han sig alltid sådana gällande åsikter, vilkas sanning han icke insåg, sådana stor slagna strävanden, vilkas syften syntes honom värdelösa, och sådana högtidliga stämningar, i vilka han såg endast en stereotyperad onatur. Utan att ett ögonblick själv tänka därpå, än mindre söka därav göra sig en levnadsregel, ville han i allt vara sin egen; och under det att han sålunda instinktmässigt undvek att råka i en annans våld, kom han att fastna i sitt eget och blev både efter bokstaven och anden, självständig. Dock fordrade han aldrig — därutinnan åtminstone konsekvent — att hans tycken skulle vara bestämmande för andra, utan lämnade medgörligt och välvilligt fullt utrymme åt vilka ärliga åsikter, strävanden och tycken som helst blott han fick hava sina egna i fred; och därför framstod hans självsväld aldrig fränstötande eller obehagligt, utan snarare tvärtom.

Man ser härav, att åtminstone ett genomgående drag i Juvenalkaraktären utan svårighet kan letas fram ur en gammal vishetsregel: »leben und leben lassen».

Liksom friska barn ej behöva mer, för att deras fröjd skall vara fullkommen, än att de, lämnade utan uppsikt åt sig själva, fritt få springa omkring, väsnas och slippa att höra de vanliga tillsägelseerna att »icke bullra», att »akta sina kläder» och att »läsa över sin läxa», så behövde ej Juvenalerna mer för att glädjen hos dem skulle stå högt i taket, än att få vara tillsammans och känna sig befriade såväl från de inre påminnelserna om besinning, klokhets och plikt, som från de yttre om etikett, konvens och comme il faut — allt detta i deras tycke gemena otyg, åt vilket svenska språket ej velat nedlåta sig att ens låna några passande uttryck. Och hade de väl kommit tillsammans och ej voro allt för få, så dröjde det ej länge, innan de övriga och, såsom det med skäl kunde tyckas, vida svårare villkoren för glädjen voro uppfyllda.

Stämningen blev nämligen snart sådan, att man hörde

»Frågas, om ej permission
skulle kunna tagas
från förstånd och från god ton
ända till det dagas?»

varpå svaret naturligtvis blev:

»Jo, visst tusan, om ock nej
skriks från alla kanter
av förståndets »bunte Reih»
och goda tonens tanter.»

och hördes några protester, så var det endast för att framkalla ett överväldigande fortissimo, då alla i korus instämde:

»Inga om och inga men!
Ty här skall ändå valsas —
Här skall valsas.»

Och hade man väl hunnit så långt och därefter fått kasta av sig rock och halsduk, så fann man, att i hastigheten alla bekymmer för morgondagen också följt med.

Förunderligt! — Man måste medgiva, att det icke var några vanliga rockar och halsdukar Juvenalerna begagnade den tiden. Skada blott att de till slut blevo utslitna och sedan omöjligen kunde ersättas av några nya! Det förhöll sig troligen med dem som med våren och ungdomen. När deras tid är förgången, kommer nog en annan och ny, men icke densamma, icke likadan och dessutom, hur mycket bättre och rikare den än må vara, likväl berövad de förras friska behag och undergörande egenskaper. Kan man då skäligen förväntas över Juvenalerna, att de förälskade sig i sina vanda plagg liksom i ett slags »Lykkens galosker», och begagnade dem i det längsta?

De kände nog på sig, att andra tider skulle komma, tider av mulet allvar, och voro därför angelägna att icke något på förhand inkräktades av den närvarandes soliga glädje:

»Ty som rosens blad så falla
ungdomsåren från oss alla:
tids nog då att sätta frukt
i all ärbarhet och tukt,
när vår blomma mist sin lukt
här i livet.»

Så sjöngo de.

Att försvara en sådan levnadsåsiikt vore sämre än att hysa den; och att hysa och hemligt hylla den, mer klandervärt än att tanklöst följa den. Men även att göra detta — och det var vad Juvenalerna gjorde — är knappast på allvar förtjänt av en ursäkt, på sin höjd av en förklaring. Ty de voro i sanning alltför gamla och mogna för att vara barn.

Och dock, hur mycket mer av berättigat hopp i avseende på framtiden låg icke förvarat hos dem, än hos sådana deras jämna åriga då och nu, om vilka med tillämpning av en lika sträng paragraf i fördomandets lagbok kan sägas: de äro i sanning alltför unga och omogna för att vara gubbar!

Ynglingar, liksom bin, hava en tid då de svärma. Skulle ett eller annat undantag härifrån finnas bland de förre, torde det icke få tillmätas större betydelse, än om ett dylikt kunde uppvisas bland de senare. Skillnaden mellan Juvenalerna och de flesta andra studenter var måhända sålunda blott den, att deras svärmsperiod varade något för länge för att lämnas, såsom den dock i själva verket förtjänade, lika obemärkt som dessas.

Under allt deras ytliga och lättsinniga liv för stunden låg dock på botten hos flertalet ett ograverat kapital av ärlighet och förmåga, som redan då ansågs innebära en någorlunda antaglig borgen för den åsamkade ungdomsskuldens gäldande, en borgen, över vars vederhäftighet framtiden sedan haft föga skäl att klaga.

* * *

Att ledamöterna i det sällskap, som kallades Turkiska musiken, utgjordes dels av

sådana, för vilka det *musikaliska*, dels ock av sådana, för vilka det *turkiska* elementet var huvudsak är förut nämnt.

Då Juvenalerna, en tid efter detta sällskaps upplösning, bildade sitt förbund, upptogos i detta företrädesvis sådana medlemmar av det förra, vilka där tillhörde den musikaliska avdelningen och gjort sig kända såsom sångare, varigenom en betydande och även väl behövlig förstärkning kom den nya kören till godo; ty bland Juvenalerna var för flertalet, ehuru älskande sången, vida mer bekvämt att höra, än att göra musik.

Enär Juvenalerna tillhörde ett yngre släkte vid högskolan än »Turkarna», och dessa alltså i enlighet med sakernas vanliga ordning förr än de, avslutade sina examina och lämnade universitetet, så blev också en följd därav, att det blott vart en kortare tid som den sålunda sammanslagna kören var manstark, och att redan i början av fyrtioalet en minskning i densamma inträffade. Denna minskning åstadkom dock mera en kvantitativ än kvalitativ förlust, ty med de äldres bortgång försvann också i utförandet mycket av den obändiga kraft, som dittills gjort sig kanske för mycket gällande på den goda smakens bekostnad.

Det dröjde dock ej längre än ett par år innan Juvenalernas allt vackrare vordna sång drabbades av nya och vida svårare förluster. Redan under vartdera av åren 1844 och 1845 bortgingo nämligen, efter slutade akademiska studier, två av de mera framstående sångarna. Detta hade väl haft mindre att betyda, om den s. k. kören varit något så när stor. Men — sanningen att säga — den bestod efter den först omnämnda förlusten egentligen blott av sex vanda sångare, då ju hit icke kunde räknas alla de frivilliga, som vid omkväden och refränger till åtskilliga sällskapssånger uppträdde såsom »tutti» och, så gott de förmådde, stämde in efter gehör. Minskningen av fyra utav de sex måste således

med allt skäl betraktas såsom högst kännbar. Och så gjorde den ock. Saknaden var stor, och den allmänna förstämningen gav sig slutligen — vid den första tenorens avfärd till huvudstaden — luft i en växelsång mellan de två kvarvarande, vilken sång alltid avhördades med vemodigt allvar.

Den lydde så:

»Säg mig, svara:
Vart för sången bort?
Skall då allt förgängligt vara?
Är all glädje kort?

Vem kan glömma
vår sextett, min bror?
Tystnat har dess toner ömma,
allt se'n — — för.

Järngrå prosa
kvävde vår kvintett.
Säg mig, var för — väl Trosa
passande reträtt?

Matkvartetten
ack, den finns ej mer:
Aldrig mera mot assietten
— — öga ler.

Gråten, bröder!
Sen en nygrävd grav!
Snart där ligger — — döder,
trion går i kvav.

Döden rasar
i vårt brutna lag.
Vem finns kvar? — Jo, *tvenne* basar:
Du, min bror, och jag.

Snart, o broder,
skingras också vi,
då får minnet sjunga *solo*
om vårt kompani.»

Det var dock ej blott förluster sången led under dessa år. De medförde även en vinst av en tenor, som väl icke kunde mäta sig med den bortgångne i röstens skönhet och fylliga klang, men väl i dess böjlighet och renhet och dessutom var honom överlägsen i musikalisk bildning. I själva verket fanns det sålunda tre, som hade att

upprätthålla Juvenalsångens vunna anseende. Den ene av de »tvenne basar», vilka funnos kvar, var egentligen en baryton och lämpade sig såsom sådan väl för en melanstämman, och den andre ägde en röst, för vilken naturen tycktes hava glömt sätta någon gräns nedåt. Erforderliga organer för en trestämmig sång funnos alltså.

Men vad fanns väl för kompositioner för en sådan? — Nästan ingenting, om man undantager Du Puy's förträffliga »Agander, Pagander och Winberg» samt några tämligen innehållstomma koloratursånger. Härmed kunde man dock ej låta sig nöja. Något måste göras. Och så uppstod inom en kort tid raskt efter varandra de Trior för tenor, baryton och bas, vilka senare utgavos under namnet »De Tre».

Skrivna enkom för de stämmor som först utförde dem, och därför för de flesta andra tämligen obilliga i sina fordringar på röstomfång, voro dessa sånger av en lika övervägande dramatisk karaktär, som Juvenalsångerna hittills varit av en övervägande lyrisk; och de återgavos också, sedan de blivit omsorgsfullt, ehuru under oavlåtligt skämt, inövade, med allt det deklamatoriska mimiska liv, varav exekutörerna voro maktiga. Måhända frammanades och uppegades detta liv alltför mycket av den ständigt växlande rörligheten i ord och toner, genom vilken de förra sällan unnade några vilopunkter åt en mer lyrisk känslöstämning, som kunnat bereda tillfälle för en utförligare och bredare harmonisk behandling av de senare. Men, det var något nytt — och allt sådant var åtminstone till en tid välkommet — och de små musikaliskt-dramatiska föreställningarna, vilka utan alla sceniska apparater när som helst kunde givas, stämde synnerligen väl överens med Juvenalernas lynnen. Det bifall de inom deras krets och snart även utom densamma lyckades vinna var antagligen det, som kraftigast uppmuntrade till försöket med Gluntarne, vilkas förelöpare »De Tre» voro, ej

blott till tiden, utan även och väsentligen till arten.

Dessa triors blomstringstid inföll under åren 1846 och 1847. Det senare året var det sista den nyförvärvade tenoren tillbragte i Uppsala. Efter hans förflyttning till Stockholm tystnade de av och hördes ej oftare än vid några tillfälliga sammanträffanden på det ena eller andra stället.

De »tvenne basarna» voro alltså åter lämnade åt sig själva och utgjorde nu jämte pianisten hela den musikstyrka, över vilken Juvenalerna kunde förfoga; men denna gången voro de mindre villrådiga om vad de skulle sjunga.

För att förklara skälet härtill torde en liten återgång i berättelsen medgivas.

Redan på den tid, då Juvenalsången upphört att med något skäl kunna kallas kör, och ännu mer under den därpå följande, då den smultit ihop till enkelt trestämmig, hade behovet av en fylligare samklang och det därmed nära förbundna begäret att stödja och rikta sången med ett instrumentalt ackompanjemang ofta märkts och slutligen också framkallat några försök, vilka utfallit mer eller mindre tillfredsställande. Till dem av det förra slaget kunde räknas den ovan omnämnda inledningssången: »Nunc est bibendum» och till dem av det senare den första Glunten, den som i samlingen igenfinnes under N:o 13 »Bror, jag är ledsen vid livet, just jag».

Denna sång, olik de äldre Juvenalsånger till karaktär och stämning, var, emedan därtill då ännu fanns tillgång, ursprungligen skriven för tre stämmor, beledsagade av viol, violoncell, klarinett och piano. Skälet till detta val var egentligen det, att utom pianot, vilket alltid sköttes av den vanliga ackompanjatören, de tre först nämnda instrumenten spelades av juvenaler och dessa just de tre sjungande.

Det var visserligen en något förflugen tanke att låta dem uppträda i den dubbla egenskapen av sångare och instrumenta-

list; men varför ej hellre våga detta, än kasta sig i händerna på andra, utom sällskapet stående, som mellan de musikaliska stunderna blott skulle vara till besvär! Juvenalerna voro nämligen mycket litet fallna för främmande inblandningar i sin familjetrevnad. Att sköta sången samtidigt med stråken, vilket skulle bli tenorens och barytonens åliggande, var ju icke någon trollkonst, om än stundom, såsom vid hastigare armrörelser, något ansträngande. Värre var det med basen, som tillika hade blåsinstrumentet på sin lott; men även detta lät sig ju göra med iakttagande av det enkla, men visserligen alldeles oeftergivliga villkoret, att endera, basen eller klarinettisten, pauserade, under det att den andre tjänstgjorde.

Att detta sålunda anordnade första försök tillika blev det sista berodde ingalunda på oöverbanneliga svårigheter i själva kompositionen, än mindre på den tillfälliga omständigheten, att vid första repetitionen pianot ersattes av ett klaver och violoncellen av en kontrabas. Nej, det var något helt annat, som ej tagits i tillbörlig beräkning vid planens utkastande och som gjorde saken fysiskt eller — kanske rättare — fysiskt omöjlig.

Emellertid var nu, såsom man trodde, allt väl förspänt. Och så börjades det.

De första takterna med sin inledande sats, som ännu påminner om att ursprungligen hava varit ägnad åt klarinetten, klingade rätt gott. Därpå började basen sången; och ehuru den nästan löjliga motsättningen av den vördige kontrabasen och det spin-kiga klaveret tvang en att draga på munnen, nöjde man sig dock med att i fantasien höra, huru mycket bättre det skulle tagas ut, då dessa instrument utbyttes mot de riktiga, vilka de nu blott representerade. Och så gick det en stund framåt någorlunda oklanderligt, till dess det ställe kom, där barytonen utropar: »Då blir grönt i varendaste dal». Här hade klarinettisten

att, efter en hel takts drill på en djup ton, i nästa takts tre första fjärdedelar svinga sig uppåt på jublande trioler och därpå lämna basen tillfälle att på den fjärde fjärdedelen falla in med: »Lärkan drillar och göken han gal». Men — där strandade den musikaliska farkosten. Efter några förnyade bemödanden att komma över det vådliga stället, vilka alla avlupo lika olyckligt och endast ökade den våldsamt återhållna skratlusten hos de övriga, vid åsynen av basens förtvivlade ansträngningar och besatta miner, förklarade denne con furore: att det var en absolut omöjlighet för vem det vara måtte att på en halv sekund få hela ansiktsmuskulaturen förvandlad från en blåsares till en sångares; att det likaså var omöjligt, åtminstone för honom, att, med munnen full av väder för klarinetten behov, kunna undgå att, när denna plötsligt rycktes undan, flåsa ut orden i stället för att sjunga dem, samt att dessutom den där drillen i djupet vida mer påminde om en kalkons gurglande än en lärkas drill i höjden, likasom ock de s. k. glada triolerna, vilka i brådskan alltid medförde en mängd obehagliga överslag i klarinetten, långt mera liknade galandet av en Kochinkinatupp än av en gök... och därmed slängde han klarinetten ifrån sig och instämde med full hals i de stormande skrattsalvor, som ohejdat dånade omkring honom.

Då det ej fanns ringaste anledning att betvivla riktigheten av hans ej allenast på sunt omdöme — vilket man nu först började finna — utan även på färsk erfarenhet grundade påståenden, avstods härmed en gång för alla från vidare försök att besvara de sjungande själva med ackompanjemang, framför allt på blåsinstrument.

Under det närmare umgänget med Juvenalerna hade det blivit mig allt mer klart, att den bjärt framträdande olikhet i tycken och sätt, stämning och hållning, vilken utmärkte och skilde dem från de flesta andra studenter, ingalunda var av en väsentligare

art, utan fastmer berodde på ett för mycket eller för litet av någon hos ungdom vanligt förekommande egenskap, samt att däremot den mindre i ögonen fallande likhet, vilken förenade och jämnställde dem med ynglingar i allmänhet, just utgjorde mörken i deras personligheter, utan vilken den egendomliga olikheten skulle snart hava förfallit till onatur och förkonstling. De förlorade väl härvid mycket av den dem tillmätta särskilda betydelse såsom Juvenaler — i den mening som detta namn ursprungligen måhända åsyftade att framhålla och som den sedan, trots dess ensidighet, till rättvist straff fick behålla — men vunno i stället långt mera av den dem verkligen tillkommande, allmänna betydelsen såsom studenter; likasom ock deras sällskap, från att betraktas såsom ett kotteri med dess åtföljande många och småaktiga begränsningar, i mina ögon förvandlades till en visserligen liten, men mångsidig representation av ett universitets eviga ungdom.

Med den sålunda småningom ändrade uppfattningen av själva föremålen inträdde också efter hand ändrad ton i de sånger, som skildrade dem. De syntes nu icke längre vilja nöja sig med att framställa lösruckta scener ur juvenallivet, i all dess brokiga, men förgängliga enskildhet, ej heller visa någon benägenhet att anställa sammanhängande reflexioner över studentlivet i dess bestående, men just därför enfärgade allmänlighet; fast hellre tycktes de sträva efter en förening mellan båda genom att låna det förras gestalt åt det senares väsen, eller, med andra ord, genom att låta studenten förkroppsligas i Juvenalen.

»De syntes icke längre vilja nöja sig»... »ej heller visa någon benägenhet»... »fast hellre tycktes de sträva»... Det ser nästan ut som ville man giva själva sångerna förtjänsten eller skulden för den ändring, som sålunda inträdde. Ja, varför icke? Den skedde icke efter en utstakad plan och var således icke något, som skulle göras.

Det gjordes helt enkelt och, sanningen att erkänna, till en början utan uppsåtligt vållande. Om och i vad mån det lyckades, lämnas därhän. x

Med bibehållande av den dramatiska form, som bäst passade för ändamålet och som redan vunnit ett slags burskap genom De Tre, kunde icke gärna mindre än två sjungande komma i fråga vid utförandet av dessa sånger. Men detta antal var också tillräckligt för åstadkommandet av en dialog. Studenter borde de naturligtvis vara båda, men den ene dock mera »gammal och van» än den andre, för att de, även med skilda karaktärer, icke skulle förefalla allt för lika varandra i erfarenhet och omdöme.

Skulle samtalet dem emellan bliva naturligt och få önskad fart i sig, borde också just det språk användas, som var deras vanliga. Då ett användande av »den höga koturnen» alltså här lika litet kunde komma i fråga, som ett dundrande på de storslagna frasernas resonansbotten, så var också allt ängsligt ordval och varje sökt uttryck här allraminst på sin plats. Det gällde tvärtom och främst att okonstlat »kläcka ur sig rätta ordet». Detta är dock farligt nog, enär man därvid alltid riskerar att förlora mer, än som kan vinnas. Ty där det icke bliver det »rätta ordet», vilket alltid är till för sakens skull och hjälper den, där bliver det det orätta, vilket, antingen det nu är intetsägande, osmakligt eller oblygt, står där

blottat och bart för sin skull och skämmer saken. Men valet var icke svårt, ty det var i själva verket icke fritt.

Sånggudinnorna äro flera än en och, oaktat syskontycket, är det icke svårt att skilja dem från varandra. De fordra väl alla, och med rätta, att få behålla sitt klassiska draperi, ty deras fägring är icke förnämligast ytans, såsom gratiernas; men de kunna också någon gång visa sig högt uppskörtade, liksom Terpsichore i dansen, och deras gudomlighet lider därvid ingenting, åtminstone vida mindre, än då de av en barbarisk höviskhet tvingas att uppträda med svassande släp eller pösande krinolin.

Olämpligheten av något annat instrument såsom stöd för sången än det lättast åtkomliga och skötta var snart insedd; och med nödigt avseende på den då befintliga tillgången på röster skrevos alltså de nya sångerna såsom »duetter för baryton och bas med ackompanjemang av piano».

Jämte denna mer tillfälliga utstyrsel voro nu också så väl det väsentliga av innehåll och form, som andan i ord och musik nägorlunda klart givna; och snart framkom den ene Glunten efter den andre och presenterades vederbörligen för sina farbröder Juvenalerna, vilka, sig städse lika, visade långt större månhet om deras fördelaktiga utseende, än om deras städade utförande.

Det var under åren 1847—1850 som Gluntarna kommo till världen.¹

¹ Den ordning, i vilken de utkommo på trycket och som gjordes beroende av det inre sammanhanget, är icke den, i vilken de skrevos. Några syntes redan under hösten 1847; största delen tillhörde åren 1848 och 1849; och tre tillkommo slutligen i början av år 1850. Såvitt ett ännu befintligt, gammalt manuskript ej vilseleder, var den kronologiska ordningen för dem följande: under 1847: »Huru gluntens svärmod skingras av Magisterns vårfantasier», »Glunten blir juvenil», »Mötet i domtrappan» samt »Huruledes månen inträtter sig för Glunten och Magistern»; under 1848: »Gluntens flamma», »Harpospelet på Schylla», »Nattmarschen i S:t Eriks gränd», »Magisterns flamma», »I anledning av Magisterns och Gluntens första bekantskap», »En solnedgång i Eklundshofsskogen», »Magisterns misslyckade serenad», »En mänskensnatt på slottsbacken», »Dagen därpå», »Gluntens vigilans», »Uppsala är bäst», »På Flustret en söndagseftermiddag under rötmanaden» samt »Vid brasan på Magisterns kammare, efter en stor middagsbjudning»; under 1849: »Glunten på föreläsning», »Gluntens moster», »Impromptubalen», »Magisterns monolog, efter Gluntens avresa från Alsike», »Stottsklockan», »Anklagelsen», »En kväll på kyrkogården», »Avskedet på Flottsund» samt »Efter kameralexamen»; under 1850: »Gluntens reskassa», »Hemmarsch från Eklundshof med en bondspelman» samt »Examenssaxa på Eklundshof». De flesta av dessa äro skrivna i Uppsala; några, nämligen de sju sista, i Skara.

Juvenalernas krets var vid denna tiden betydligt trängre än förut. Stor hade den aldrig varit; då den var som störst utgjorde medlemmarna omkring fyrtio. Varje minskning märktes därför lättare än annars skulle hava varit fallet. Nu hade antalet sjunkit ned till femton, ett tal, som blott tillfälligtvis ökades vid någon påhälsning av en eller flera forna kamrater. Men större delen av dem, som nu funnos kvar, hade längre tid än de andra delat ljuvt och lett och slöto sig därför nu innerligare tillsammans, än någonsin. Tiden, som förändrar allt, hade ej heller spärlost gått dem förbi. Pulsen slog saktare, och blicken var ej så trotsigt utmanande som förr. Kärleken till stundens fröjder satt ej längre enrådande i det glada laget; där sutto nu ofta, jämte honom, minnet av framfarna och hoppet om kommande dagar och förde ordet, och man lyssnade till dem med välbehag. De voro ej nu, såsom fordom, ovälkomna och besvärliga gäster. Vänskapen, som hittills obetingat ställts främst av alla ädlare känslor, hade i all tysthet måst underkasta sig en noggrannare uppskattning av erfarenheternas taxeringsnämnd och därvid mången gång befunnits alltför djupt under strecket för att få sitta kvar i hjärtats första kammare. Dit hade dessutom hos en och annan på senare tiden insmugit sig en tillförrene inom sällskapet orepraterad varelse, som vid ett tillfälle beskrevs av en, vilken råkat ut för det oväntade besöket, såsom

»Lik en liten flamma, bröder,
som på hjärtats eldstad glöder
och ett rosenkimmer sprider
över livets bistra tider...»

men det befanns snart, att denna flamma icke nöjde sig med att vara »liten», ej heller att »sprida skimmer» blott under »bistra tider»; nej, den slog upp i full låga och vart såsom en strålende sol, vilken fyllde ej blott själen, utan hela naturen med ljus och värme. Utan henne blev

»allt
ödsligt och mörkt och kallt»

men med henne... huru högblå himmelen!
... huru grönskande jorden!... huru skönt
hela livet!...

Det kändes stundom kvavt inom de fyra väggarna och trängt inom staden, där man dock i det bullrande vimlet ej längesedan fann sig som bäst hemmastadd och mest uppsluppen. Man längtade ut

»i naturens sköte
långt ifrån Fyris å,
långt från dess gator grå...»

och kommen dit såg och hörde man med förtjusning vad man med likgiltighet fordom gick förbi, utan att ens flyktigt se och höra. Och där ljöd det fullstämmigt inom en:

»Här är gudagott att vara,
o, vad livet dock är skönt!
Hör vad fröjd från fåglars skara,
se, vad gräset lyser grönt!
Humlan surrar, fjäriln prälar,
lärkan slår i skyn sin drill,
och ur nektarfyllda skålar
dricka oss små blommor till.» —

Men voro då icke dessa förändringar av en så genomgripande art, att de helt och hållet omskapade Juvenalerna? — Ingalunda. De fortforo att innerst vara sig lika. Alla dessa omskiftningar eller olikheter, som nu trädde fram, hade ju funnits där förut, ehuru dolda, ej blott för andra, utan även för dem själva. De voro endast nya sidor av samma föremål, vilka nu kommo i dagen; och därvid drogo sig andra, som förut haft den starkaste belysningen, tillbaka i skuggan, men försvunno därför i verkligheten icke. Liksom en gång Turkiska musikens slamrande fanfaronader lämnat rum för Juvenalernas ystra potpourrier och självsvåldiga lahitt-laha-sånger, och dessa åter sedan för de mera sansade Gluntarna, utan att den grundväsentliga karaktären upphörde att vara en och densamma för dem alla, så undergingo också de, som

av dessa mångskiftande sånger ej blott förts, utan även hållits tillsammans, motsvarande förvandlingar, utan att därunder det ursprungliga familjetycket någonsin helt och hållet utplånades. Det torde till och med kunna spåras ännu i dag hos de kvarlevande, oaktat det nu är nära fyrtio år sedan »Magistern» ansåg såsom någonting anmärkningsvärt, att

»Än sitter i oss den gamle studenten . . .»

och jag nästan befarar, att hos dem någon gång kan skönjas ett förbiskymtande drag, som påminner om de forna Juvenalerna — kanske till och med om Turkarna.

Gluntarna äro barn av sin tid, såsom ju alla barn i själva verket äro det. Huru dan denna tiden var, har ett svagt försök nu blivit gjort att i någon mån visa. Blott en enda erinran därom må även här göras. Den nya anda, som uppkom med fyrtio-talet, vart icke genast eller ens under detsamma enväldig. Han hade därförinnan att utkämpa mången het dust med trettio-talets, som ingalunda godvilligt lät sig av-sättas. Det var egentligen den gamla tidens härskaror, som under detta tidskifte mötte förtruppen av framtidens och började striden. Detta årtionde bar därför också bå-das färger. Att de unga under sådana förhållanden lätt skulle taga intryck från båda hållen, låta personliga tycken gälla lika mycket som sakliga skäl och därför långt mera godtyckligt än foljdriktigt ställa sig än på den ena, än på den andra sidan under tumultet, det var icke mycket att undra på. Tvärtom torde ett sådant beteende, isynnerhet under slika omständigheter, vara kännetecknande för all ungdom, d. v. s. sådan den verkligen är, då den förtjänar det namnet, ej sådan den möjligen borde vara. Och med den förklaringen inses lätt, att hit hörde de allra flesta och företrädesvis *de* studenter, om vilka här är fråga. Även de voro barn av sin tid och lika skiftande i tycket som den.

Redan 1848 voro flera av Gluntarna spridda i avskrifter ej blott inom, utan även utom Uppsala. Den begärlighet, med vilken de mottogos, kunde ju icke annat än kännas smickrande. Helt annorlunda kändes det dock, då under det följande året fråga väcktes om deras tryckning och ett motvilligt medgivande äntligen gavs till deras offentliggörande. Det fordrades i sanning hela den oväntade välvilja, varmed de av allmänheten omfattades, för att övervinna den allt annat än behagliga sinnestämning som av detta beslut framkallades.

De utkommo häftesvis under åren 1849—51 under namnet Gluntarne, ett namn, som hittills fått passera, men som nästan var en plåga att se tryckt. Det var ju för de flesta obegripligt och ägde, åtminstone i mina öron, en ful och löjligt trivial klang. Men, vad var att göra? Att hitta på ett prydligare eller skickligare namn hade väl icke varit omöjligt, men detta hade då tro-ligen fått spela rollen av en stum person gent emot det gamla, under vilket de redan före utgivandet gingo och gällde. Var det då väl mödan värt att söka presentera dem under ett annat?

Huru åter detta namn uppkommit och sedan överflyttats på dessa sånger, därom sväva åtminstone icke deras tidigare bekanta i någon ovisshet. En bland Juvenalerna var synnerligen lycklig i föredragandet av uppländska bondvisor och utmärkte sig särskilt i *en* sådan, som började:

»Inte vet ja' va' hä' ä' sum fallerar
gamle glunten, Mitkel vår . . .»

och efter den visan fick han själv inom sällskapet heta Glunten. Då de nya duetterna sedan skrevos för honom och Magistern, och detta hans namn mångenstädes förekom i texten, kallades de även i dagligt tal Gluntar. Någon, om än så avlägsen, ehuru kanske icke alldeles orimlig tanke på pojkar — ordet *glunt* betyder i några landskapsmål pojke — fanns således icke vid namn-

givandet av dessa sånger, utan »mot min vilja, mot mitt ja, fingo de det jag icke ville ha». Måhända det var det rätta.

Medan titelbladet är i fråga, torde även ett par ord få nämnas om det motto ur Martialis, som synes på detsamma. Det förefaller måhända en och annan något anspråksfullt. Skälet till dess användande här är dock ej svårt att inse. Av allt misslyckat föredrag finnes helt visst intet, som är så plågsamt att åhöra, som det, vilket åsyftar att vara roligt och icke är det? Om nu Gluntarna giva en skälig anledning till ett sådant syfte, så är också fruktan för utgången lika skälig. De äro varken passande för sångare, som vilja låta höra sina vackra röster och därvid godtyckligt behandla orden såsom blotta artikulationsmedel,¹ ej heller för deklamatorer, vilka obesvärat valdföra musiken för nöjet att få grimasera eller rätt tydligt krysta ur sig någon favoritfras.² De äro små själva och fordra alltså varken stora stämmor eller

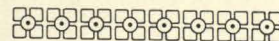
stora åthävor. Vad de fordra, för att vara vad de vilja vara, är känslans och uttryckets sanning, sådan denna älskar att visa sig i vardagslag bland förtroliga vänner. Denna fordran är visserligen icke liten, men orimligt stor torde den icke heller vara. Jag har ofta hört Gluntarna sjungas väl, om ock än oftare illa; och det har varit vid dessa senare tillfällen som jag tröstat mig med mottot och sökt göra mig urarva i boet.

Härmed må nu ramen till tavlan anses färdig. Han är varken svartbetsad eller förgylld, endast ornerad med några hopslingade träsniderier, kanske till stilen, om någon sådan spåras, alltför historiska för att väl lämpa sig till omfattning åt en genretavla. Skulle hon därinom taga sig mindre väl ut än tillförene, så bör ju detta icke läggas henne till last; felet är då ramens.

¹ Det säger sig sålunda själv, att de icke böra, eller rättare, icke kunna givas på scenen eller i konsertsalen; och numera torde detta icke heller komma i fråga. I början av femtiotalet gävos dock på Kungl. Operan »Glunten blir juvenal» och »Harpospelet på Schylla» med orkester. Instrumenteringen var gjord av Foroni, huset var fullt och bifallet stort — vilket allt icke hindrar, att misstaget var lika fullt och lika stort.

² Det är av sådana Bellman så länge och grymt misshandlats!

I.

I ANLEDNING AV MAGISTERNS OCH GLUNTENS FÖRSTA
BEKANTSKAP

VERS 1.

Magistern.

Minns du hur ödet oss förde tillhopa adertonhundra och trettiosju?

Glunten.

Åja, visst minns jag det . . . just Karl den tolfte dag.

Magistern.

»Allmänna Sängen» gick marsch omkring torget; jag gick i basen, bredvid mig gick du.

Glunten.

Kvällen var kall och mörk. Tror du jag glömt det jag?

Bägge.

»Viken, tidens flyktiga minnen,»
grep med underlig makt våra sinnen.

Magistern.

Men, när sången var slutad, frågte du: »Behagar herrn ett glas?»
Det var uppslaget, bror, till ett tioårigt dundrande kalas.

Bägge.

Ja, skål för de framfarna år
och för vår levnads långa vår!
Gutår!

VERS 2.

Magistern.

Våren är flydd, men med glödande runor hela dess härliga saga finns kvar;

Glunten.

skriven i hjärtats djup, ack, med en rosentagg.

Magistern.

Än sitter i oss den gamle studenten, gladare nästan än fordom han var;

Glunten.

hissar ännu med fröjd ungdomens vikingsflagg.

Bägge.

Visst blir kassans tillstånd allt värre,
apparenserna dagligen färre —

Magistern.

Men vad säkerhet ges, att vi ej bli förmögna män till slut,
och så statsråd på köpet? — Slikt har hänt rätt många gång förut.

Bägge.

Ja, skål för det löpande år
och för en prolongerad vår!
Gutår!

VERS 3.

Magistern.

Snart kanske äro vi bräckliga gubbar, torkade stammar, som luta till fall?

Glunten.

Vi dela ljuvt och lett, falla på samma gång.

Magistern.

Ja, men om oblida normor oss skilja . . . du skall åt Ystad och jag åt Sundsvall?

Glunten.

Nämn ej ett ord ditåt! — Tänk en distans så lång!

Bägge.

Hm! om, om slikt skulle hända,
om vår fröjd tog så snöpelig ända?

Magistern.

Nå, lass basen! Vad är väl värt att bråka skallen med sän't där?
Den är likafullt den malörn, som varje annan, passager.

Bägge.

Ja, skål för de kommande år
och så till slut för en evig vår!!
Gutår!

II.

GLUNTEN BLIR JUVENAL

Glunten.

Ack, jag är så led vid att leva i denna förpestade världen, där allting går emot,
och snart vet jag ej vad som återstår mer, som kan skänka mig lindring och bot.

Magistern.

Hur så?

Glunten.

Jag har fäktat och arbetat
nu i nära åtta år;
och vad har jag, för jag stretat?
Eller säg mig vad jag får?

Magistern.

Fria husrum . . .

Glunten.

Ja, i skogen.

Magistern.

Bra nog kläder . . .

Glunten.

Så'na här!

Magistern.

Och förtäring . . .

Glunten.

Nämn den krogen!

Magistern.

Nå, men pengar . . .

Glunten (kastar fram en slant).

Ja, den där!

Magistern.

I en casus så fatal
återstår ej annat val —
Kära bror, bliv juvenal!

Glunten.

Nej, platt inte jag det vill.
Ack, vad båtar det väl till?
Bleknad ros blir ej mer röd,
och för mig är glädjen död.

Magistern.

Nej, som solen går han nyfödd upp var dag
och när stjärnor tindra står han i vårt lag,
ler och ropar: »Gossar, jag är er korag!
Var I er församlen, där är också jag.»
Därför drickom glädjens skål i friska tag!
Då, min stackars vän, får livet nytt behag,
sorg och nöd läggs ned i glömskans sarkofag
och oss vinka fröjder utav tusen slag.

Glunten.

Vid närmare . . .

Magistern.

Nå?

Glunten.

besinnande, . . .

Magistern.

Så?

Glunten.

I ty jag ej . . .

Magistern.

Säj!

Glunten.

förhastar mej, . . .

Magistern.

Nej!

Glunten.

Så blir jag väl . . .

Magistern.

Va' sa'?

Glunten.

av vissa skäl, . . .

Magistern.

Jaha!

Glunten.

trots allt förtal . . .

Magistern.

Ah, bah!

Glunten.

en juvenal.

Magistern.

Hurra! —

Vivas, floreas

semperque gaudeas!

Bägge.

Hör du ej likt kända ljud?

Re'n han nalkas glädjens gud!

När han andas doftar ljuvlig vår,

torkas ögats tår,

läkas hjärtats sår.

Vad den guden är charmant! — Gutår!

III.

UPPSALA ÄR BÄST!

VERS 1.

Magistern.

Svara mig, Glunten, på ära och tro,
 utan avseende på små fataliteter —
 sådana, vet du ju, bygga och bo,
 varhelst du kommer inom alla fakulteter —
 är inte Uppsala märkvärdigt bra,
 bättre än alla andra städer här i Norden?
 Jag vågar till och med påstå — ja ha!
 bättre än någon annan fläck på hela jorden?

Glunten.

Du talar som en häst,

Uppsala är bäst,

bäst utav allt, som finns på denna sidan solen,

och maken till den sta'n,

finns ej, ta' mig fan,

letar du också från ekvatorn till polen.

Bägge.

Nej!

Ingenstäds i vida världen finns en vrå,
 där man hela dygnet om kan leva så
 utan risk och bara immerbadd gå på
 just som turkar och få heta folk ändå.
 Och finns det, så är det på en annan planet,
 vars namn ej självaste Bredman vet.

VERS 2.

Magistern.

Ja, du har ovedersägligen rätt
 och, såsom du, så tycker jag och många flera,
 men det finns andra, som inte så lätt
 vårt kära Uppsalas förträfflighet sentera.
 Somliga skryta med sitt Göteborg,
 andra i Stockholm fram och åter vilja ränna,
 somliga tänka på Karlstad med sorg,
 andra på päron och på äpplen ner i Grenna.

Glunten.

Ja, ser du, kära bror,

regeln är för stor

att den ej skulle någon jämkning tåla;

men, är det solens skuld

att dess klara guld

aldrig beundras av en mullvad i dess håla?

Bägge.

Nej!

Ingenstäds i vida världen finns en vrå,
 där man hela dygnet om kan leva så
 utan risk och bara immerbadd gå på
 just som turkar och få heta folk ändå.
 Och finns det, så är det på en annan planet,
 vars namn ej självaste Bredman vet.

IV.

EN MÅNSKENSNATT PÅ SLOTTSBACKEN.

VERS 1.

Magistern.

Herre min Gud, vad den månen lyser,
 se, vilken glans utöver land och stad!

Glunten.

Himlen är klar och var stjärna myser
 vänligt emot oss ner och vinkar glad.

Bägge.

Där flamar Sirius, där Orion,
 där plaskar Svanen i eterns bad.
 Herre min Gud, vad den månen lyser,
 se, vilken glans utöver land och stad!

VERS 2.

Magistern.

Högt opp i Slottet varenda ruta
blixtrar, som vore den en ädelsten.

Glunten.

Tänk dig vid tornet en prins med luta,
fladdrande lockar och charmanta ben!

Bägge.

Och i ett fönster Cecilia Wasa,
bländande skön uti månens sken!
Högt opp i Slottet etc.

VERS 3.

Magistern.

Där ligger Parken och Fyris-slätten,
fet utav forna kämpars blod och mærg;

Glunten.

Sandgropen här, den förfärlige jätten,
klädd i sin ruskiga och gråa färg;

Bägge.

och mellan lärkträden, just vid Tullen,
gamle perukmakar Rosenberg.
Där ligger Parken etc.

VERS 4.

Magistern.

Nedänför backen, ja just vid foten,
badhuset gömmer sig i pilars skygd.

Glunten.

Och utmed ån har du Kungsängsroten,
Islandet därnäst med sin förstadsdygd;

Bägge.

Så Gula ladan och bort mot skogen
Föret, som glittrar och Danmarks bygd.
Nedänför backen, etc.

VERS 5.

Magistern.

Märk hur den skummande Fyris kastar
silver och pärlor uti Fallet ner;

Glunten.

Leker en stund vid Fördärvet och hastar
se'n till Flottsund, som många andra fler.

Bägge.

Ack, fram till sommarn, i Kvarnen bysatt,
knappt en tår vatten han äger mer!
Märk hur den skummande Fyris etc.

VERS 6.

Magistern.

Kors, vad den Kræmer är bra för staden!
Han bygger broar och planterar trån.

Glunten.

Längs utmed ån, där du ser Promenaden,
betade fordom några magra fån.

Bägge.

Och där i Hamnen, som förr stod öde,
undsåts nu hela Uppsala län.
Kors, vad den Kræmer etc.

VERS 7.

Magistern.

Se bakom skyn huru Luna blickar
småttande i Observatorium in!

Glunten.

Säkert hon tror att vid tuben nickar
någon Endymion med sömnig min.

Bägge.

Kyss honom inte! — Jag känner karlen.
Han tuggar tobak och är ett svin.
Se bakom skyn etc.

VERS 8.

Magistern.

Nå, sådant norrsken! Jag aldrig maken
skådat på många, många Herrans år.

Glunten.

Jo jo, så är det att vara vaken!
Också i tid till sängs jag sällan går.

Bägge.

Se, hur ur Uppsala Gamla Högar
stätligt dess flamma mot himlen slår!
Nå, sådant norrsken! etc.

VERS 9.

Magistern.

Hög och förklarad i månens strimma
Kyrkan sig reser öfver träd och hus.

Glunten.

Märk vid dess fot vilken nattlig dimma
och vid dess spetsar vilket härligt ljus!

Bägge.

Gloria Deo in excelsis!
Nog är det klen här i jordens grus.
Hög och förklarad etc.

VERS 10.

Magistern.

Mycket det finnes ännu att skåda,
om vi på andra sidan slottet gå.

Glunten.

Om ja — men som vi ä' trötta båda,
gömma vi det, ty nu är klockan två.

Bägge.

Tron inte därför, I bleka stjärnor,
att vi gå hem! — Å nej, tron ej så!
Mycket det finnes etc.

VERS 11.

Magistern.

Var finns en punkt uti Sverges rike,
där man om natten har så lycklig lott?

Glunten.

Hellre jag sover i »Stadens dike»
än uppå bolstrarna i kungens slott.

Bägge.

Nu ska' vi knacka oss in hos Lamby;
porter så här dags — är det ej gott?
Var finns en punkt uti Sverges rike,
där man om natten har så lycklig lott?

V.

GLUNTEN PÅ FÖRELÄSNING.

VERS 1.

Glunten.

Har du hört min malör i går?
Den var sänd av hin onde.
Gud bevars för en stund så svår!
Än jag skäms som en bonde.

Magistern.

Jag har ej hört det minsta grand,
alltså lossa din tungas band!

Glunten.

Jag bevistade . . .

Magistern.

Ja, det var dumt!

Bägge.

Horribelt dumt!

VERS 2.

Glunten.

Jag bevistade en lektion,
för att bli observerad
av professorn och få mig ton,
såsom högst intresserad.

Magistern.

Det var inte så illa tänkt;
men du bar dig väl åt befängt?

Glunten.

Främsta bänken stod . . .

Magistern.

Ja, det etc.

VERS 3.

Glunten.

Främsta bänken stod obesatt;
där blev jag nu assessor,
tog så av mig min gråa hatt,
och så kom min professor.

Magistern.

Nå, det där är ju ganska bra;
men hur, gick det se'n till, va' sa'?

Glunten.

Segt som gummi e . . .

Magistern.

Ja, det etc.

VERS 4.

Glunten.

Segt som gummi elasticum,
fastän hackat och malet,
ljöd på »Ecclesiasticum»
vittberömliga talet.

Magistern.

Ja, vem bad dig väl höra på?
Å, (gäspar) så tråkigt! — Än sedan då?

Glunten.

Blicken höll jag på . . .

Magistern.

Ja, det etc.

VERS 5.

Glunten.

Blicken höll jag på honom spänd,
så det sved i mitt öga,
tills han såg mig och jag blev känd.
Men nu båtar det föga.

Magistern.

Varför så då? I Guds namn säj,
Säj rent ut vad som hände dej!

Glunten.

Tung var luften och . . .

Magistern.

Ja, det etc.

VERS 6.

Glunten.

Tung var luften och solen sken
melankoliskt i rummet.
Snart av helaste exposéen
ej ett ljud blev förnummet.

Magistern.

Mjuka tjänare! Jag förstår
nu förträffligt hur allting går.

Glunten.

Ja, jag somnade . . .

Magistern.

Ja, det etc.

VERS 7.

Glunten.

Ja, jag somnade. Kära du,
har du nånsin hört maken?
Klockan blev både sex och sju,
innan jag hann bli vaken.

Magistern.

Så fatalt! Men ponera nu
att professorn, ej såg det, du!

Glunten

Jo, jag snarkade . . .

Magistern.

Ja, det etc.

VERS 8.

Glunten.

Jo, jag snarkade så besatt,
att — som Fama lär tuta —
auditorium brast i skratt
och professorn fick sluta.

Magistern.

Nå, men varför ej rätt och slätt
väcka opp dig, som var så lätt?

Glunten.

De försökte, men . . .

Magistern.

Ja, det var dumt!

Bägge.

Horribelt dumt!

VI.

EN SOLNEDGÅNG I EKLUNDSHOFS-SKOGEN.

VERS 1.

Magistern.

Vad det är skönt ändå
här i naturens sköte!
Långt ifrån Fyris' å,
långt från dess gator grå!

Glunten.

Under en himmel blå,
blå som en ängels öga,
vårliga skyar gå,
vita som lam och små.

Bägge.

Högt över gräs och strå
furornas korum susar,
och vid dess fötter stå
sippor och höra på.
Ack, om du hjärta har,
flyende sol, dröj kvar!
Ty utan dig är allt
ödsligt och mörkt och kallt.

VERS 2.

Magistern.

Allt är så tyst. En and
hörs blott i träsket snattra,
och från en gran ibland
knaprar en ekorr tand.

Glunten.

Se, huru minsta grand
glittrar vid solens strålblick,
böljan vid bäckens strand,
gruset i backens sand!

Bägge.

Och nedåt västerns rand
skyarnas granna skara
tågar i purpurbrand
hän emot fjärran land.
Ack, om du hjärta har, etc.

VERS 3.

Magistern.

Aftonens ängel går
stilla sin gång kring jorden,
och kring hans mörka hår
redan en stjärnkrans står.

Glunten.

Snart i de kända spår
vallmobekransad svävar
han, som om flydda år
viskar och ljuvlig vår.

Bägge.

Och på var tuva trår
elvornas gille dansen,
och uti skogens snår
trasten melodiskt slår.
Ack, om du hjärta har, etc.

VERS 4.

Magistern.

Gud, vad är det jag ser
där nere i stilla dalen?
Säkert en syn sig ter,
säkert ett under sker!

Glunten

Tystna, du trast, jag ber,
är det ej hon, som talar?
Strålande sol, gå ner!
Är det ej hon, som ler?

Bägge.

Jo, det är hon! Vem mer
finns väl, som så mig tjusar?
Hon, som en blick åt er,
lyckliga blommor, ger!
Ack, om du hjärta har,
flyende sol, dröj kvar!
Ty utan dig är allt
ödsligt och mörkt och kallt.

VII.

HARPOSPELET PÅ SCHYLLA.

Glunten.

Leve det nattliga Schylla!
Här finns det folkliv i banko,
harpur och slagsmål och fylla,
os av kotletter och Lünzmans Baranko.

Magistern (härmar harpspelerskorna).

»Hör', meine flehende Lieder,
strahlende, leuchtende Sterne!
Kommt mein Geliebter nicht wieder?
Bleibt er denn ewig mir ferne?»

Glunten.

Pang, där small sönder en ruta.
Det var en knodd. Kasta ut'en!
Hör den kanaljen vill pruta —

Bägge.

Fram med riksdalern och det på minuten!

Magistern.

Kypare, locka på Atis!

Glunten.

Kypare, stanna — hör på!

Magistern.

Kypare, ge honom gratis . . .

Glunten.

Kypare, toddar för två!

Magistern.

Kypare, fläsk och potatis.

Glunten.

Kypare, inte för små!

Magistern.

Kypare!

Glunten.

Kypare!

Magistern

Kypare, gå.

Glunten.

Singt, ihr Mädchen! — Tyst med allt buller och bång!

Magistern.

Ta'n en sång . . .

Glunten.

på en gång . . .

Bägge.

munter — men inte för lång!
(De preludiera och börja sedan »Webers sista tanke».)

Glunten.

Nej, för Guds skull, inga klagovisor, kära barn!
(De spela en »Suck«-vals.)

Magistern.

Tig då, Marianne, jag beder —
Annchen du . . . spar' din hals!
Är det nu skick och seder
spela en gammal vals?

Bägge.

Ta'n nu ett vackert stycke,
något med mera tycke . . .
(De falla genast in med »Edite, bibite» . . .)

Magistern.

Ausserordentlich, wunderschön, ja!

Glunten.

Kors vilken grazie de tyskarna ha!
(De börja eu jodel-melodi.)

Bägge.

Nej!

Nu är det slut . . .
Annchen, vet hut!
Komma med slagdängor, fula som satan,
och valsar och visor, så gamla som gatan . . .

Nej!

Nu är det slut!
Ej en minut
dröjer jag här mer.
(De spela upp en splitter ny sång.)

Glunten.

Nå!

Magistern.

Se så!

Glunten.

Spela på!

Magistern.

Vi ska' inte gå!

Bägge.

Vi sjunga med er bägge två.
 Es kehret der Frühling mit lachendem Blick
 Cantabile!
 verjüngend und schaffend zur Erde zurück;
 Amabile!
 als freundlicher Engel umschwebt er die Flur
 Mirabile!
 und zeichnet mit Blumen die segnende Spur —
 Pass' på nu, go' herrar, nu kommer det kör!
 Sjung, Österberg, sjung! Och var med, herr kassör!
 Kom hit, kära farbror, sitt inte och späd!
 Tag pastorn och garvarn och fältläkarn med!
 Nystedt, slå takten!
 O, sei uns willkommen, du frölicher Gast!
 Ja!
 Ach, lange schon war uns der Winter zur Last.
 Ja!
 Er schliesset so grämlich ins Zimmer uns ein;
 Ja!
 wir lieben es lustig im Freien zu sein.
 Hurrah!
 Du aber, du ladest uns frölich und mild
 Cantabile!
 hinaus in das duftende Blumengefeld;
 Amabile!
 du liebest die Kinder und fröhliches Spiel
 Mirabile!
 und schenkest der herrlichen Freuden uns viel. —
 Pass på nu igen! Liebes Mädchen, gutår!
 Skål, gamle konditor, hur mår din bottfor?
 Nå, präst då och garvare, släpp nu Marianne!
 Hon är nog beredd, er förutan, minsann.
 Herre, håll käften!
 O, gieb uns auch immer, du blühender du,
 Ja!
 viel heitere Tage und Blumen dazu;
 Ja!
 und sag' es dem Sommer, bald ist er ja da,
 Ja!
 wir bitten um Rosen und Kirschen, ja, ja!
 Hurrah!

VIII.

HURULEDES MÅNEN INTRESSERAR SIG
FÖR GLUNTEN OCH MAGISTERN.

VERS 1.

Glunten.

Nu tror jag det kan vara tid
 att tänka på refrängen
 och efter dagens strid och frid
 bege sig hem i sängen . . .

Magistern.

och drömma någon ljuvlig dröm
 om gull och gröna skogar,
 ett eget bo, en hälft så öm
 och här och där små krogar.

Bägge.

Rectissime!

Strictissime!

Skål, frater amantissime!

Ett eget bo, etc.

VERS 2.

Glunten.

I pipan flämtar re'n så matt
 och rökigt sista ljuset —
 Stå på dig, dank! Var är min hatt?
 Mamsell, vad kostar ruset?

Magistern.

Hon redan från sin disk har gått
 i bäddens kvava iden
 och drömmer nu om stort och smått
 men inte om likviden.

Bägge.

Rectissime!

Strictissime!

Skål, frater amantissime!

Och drömmer nu etc.

VERS 3.

Glunten.

Slå i den sista skvätten nu
 och skål för Mälar-Banken,
 som hjälper tu och stälper sju . . .
 Se så, nu slocknar danken.

Magistern.

Nu syns ej hur man håller i;
 vad mörker är försätligt!
 Om här man skulle fuller bli',
 så är det ju förlätligt.

Bägge.

Rectissime!
 Strictissime!
 Skål, frater amantissime!
 Om här man skulle etc.

VERS 4.

Glunten.

Se där, hur månen sniken står
 och glör bakom gardinen!
 Vad vill han, bror? Jag ej förstår
 den fadda pantomimen.

Magistern.

Han leds att, ex officio full,
 ej få en ärlig droppe.
 Det måtte vara fan till tull
 på sådana där oppe!

Bägge.

Rectissime!
 Strictissime!
 Skål, frater amantissime!
 Det måtte vara fan etc.

VERS 5.

Glunten.

Stig in och hämma nu din gråt!
 Vi ska' nog lindra svedan;
 tänd blott ett ny åt oss och låt
 se'n världen gå i nedan!

Magistern.

Och se ej på mig se så där
 med vemodsblicken djupa!
 För kära kan den vara kär.
 men ej för dem, som supa.

Bägge.

Rectissime!
 Strictissime!
 Skål, frater amantissime!
 För kära etc.

VERS 6.

Glunten.

Ack, nu förstår jag vad han vill;
 han lyser mitt på låset
 och tål ej att vi sitta still
 och längre smörja kråset.

Magistern.

Nå, morgens då! Från sus och dus
 jag stilla hemåt vankar.
 Vad äro alla jordens ljus
 mot en av himlens dankar?

Bägge.

Rectissime!
 Strictissime!
 Skål, frater amantissime!
 Vad äro alla jordens ljus
 mot en av himlens dankar?

IX.

NATTMARSCHEN I SANCT ERIKS GRÄND.

Glunten.

Framåt marsch!

Magistern.

Gå på!

Glunten.

Höger om!

Magistern.

Rätt så!

Glunten.

Hu, så beckande mörkt i natt!

Magistern.

Gör detsamma.

Glunten.

Ja men!

Magistern.

Men var ä' vi?

Glunten.

I gränd.

Magistern.

Vete fan vad jag fått för en hatt.

Glunten.

Vem är det?

Magistern.

Va' sa?

Glunten.

Svara strax!

Magistern.

Wer da?

Glunten.

Varför står herr'n och lurar så sent?

Magistern.

Nå, så tokigt!

Glunten.

Hur så?

Magistern.

Det är pumpen!

Glunten.

Hå, hå!

Magistern.

Ber om ursäkt . . . var ej illa men't.

Bägge.

Arm i arm framåt!
Kors så vinglig stråt!
Jag var dum, som åt . . .
borde supit på't.

Det var hin till Eriksgata, mörk och smutsig, kall och våt.
Jämna steg, takt tu!
Så, nu går det ju?
Akta knuten nu!
Håll du truten du!

Aj! Ohoj! Pladask i smutsen ligger nu båd' jag och du.

Magistern.

Ja, så går det till slut med all världslig fröjd,
hur man ock balanserar, så bär det kull.

Bägge.

Och till rännstenens djup från salongens höjd
är ett tuppsteg, min bror, se'n man väl är full.

Glunten.

Det är märkvärdigt dock vad man faller lätt
och hur svårt det se'n har sig att komma opp!

Bägge.

Ja, den tyngdlagen fjäskar på alla sätt,
för att rätt chikanera vår arma kropp.

Glunten.

Hör du brandvaktens rop, som på Dombron står?

Magistern.

Nå, den hjälpen den kom som från skyn!

Bägge (ropa).

Du skall få dig en sup som till stortån går,
om du halar oss opp utur dyn.

*(De få hjälp av brandvakten.)**Glunten.*

Hedersvän, tag ett tag . . . noch ein mal . . . se så där!

Magistern.

Din belöning blir stor om ock sen.

Bägge.

Du är lycklig ändå, ty du vet vart det bär;
du har stadgade, sansade ben.

X.

DAGEN DÄRPÅ.

VERS 1.

Magistern.

Nå så välkommen!
Tyckte du om'en —
gårdagen, du? Säg var den inte bra?
Jämt och samt balar,
lustiga skålar,
gratis förtäring, ja, tack skall du ha!

Glunten.

Nej, min Magister,
dagen var bister,
jag är fördärvad från topp och till tä.
Hör, hur jag låter.
Se, hur jag gråter,
ack, om jag hållit mig hemma ändå!

Bägge.

Hör hur jag (han) låter,
Se, hur jag (han) gråter,
Ack, om jag (han) hållit mig (sig) hemma ändå!

VERS 2.

Magistern.

Stackars min Glunten,
tänk ej på strunten!
Slika malörer blott öka vår fröjd!
Hodie tibi,
cras forsan mihi —
Ah, vad gör det, bara själen är nöjd?

Glunten.

Ja, men just detta
fattas med rätta,
och utav ånger marteras jag svårt;
maran mig rider,
tvi, tockna tider!
Vad har jag gjort, att jag straffas så hårt?

Bägge.

Maran mig (dig) rider, etc.

VERS 3.

Magistern.

Grät inte mera!
Jag skall kurera
åkomman — och med homöopati.
Säg mig, hur känns det?
Svider det — bränns det?
Herre min Gud, det är kardialgi!

Glunten.

Pulsarnas vågor,
heta som lågor,
fylla med oro hela mitt bröst;
tankarna blöda,
tårarna flöda,
hjärtat är dövt för var lugnande tröst.

Bägge.

Tankarna blöda, etc.

VERS 4.

Magistern.

Det går nog över.
Du blott behöver
primo en sill och secundo en sup!
Se'n skall du dricka
porter och hicka
matlusten upp utur magens djup.

Glunten.

Ja, men aptiten
den är så liten,
nästan så liten, som törsten är stor;
hela Guds natten
har jag tårt vatten,
först ur butelj, så ur tvättskål, min bror.

Bägge.

Hela Guds natten etc.

VERS 5.

Magistern.

Vatten ej duger.
Något, som suger,
är vad som fordras i all sådan nöd.
Källarens håvor
ock ä' Guds-gåvor.
Skälm den, som lever på vatten och bröd!

Glunten.

Nå nå — concedo
och jag är redo
tåligt att lyda, ja, det är jag visst.
Aber ponera
kur'n skull' fallera,
då blir jag, fan ta mej, absolutist!

Bägge.

Aber ponera
kur'n skull' fallera
då blir jag, fan ta mej, absolutist.

XI.

GLUNTENS MOSTER.

VERS 1.

Glunten.

Känner du min moster, fröken Hoppenrath,
hon, som bor på »Dragarbrunn» och håller mig med mat,
ytterst respektabel, det är visst och sant,
men en riktig furia, betraktad såsom tant.

Magistern.

Åja, jag såg henne nyss.

Glunten.

Hon ser ju ut som en ryss?

Magistern.

Det vore synd att säga. Hon bär
tvärtom sina år med all heder.
Tänk sådan växt, sådant hull, sådan air,
och erkänn, att väl hon sig klä'r!

Glunten.

Ja, varje trå
från topp och till tå
sitter som vore den gjuten.
Växten är bra
och minen — åja!
Hullet förträffligt men — truten!

Bägge.

Aj, aj, aj, aj, den truten!

VERS 2.

Glunten.

Om ibland det händer, att jag borta är
och ej passar på den tiden, då hon spisa plär,
då, Gud sig förbarme, är jag riktigt såld,
och har goda skäl att önska mig för hin i våld.

Magistern.

Nå, men vad säger hon då?

Glunten.

Nog kan du det väl förstå.

Magistern.

Nej, kära du, nog lycklig jag är
att ej hava mostrar i staden;
och jag må tillstå, att, vore nå'n här,
visst vore hon mig till besvär.

Glunten.

Jo, ser du, så
hon börjar och då
påsetts moraliska minen:
»Sätt dig i vrån,
förlorade son,
du borde äta med — svinen.»

Bägge.

Aj, aj, aj, aj, de svinen!

VERS 3.

Glunten.

Ack, det är förskräckligt att varenda dag
få så gräsligt mycket bannor, som jag får just jag,
och ej töras svara, utan tåla allt
och så till på köpet nästan ständigt äta palt.

Magistern.

Ja, det var strunt till traktat.

Glunten.

Man kan ju bli desperat?

Magistern.

Vore det jag, så svalt jag ihjäl,
men vanan är andra naturen.
En portion mat och två dito gräl . . .
Säg, är det nu skick eller skäl?

Glunten.

Vanan? Vad nu?
När klockan är sju,
tar jag ju lätt igen skadan;
och för min gom,
om fickan är tom
sörjer nog kritan och — svadan.

Bägge.

Aj, aj, aj, aj, den svadan.

VERS 4.

Glunten.

Värst är dock att höra: »Var var du i går?
Skall du ej tentera än? — Snart är du tretti år. —
Spela, rumla, sjunga, var natt ut i sta'n,
vart skall det ta' vägen? — Och se'n sova långt på da'n?»

Magistern.

Vad hon kan fråga fatalt!

Glunten.

Och vad jag svarar se'n skralt!

Magistern.

Nå det förstås; och oavsett prat,
visst ä' vi en smula infama.
Du tål nog vid både gnat och traktat
hos självaste tant Hoppenrath.

Glunten.

Ja, kanske det . . .
Och det gör du med,
just du, din lyckliga ost där,
men likaväl
så vändas min själ.
bara jag tänker på — moster!

Bägge.

Aj, aj, aj, aj, den moster.

XII.

MAGISTERNES MISSLYCKADE SERENAD.

Glunten.

Sakta nu, kast' bort cigarren,
ställ dig här, så står du bra!
jag skall sköta om gitarren,
börja nu . . . här har du a!

Magistern (börjar serenaden).

O hulda tärna, om du vaknar
vid mina toner, vredgas ej!
Du känner icke än, hur trogen kärlek saknar,
och hur den hoppas jämt, förstår du ej, ack nej!

Glunten.

Märks där ljus? — Nej! Rörs gardinen?
Nej, hon sover som en stock.
Slå i väggen, väck blondinen,
willst du nicht, so musst du doch!

Magistern.

Om någon ton ditt öra hinner,
o bjud den ej att stanna där!
Han vill till hjärtat fram, och vägen nog han finner,
ty själv ur själens djup en vilse suck han är. —
Intet ljud?

Glunten.

Intet ljud!

Magistern.

Och intet ljus?

Glunten.

Nej, intet ljus!

Magistern.

Och inga apparenser?

Glunten.

Nej!

För att väcka denna flamman
fordras minst en god basun,
eller att man ringer samman
inom hennes paulun.

Bägge.

Ja, det är då själva fan till flicka, som ej vaknar, fastän tvenne basar sjunga
allt vad struparna förmå!
Och att vid ett sådant mankemang å hennes sida, all uppmärksamhet å vår är slut,
det kan hon väl förstå!

Skrik kära hjärtans, och skramla,
ramla,
bara gå på!
Stampa i gatan och stoja,
skoja!
Värre ändå!

Glunten.

Tyst . . . gardinen rörs . . . var tyst! . . . stå still!
Börja serenaden en gång till,
tag andra reprisen!

Magistern (fortsätter serenaden).

Om någon ton ditt öra hinner,
o bjud den ej, att . . .

Glunten (avbryter).

Förlåt mig, bror, men jag såg miste.
Allt är som förut!

Magistern.

Det sista band av ömhet briste . . .
Sjusoverska . . . vet hut!

Bägge.

Sparka på porten och storma,
gorma
utan reson!
Knacka på rutan och skråla,
vråla,
ingen pardon!
Skvallra nu i mor'n för hund och katt
om skandalen, som begicks i natt
av »fulla studenter»!

XIII.

HURU GLUNTENS SVÄRMOD, PÅ "ÄPLET", SKINGRAS
AV MAGISTERNES VÅRFANTASIER.

VERS 1.

Glunten.

Bror, jag är ledsen vid livet, just jag,
ledsen vid bråket och flärden!
Ingenting finnes som är mig i lag,
jag tar farväl utav världen.
Ja, jag vill dö,
bäddas i snö,
glömma hur bittert jag lider.

Magistern.

Käraste du,
inte ännu!
Än komma gyllene tider.

Glunten.

Ja men, bror,
om du tror,
är det rent åt fanders.
Forna da'r
var man karl —
då var »etwas anders!»

Bägge.

Gutår!

Magistern.

Snart kommer våren. Re'n vindarnas troppar
sjungande gå över stad, över land.

Bägge.

Isarna brista och böljan hon hoppar,
lekfull och fri mot sin älskade strand.

Magistern.

Då blir grönt i varendaste dal . . .

Glunten.

Lärkan drillar och göken han gal . . .

Bägge.

På var tuva ställs nu till en bal,
rätt gentil för en sådan lokal. —
Då blir grönt i varendaste dal,
lärkan drillar och göken han gal.

VERS 2.

Glunten.

Ja, det är visst för trevligt det där,
bara man inte mår illa;
och nog är våren oändeligt kär . . .
matsedel hit, Lazarilla!

Säg, ska' vi ta
supen, va' sa',
bara blott en av de minste?

Magistern.

Nå, så låt gå!
Brännvin för två!
Randigt! — Läs högt nu! — Vad finns de'? —

Glunten (läser matsedeln).

Inlagd sill,
Holländsk sill,
Norges sill i papper,
sillsalat...
usel mat!
Aldrig mer attrapper!

Bägge.

Gutår!

Magistern.

Tålmod! Snart skola Kungsängens liljor
visa dig vägen till Ekelundshof.

Bägge.

Snart vid »Fördärvet» på sviktande tiljor
kloten de dundra till sexornas lov.

Magistern.

Och på »Flustret» står Norberg och glor...

Glunten.

i vit jacka och blankade skor...

Bägge.

Och när ångbåten kommer, min bror,
finns det böckling ombord, som jag tror.
Och på »Flustret» står Norberg och glor
i vit jacka och blankade skor.

VERS 3.

Glunten.

Käraste vän, vad den supen var bra
och din beskrivning på våren!
Båda de ligga — ja, tack skall du ha' —
just som en balsam kring såren.
Posito att
redan jag satt
där ner i båten och klunka'...

Magistern.

Posito sen
jag vore en,
som stod vid dörren och dunka'...

Glunten.

Men se nu
är det ju

helt och hållet annat?
Och till maj
aj, aj, aj,
är det långt förbannat.

Bägge.

Gutår!

Magistern.

Solen med lågande kyssar re'n väcker
jorden, sin unga, sin slumrande brud.

Bägge.

Se hur han ler, då hon sömnig sig sträcker,
kastande av sig sin snövita skrud.

Magistern.

Och re'n vaknade framtitta två...

Glunten.

hennes sötaste barnungar små...

Bägge.

Lilla sippa med ögon så blå
och gullviva i strumplästen grå. —
Och re'n vaknade framtitta två
hennes sötaste barnungar små.

XIV.

GLUNTENS VIGILANS.

VERS 1.

Glunten.

Nu har jag sprungit mig trött och fördärvad
ur hus och i hus kring helaste sta'n;
inte en skilling ändå är förvärvad
och redan lider det långt fram på da'n.
Nyss tror jag, slog hon tre.
Fem skall likviden ske.
Råd mig nu du, som är gammal och van!

Magistern.

Säg mig först och främst din summas valör,
borgenärns namn och slikt, som denna saken rör!

Glunten.

Femtio riksdaler skall jag likvidera
hökar Liljegren, och skulle jag mankera,
gör han säkert allt att mig få chikanera,
och så får jag aldrig låna något mera.
Det är säkert det!

Magistern.

Lycklig den, som inga värre björnar äger
och vars skuld så litet väger
på kreditens falska våg!

Bägge.

Femtio riksdaler etc. — Lycklig den etc.

Glunten.

Rätt fatalt det här —
Gud vet vart det bär!

Magistern.

Ja, du är då född på en lycklig dag!

Glunten.

Jo, jag tackar jag.

VERS 2.

Glunten.

Prata ej strunt, utan hjälp mig till rätta.
Skulden — låt vara, att liten den är —
den skall betalas likväl; och för detta
är det som råd utav dig jag begär.

Var nu misskundelig ...
sitt inte så och tig!
Får jag till slut kanske nej även här?

Magistern.

Svär att du lydigt följer min instruktion,
så garanterar jag dig för din transaktion.

Glunten.

Ja, jag svär en ed, för dyr att recitera,
att ett enda ögonblick ej hesitera,
utan flink och färdig genast exekvera
vad du finner nödigt här att proponera.
Det är säkert det!

Magistern.

Gå då hem, tag på dig dina svarta kläder,
stövlarna av blankskinns-läder
och din vackra vita väst.

Bägge.

Ja, jag svär etc. — Gå då hem, etc.

Glunten.

Nå, än sedan då?
Säg, vart skall jag gå?

Magistern.

Jo, just till din moster, min heders bror.

Glunten.

Jag var dum, som svor.

XV.

PÅ "FLUSTRET", EN SÖNDAGSEFTERMIDDAG
UNDER RÖTMÅNADEN.

VERS 1.

Glunten.

Det är fasligt tomt i staden,
torg och gator öde stå;
ingen syns på promenaden,
ingen hit åt Flustret gå.

Magistern.

Sodavatten, mamsell.
Socker och saft! — Var så snäll!

Bägge.

Det är fasligt tomt i staden,
torg och gator öde stå.

VERS 2.

Glunten.

Allt är sömnigt. Myggen stinga.
Solen bränner het och röd;
och från tornet dova ringa
klockorna, som för en död.

*(Korken far ur flaskan.)**Magistern.*

Pang — den flaskan var bra;
en sådan till ska' vi ha.

Bägge.

Allt är sömnigt, etc.

VERS 3.

Glunten.

Glasen ä' för små. Det hjälper
ej att smutta, märker jag.
Nej, i slika fall man stjalper ...
Det var en välsignad dag!

Magistern.

Pigor, hit med en så,
ämbär och skopor för två!

Bägge.

Glasen ä' för små, etc.

VERS 4.

Glunten.

Ingen lärka gitter sjunga,
ingen mört vid stranden slå;
bien sömniga och tunga,
gömma sig bland gräs och strå.

Magistern.

Ska' vi ta oss en lur,
vi, liksom de . . . eller hur?

Bägge.

Ingen lärka etc.

VERS 5.

Glunten.

Se, hur dött på varje skuta!
Se, var vimpel hänger matt!
Blott i skeppar Fröjds kajuta
solar sig en grågul katt.

Magistern.

Och på ångbåtens däck
sitter fru Roos på en säck.

Bägge.

Se, hur dött etc.

VERS 6.

Glunten.

Ensam på en sten vid fallet
»Filmen» med sitt metspö står,
stirrar tåligt ned i svallet,
river i sitt gula hår.

Magistern.

Och på bron står det två
brackor i hatt och se på.

Bägge.

Ensam på en sten etc.

VERS 7.

Glunten.

Luften darrar, utav solen
genomglödgd — uff, så hett!
Och, fastän så nära polen,
tror jag visst jag dör av svett.

Magistern.

Ingen risk, kära du,
pigorna leva ännu.

Bägge.

Luften darrar, etc.

VERS 8.

Glunten.

Kom så gå vi bort till Sumpen,
friska opp oss med ett bad!
Kanske dagen, här så trumpen,
där kan bli en smula glad.

Magistern.

Nå, adjö då, mamsell!
Jag likviderar i kväll.

Bägge.

Kom så gå vi bort till Sumpen,
friska opp oss med ett bad.

XVI.

VID BRASAN PÅ MAGISTERNES KAMMARE, EFTER
EN STOR MIDDAGSBJUDNING.

VERS 1.

Bägge.

Hulda skymning, sänk dig neder
över våra trötta sinnen,
kom och gjut i våra leder
vilans balsam —
o kom!

Magistern.

Det är ljuvt att vila
efter dagens strider,
låta tanken ila
hän mot bättre tider!

Glunten.

Du, som binder fria anden
då ur hjärtats djup han talar,
usla kallprat, drag för fänden,
bort till dina granna salar!

Bägge.

Ja, jordens kungar sku' abdikera
och ministrarna resignera,
om de kunde, som vi, jouera
av sig själva — och litet mera.

VERS 2.

Bägge.

Re'n på kvällens dunkla himmel
titta fram små blyga stjärnor,
och re'n glesnar dagens vimmel
båd' på gator
och torg.

Magistern.

Det är skönt att sträcka
benen upp på bordet
och i fred få kläcka
ur sig rätta ordet.

Glunten.

I, som Guds beläten fängslen,
kröken ryggar, böjen nackar,
viken hädan! Bort med hängslen,
bort med halsdukar och frackar!

Bägge.

Ja, jordens kungar etc.

VERS 3.

Bägge.

Se, vad underbara trakter
frosten tecknar där på rutan,
höga berg och djupa schakter,
blomsterängar
och träd!

Magistern.

Det är lugnt att ligga
fri från bråk och ävlan,
le, då andra tigga
pris för lumpen tävlan!

Glunten

Du, som för en vansklig lager
låter flå dig fjorton gånger,
Marsyas! — kände du vårt lager
dog du säkert utav ånger.

Bägge.

Ja, jordens kungar etc.

VERS 4.

Bägge.

Men vår brasa är förbrunnen
och de fallna bränder spå oss
att vår levnadstråd blir spunnen
ljus och gyllne
men kort.

Magistern.

Ja, det gör detsamma.
Varm i alla leder
vill jag spraka, flamma,
tills jag brunnit neder.

Glunten.

I, som frysen som i graven
vid er flårds fyrverkerier,
ack, sen till blott att I haven
litet på er — mycket i er!

Bägge.

Ja, jordens kungar sku' abdikera
och ministrarna resignera,
om de kunde, som vi, jouera
av sig själva — och litet mera.

XVII.

MAGISTERNES FLAMMA.

VERS 1.

Magistern.

Ack, i Arkadien även jag har varit,
varit där länge, varit där förgäves;
dock, när jag minns den gyllne tid som farit,
ännu mitt bröst av längtans suckar häves.

Tindrande stjärna,
strålände tärna,

varför, varför fick jag ej bli kvar?
Bröt jag kanske emot gudars lagar?
Ack, mot mänskors bröt jag ej!

Bägge.

Varför, varför fick jag (du) ej bli kvar?

VERS 2.

Magistern.

Om blott ett hopp att henne se jag närde,
strax i mitt fönster satt jag hela dagen;
kom hon då ej — vad plåga mig förtärde!
Kom hon — o Gud, hur blev jag ej betagen!

Herrar, betjänter,
stadsbor, studenter,

alla ville bums jag ta i famn,
och förtjust, utom mig utav sällhet,
glömde jag för henne allt.

Bägge.

Varför, varför fick jag (du) ej bli kvar?

VERS 3.

Magistern.

Och när se'n allt var tyst i Odinsstaden
och endast månen vakade vid ljuset,
minnes du då, hur ofta serenaden
ljöd invid hörnet av det vita huset?

Tills att därinne —
ljuvliga minne,

följ mig, följ mig genom livet hän! —
hon, förrådd av böljande gardinen,
lyssnande i nattens frid.

Bägge.

Varför, varför fick jag (du) ej bli kvar?

VERS 4.

Magistern.

O! »var du är jag frågar flyktig vorden»,
skönaste hägring på min ungdoms himmel!
Flydde med dig ock hoppet bort från jorden
följer dock minnet mig i världens vimmel,
ack, men addio,
idolo mio!

Ej en ton mer sjunger jag om dig.
Ty jag fruktar, att den gamla gnistan
lever under askan än.

Bägge.

Varför, varför fick jag (du) ej bli kvar?

XVIII.

GLUNTENS FLAMMA.

VERS 1.

Glunten.

En gång var jag mycket, mycket kär . . .

Magistern.

Skål, min bror, för alla gamla minnen!

Glunten.

Jag var rik, som självaste de Geer . . .

Magistern.

Klang! Gutår! — och fröjda dina sinnen!

Glunten.

Allt är slut. De lustar snöda
längesedan äro döda;
och min flammans rosenröda
läppar redan upphört glöda.

Bägge.

Nå, vad gör det?
Här ska' vi sitta den hela guds da'n,
stoppa vår pipa och vrida vår kran;
här ser du den, som är gammal och van
båd' vid förtal och chikan.
Ja, det ge vi fan!
Strunt uti skvallret och pratet i sta'n!

Magistern.

Ty vore du också vit som en svan . . .

Glunten.

likaväl . . .

Magistern.

så gjorde man dig till den värsta morjan.

Glunten.

Ja, min själ!

Magistern.

Men nog var det hårt, att din friareplan
så hastigt gick i kvav uppå tidens ocean.

VERS 2.

Glunten.

Ja, nog var det otur, kära du!

Magistern.

Tag dig en klunk och relatera!

Glunten.

Sent en regnig höstkväll trettisju . . .

Magistern.

Samma år jag skulle exercera —

Glunten.

gick jag, vinglande på klacken,
utför Carolina-backen;
plötsligt törnar jag, och — ack, en
ängel far pladask på nacken.

Bägge.

Ja, vad gör det?
Här ska' vi sitta den hela guds da'n, etc.

VERS 3.

Glunten.

Tänk dig nu mitt stora bryderi!

Magistern.

Nå, än hennes då, som fann sig knuffad?

Glunten.

Ja, nog föll hon utan pryderi.

Magistern.

Stackars liten! — när man så blir skuffad . . .

Glunten.

Snart hon står på benen åter
vacker, men igenomvåter,
och jag fjäskar, torkar, gråter,
och hon ler och hon förlåter.

Bägge.

Men vad gör det?
Här ska' vi sitta den hela guds da'n, etc.

VERS 4.

Glunten.

Om du visste, hurudan jag var!

Magistern.

Å, det vet båd' jag och många flera.

Glunten.

Ack, jag sprang i backen alla da'r.

Magistern.

Sprang dock ej omkull din ängel mera?

Glunten.

Fåfängt, bror! Ett år förrinner
utan att mitt mål jag hinner,
då till slut en dag jag finner
henne — och allt hopp försvinner.

Bägge.

Men vad gör det?
Här ska' vi sitta den hela guds da'n, etc.

VERS 5.

Glunten.

Som du vet tenderade jag förr.

Magistern.

Ja, du var bland våra polyglotter.

Glunten.

Bäst jag satt, så öppnades en dörr.

Magistern.

Jag förstår — professors sköna dotter!

Glunten

Nej, där stod min forna flamma,
och professorn i detsamma
sade: »Har du kaffe, mamma,
åt min herre?» — Fan anamma!

Bägge.

Men vad gör det?
Här ska' vi sitta den hela guds da'n,
stoppa vår pipa och vrida vår kran;
här ser du den, som är gammal och van
båd' vid förtal och chikan.

Ja, det ge vi fan!
Strunt uti skvallret och pratet i sta'n!

Magistern.

Ty vore du också så vit som en svan,

Glunten.

likaväl . . .

Magistern.

så gjorde de dig till den värsta morjan.

Glunten.

Ja, min själ!

Magistern.

Men nog var det hårt att din friareplan
så hastigt gick i kvav uppå tidens ocean.

XIX.

EN KVÄLL PÅ KYRKOGRÅDEN.

Glunten.

Tror du ej, bror, när den tysta graven
sluter oss i sin kalla famn,
tadlet skall tröttna att bryta staven
så över ditt som Gluntens namn?

Magistern.

Nej, kära du, det tror jag ej;
tadlet det tröttnar aldrig, nej.

Glunten.

Ja, men om också de flesta döma
omilt och hårt på vår döda mull,
några för oss skola säkert ömma,
ta vårt försvar för vänskaps skull.

Magistern.

Långt förr än gräs på graven gror,
vännerna glömt oss, heders bror.

Glunten.

Säg inte så du! Om nu du doge,
säkert de illa vid sig toge.
De skulle ledas vid fröjd och gamman,
sörja dig bittert allesamman.

Magistern.

Ja, gubevar's! Det nekar jag ej.
Men huru länge? Var god och säj!

Glunten.

Du gör dem orätt. Lita på mej,
de skulle länge sörja dej.

Bägge.

Ja, gubevar's! etc. — Du gör dem orätt etc.

Magistern.

Nej, hör nu på
en teckning utur vardagslivet!
Du dör; och då
berättas det — det är nu givet —
posito så:
Vet ni att Glunten är icke mera?
Han dog i natt . . .
av slag.

Glunten (tankspridd).

Vem, jag?

Magistern.

Sorgsna, bestörta,
fulla av oro,
vännerna alla skulle säga:
Å, herre Gud, är det sant? Är han döder,
vår vän, vår bror? Vad mitt hjärta det blöder!
Nyss satt han bland oss så frisk och så röder
och kvad en stump för de lyssnande bröder.
Ack, fåfängt vi söka i norr och i söder
en sådan kamrat.

Ja, döden skjuter så blindvis, som Höder,
och Loke skrattar, men Balder förblöder;
och eken faller, som rankorna stöder.
Men svampen frodas, som mårngen föröder.
Ack, fåfängt vi söka i norr och i söder
en sådan kamrat. —

De klagas så
och dystra stå
och tycka livet öde.
De skiljas åt,
gå var sin stråt,
kanske vid tårars flöde.
De träffas se'n
vid lampors sken . . .
och minnas knappt den döde.

Glunten.

Fy fan, så du fantiserar
och andas gravluft i livets vår!
Tror du att man profeterar,
för det man idel elände spår?

Magistern.

Säg vad du vill!
Tiden din tro nog kurerar.

Bägge.

Men varför gråla så?
Tids nog vi ändå få
veta, vem av oss två
sådant får bäst förstå.

Glunten.

Till dess lägga vi ad acta
det här olyckliga ämnet, bror;
dock vill jag på förhand sakta
dig säga något, som knappt du tror.

Magistern.

Kanske ändå,
om det sig stöder på facta.

Glunten.

Åjo, gu'nås! Men var tyst, som graven,
jag är av samma tro, som du.

XX.

MÖTET I DOMTRAPPAN.

VERS 1.

Magistern.

Hejda dig, Glunten, stoppa farten!
Varföre springer du så där?

Glunten (missmodig).

Ah, jag blir alltid rädd, så snart en
sökande karl mig träffar här.

Bägge.

Vissa lokaler äro bra infama!

VERS 2.

Magistern.

Nå, men vad skäl har du att klandra
domtrappan? — Säkert har du drömt . . .

Glunten.

Säg inte det! Därovan vandra
de, som »cuique suum» glömt.

Bägge.

Vissa lokaler äro bra infama!

VERS 3.

Magistern.

Vill du gå med och frukostera
här inpå *Gillet* — eller hur?

Glunten.

Gubbarnas lönnkrog frekventera?!
Förr går jag till dem hem på cour.

Bägge.

Vissa lokaler äro bra infama!

VERS 4.

Magistern.

Låt oss till »*Äplet*» då marschera,
värden är lustig, ölet gott.

Glunten.

Ja, men hans fru är intetdera,
oaktat allt vad hon har fått.

Bägge.

Vissa lokaler äro bra infama!

VERS 5.

Magistern.

Kanske att *Schylla* dig behagar,
à la bonheur — gå på, gå på!

Glunten.

Hålt! — sade Flodman; våra magar
kunna nog stryka med ändå.

Bägge.

Vissa lokaler äro bra infama!

VERS 6.

Magistern.

Posito salig *Blaffens* änka
gjort något gott i form — va' sa'?

Glunten.

Ja, och i ty fall, kan jag tänka,
är det i form av räkning, ja!

Bägge.

Vissa lokaler äro bra infama!

VERS 7.

Magistern.

Vad sägs om *Gästis*? Där, du, mär man
just som kung Krösus. Nå, kom dit!

Glunten.

Men — som du kanske minns — så får man
aldrig en smula på kredit.

Bägge.

Vissa lokaler äro bra infama!

VERS 8.

Magistern.

Mina förslag alltjämt du kuggar;
säg något själv då, om du kan.

Glunten.

Nå, så må gjort! *Sju helvetes gluggar* —
tror du ej det till slut går an?

Bägge.

Vissa lokaler äro bra infama!

XXI.

GLUNTENS MISSTAG.

VERS 1.

Glunten.

Minns du i fjol just denna dagen?
Gud sig förbarme, den var slem!

Magistern.

Åja, jag minns hur du betagen
råkade på . . . nog vet du vem!

Glunten.

Vad man ibland ändå . . .

Magistern.

kan rusa på!

Bägge.

Fy fan!

Visst va' vi lite mosi'a
av nektar och ambrosia.
Och ej så lite till ändå,
då vi kunde göra så.

VERS 2.

Glunten.

En slags konsert var arrangerad
A la Musard en söndagskväll;

Magistern.

parken kring Flustret eklärerad
gjorde var piga till mamsell.

Glunten.

Punsch gjorde ock sitt till —

Magistern.

Om man så vill.

Bägge.

Fy fan!

Visst va' vi lite mosi'a etc.

VERS 3.

Glunten.

I en berså vi maktigt sutto,
rökte cigarr i all sköns ro;

Magistern.

talte om Norbergs vinst in brutto
och om herr Chiewitz och hans bro.

Glunten.

Då tyckte vi oss se . . .

Magistern.

den vackraste . . .

Bägge.

Fy fan!

Visst va' vi lite mosi'a etc.

VERS 4.

Glunten.

Vi sprungo opp och snart vi funno
gömd mellan träden vår dryad.

Magistern.

Lamporna, fastän matt de brunno
läto oss se den skönsta vad.

Glunten.

Framåt vi rusade . . .

Magistern.

så tjusade!

Bägge.

Fy fan!

Visst va' vi lite mosi'a etc.

VERS 5.

Glunten.

»Varför så ensam, hulda tärna?»
Så jag i yran genast kvad.

Magistern.

»Dölj dig ej så, du aftonstjärna!»
var, vill jag minnas, min tirad.

Glunten.

Hon bara teg och gick . . .

Magistern.

med bortvänd blick.

Bägge.

Fy fan!

Visst va' vi lite mosi'a etc.

VERS 6.

Glunten.

Om hon i fred ändå fått flykta!
Men vi förföljde överallt.

Magistern.

Slutligen vid en brandgul lykta
tvangs hennes nåd att göra halt.

Glunten.

Men då hon vände sig . . .

Magistern.

så hände sig . . .

Bägge.

Fy fan;

Visst va' vi lite mosi'a etc.

VERS 7.

Glunten.

Aldrig ett ord nu mer om saken,
skona mig för explikation!

Magistern.

Ja men, min bror, moderna smaken
tål ingen mystifikation.

Glunten.

Mostrar ä' mycke bra —

Magistern.

ibland — — å ja!

Bägge.

Fy fan!

Visst va' vi lite mosi'a
av nektar och ambrosia
och ej så litet till ändå,
då vi kunde göra så.

XXII.

HEMMARSCH FRÅN EKLUNDSHOF
MED EN BONDSPELMAN.

VERS 1.

Bägge.

Slutat för i dag! Se så ja, gubbar,
nu skall smaka skönt att ta en lur.
Kors, så många stenar, hål och stubbar!
Trillar ingen kull, så är det tur.

Magistern.

Ä' nu alla med då?

Glunten.

Finns här inga flera?

Magistern.

Säg, hur många ä' vi?

Glunten.

Fem, om jag ser rätt.

Magistern.

Du och jag och Nystedt . . .

Glunten.

spelman och — vem mera?

Magistern.

Jo, medikofilarn.

Glunten.

Då är det komplett.

Bägge.

Slutat för i dag! Se så ja, gubbar.
nu skall smaka skönt att ta en lur.

VERS 2.

Bägge.

Nystedt skall gå främst och hålla stängen;
han är just en bra tambour-major.
Gå nu backen nedåt brunns-salongen!
Vi formera gåsmarsch, vart du går.

Magistern.

Spelman' bakom Nystedt . . .

Glunten.

Tappa ej din stång du!

Magistern.

Och så kommer Glunten . . .

Glunten.

Och så du därnäst!

Magistern.

Sist medikofilarn.

Glunten.

Så ja, sätt i gång nu!

Magistern.

Nå då, framåt marschmarsch!

Glunten.

Sakta, det är bäst.

Bägge.

Nystedt skall gå främst etc.

VERS 3.

Bägge.

Är det inte trevligt här i skogen?
 Hela atmosfären doftar vår.
 Det är annan luft än in på krogen!
 Nånå, den var just ej heller svår.

Magistern.

Ser du inte vägen?

Glunten.

Stadigt uti backen!

Magistern.

Håll dig i staketet!

Glunten.

Det är mörkt i kväll.

Magistern.

Pang, där ligger Nystedt.

Glunten.

Akta blåa fracken!

Magistern.

Slog han sig fördärvad?

Glunten.

Bara bagatell!

Bägge.

Är det inte trevligt etc.

VERS 4.

Bägge.

Se hur milt och vackert Venus nickar
 över Polacksbacken mot oss ner!
 Ack, var kväll jag ser dess klara blickar,
 tänker jag på . . . skull' det angå er?

Magistern.

Ut på stora vägen!

Glunten.

Sprattla ej i sanden!

Magistern.

Lyft på benen, spelman!

Glunten.

Jag förgås av damm.

Magistern.

Jämna steg i ledet!

Glunten.

Stopp, jag mister anden.

Magistern.

Ja, och jag galoschen.

Glunten.

Det var själva skam!

Bägge.

Se hur milt och vackert etc.

VERS 5.

Bägge.

Vad är det för skral? Ur vägen bönder!
 Här är öppen landsväg — fri passage!
 Slippa vi ej fram, så slå vi sönder
 både er och vagnar och bagage.

Magistern.

Nystedt, nyttja stängen!

Glunten.

Hugg och stick i hopen!

Magistern.

Ih, du bondkadaver!

Glunten.

Hjälp mig med den här!

Magistern.

Stjälp omkull kareten!

Glunten.

Så ja, ratsch i gropen.

Magistern.

Efter med den länge!

Glunten.

Hör du hur han svär?

Bägge.

Vad är det för skral etc.

VERS 6.

Bägge.

Sådan en batalj tas ej på hyllan,
 vår esprit de corps är god som gull;
 fast medikofilarn uti fyllan
 bankade och slog vår Ole Bull.

Magistern.

Men, vart tog han vägen?

Glunten.

Han smet in på Bleket.

Magistern.

Kors en sådan luver —

Glunten.

Kanske vi gå med?

Magistern.

Nej, vi gå till källan.

Glunten.

Hellre till ap'teket.

Magistern.

Ska' vi dricka soda?

Glunten.

Ja, visst ska' vi det.

Bägge.

Sådan en batalj etc.

VERS 7.

Bägge.

Skulle vi nu möta nattpatrullen,
 skall han dansa polka utan prut.
 Se, den gamle klipparn där i tullen,
 har ej släckt ut ljuset. — Lampan ut!

Magistern (tror sig höra sång).

Hör du ned åt än till?

Glunten.

Det är kända toner . . .

Magistern.

Säkert serenad för . . .

Glunten.

Troligt nog, min själ!

Magistern.

Då tar fan vid luren —

Glunten.

Inga reflexioner!

Magistern.

och vid sodavattnet.

Glunten.

Ja, det var rätt väl.

Bägge.

Skulle vi nu möta nattpatrullen,
 skall han dansa polka utan prut.

XXIII.

ANKLAGELSEN.

Glunten.

Jag är orolig i själ och i sinne.
 Vart skall det väl taga vägen till slut?
 Händer ibland att jag ensam är inne,
 är det som ropade någon; kom ut!
 Och som jag tycker,
 någon mig rycker
 sakta i armen bort till min syrtut.
 Men på fasonen
 som han har, och på den tonen,
 varmed han lockar mig ut, den dämonen,
 känner jag igen en viss bekant från trettisju — —
 Det är du!

Magistern (rörd).

Var så min vänskap
 dig blott till men?
 Var all vår glädje
 villande sken?
 O, så förlåt mig!
 Jag ville väl,
 men gjorde illa —
 farväl! Farväl!

Glunten.

Nå så besitta mig, gråter han inte han, den juvenalen!

Magistern.

Och skall ej le, förr'n han dig gratulera får till kameran.

Bägge.

Och skall ej le, etc. — Nå så besitta etc.

XXIV.

EFTER KAMERAL-EXAMEN.

VERS 1.

Glunten.

Så ja, min hedersbror, nu är man såverad,
examinerad och — vad tycks? — approberad,
post tot discrimina inlupen i hamnen . . .
ja, Gud ske tack och lov, kom tag mig i famnen!

Bägge.

Post tot discrimina inlupen i hamnen . . .
ja, Gud ske tack och lov, kom tag mig i famnen!

VERS 2.

Glunten.

Minns du anklagelsen? Den var ej så galen.
Du tog humör och jag — jag tog kameralen.
Kors vad jag tycker vi sku' kvickt avancera,
om blott vi grälade ibland lite mera!

Bägge.

Kors, vad jag tycker etc.

VERS 3.

Glunten.

Var nu ej längre ond på gamle kamraten,
som själv du hulpit fram till man uti staten!
Tänk du, ett litet ord, vad ont det kan göra,
om blott man vaknat har på oriktigt öra!

Bägge.

Tänk du, ett litet ord, etc.

VERS 4.

Glunten.

Visst är betyget mitt ej särdeles prydligt;
och vad som vållat det, det inser du tydligt.
För så'na där, som oss, ges inga resoner,
blott vederbörandes predestinationer.

Bägge.

För så'na där, etc.

VERS 5.

Glunten.

Nå, om du visste du, vad tant blev charmerad!
Hon grät och kysste mig och var helt toucherad.
Hurra för henne nu! Hon menade ärligt,
fast hennes ok ibland nog kändes besvärligt.

Bägge.

Hurra för henne nu! etc.

VERS 6.

Glunten.

Ack du, din gamle skälm, som står där så tyster,
tror du jag vet ej jag, vad just nu dig lyster?

Marsch då till Eklundshof! — Och där ska' vi rumla
och, som två fölungar, i gräset oss tumla.

Bägge.

Marsch då till Eklundshof! etc.

VERS 7.

Glunten.

Men låt mig först bli kvitt den svarta habiten
och vita halsduken och hatten och pliten!
Visst är den dräkten kär för vissa patroner,
men passar ej för folk med fria fasoner.

Bägge.

Visst är den dräkten etc.

VERS 8.

Glunten.

Tacka vill jag en rock, som, vid över barmen,
ej stretar mot, när jag skall kröka på armen;
och ett par byxor se'n, förtrogna med benen,
om också någon gång med hål uti grenen!

Bägge.

Och ett par byxor se'n, etc.

VERS 9.

Glunten.

Ack, när jag tänker på att jag snart skall lämna
denna så kära ort, mitt hjärta vill rämna.
Praktiska livet har så föga, som lockar,
och dess förtjänta män se just ut som stockar.

Bägge.

Praktiska livet etc.

VERS 10.

Glunten.

Därför så fort jag kan, så friar jag genast
och sätter bo om två, tre år allra senast.
Får jag med hustru min ej pengar i buntar,
Nog lär jag få till slut tillräckligt med gluntar.

Bägge.

Får jag (du) etc.

VERS 11.

Glunten.

Men vad är detta här? Jag tror jag är vriden,
som står och pratar strunt och glömmer bort tiden.
Kom nu, jag längtar ut i fria naturen
just som en stackars sparv, som suttit i buren.

Bägge.

Kom nu, jag längtar ut i fria naturen
just som en stackars sparv, som suttit i buren.

XXV.

EXAMENS-SEXA PÅ EKLUNDSHOF.

Calle! *Magistern.*

Janne! *Glunten.*

Magistern.

Kypare!

Glunten.

Hör opp du!

Magistern.

Herr Schy . . .

Glunten.

Petter!

Magistern.

Här är han!

Glunten.

Ptro, stopp du!

Magistern.

Buga dig djupt, din sjutusan! Glunten har ta't kameraln.

Glunten (till kyparen).

Vi ska' sexa; men varken därinne i salen,
ej heller i smårummen eller på svalen,
och inte på vindsammarn, ej på balkongen,
Men just här i trädgår'n i gräsgröna gången.

Magistern.

Petter!

Glunten.

Sprang han?

Magistern.

Hejda dig!

Glunten.

Stå still du!

Magistern.

Böckling . . .

Glunten.

blommor . . .

Magistern.

rättika . . .

Glunten.

och sill du!

Magistern.

Nej, ge nu riktiga order; annars så bär det på tok.

Glunten.

Du skall duka, men prydligt, min käraste Petter
med blommor på bordet och brutna servetter
och rättika, böckling och renstek med mera
och en butelj öl och en dito madera.

Bägge.

Sätta vi oss här?

Eller kanske där?

Ja, där i trädens skugga slå vi oss i ro.

(De lägga sig i gräset.)

Bägge.

Här är gudagott att vara,
o, vad livet dock är skönt!
Hör vad fröjd från fåglars skara,
se, vad gräset lyser grönt!
Humlan surrar, fjäriln prålar,
lärkan slår i skyn sin drill,
och ur nektarfyllda skålar
dricka oss små blommor till.

(Kyparen kommer med sexan.)

Glunten.

Där ha vi Petter!

Magistern.

Ståtligt kalas!

Rena servetter . . .

Glunten.

slipade glas . . .

(De sätta sig till bords.)

Magistern.

Nå ja, denna sexan tycks ju vara utan vank;
Smöret färskt och sötmjölkskosten . . .

Glunten.

smakar bra, men luktar illa.

Magistern.

Å tvi fan, så dåligt brännvin! Det var bara lank.
Kasta flaskan ned i gräset!

Glunten.

Ja, men akta pulsatilla!
Alkohol och sippor passa ej ihop.

Magistern.

Nej men!
Rättikan är god.

Glunten.

Jaså!

Magistern.

Se här en skiva!

Glunten.

Nej jag tackar.

Den jag åt för åtta da'r sen' . . .

Magistern.

Känns den kanske än?

Nå, så åt kotletter!

Glunten.

Kors, jag äter så att svetten lackar.
Ser du på balkongen?

Magistern.

Nej!

Glunten.

Se dit, där Lotta står!

Bägge.

Kors, så pittoreska vyer ifrån denna lilla grotta!

Glunten.

Ser du?

Magistern.

Ja!

Glunten.

Stå still!

Magistern.

Se nu du!

Glunten.

Slå i öl — gutår!

Magistern.

Aj, nu går hon.

Glunten.

Det var skada.

Bägge (ropande efter henne.)

Skål för dina strumpor, Lotta!

Magistern.

Blev hon ond?

Glunten.

Nej, gu'bevars!

Magistern.

Hur smakar din kotlett?

Min är torr . . .

Glunten.

Precis som min . . .

Magistern.

och flottig sen — Slå i mader.

Glunten.

Tacka vill jag böckling!

Magistern.

Poh! Nu börjar jag bli mätt.

Se här kommer kyparn . . .

Glunten.

Nå, vad nu då

Magistern.

Få vi ändå mera?

Bägge (då de få se ett fat med bakelser).

Bakelser — fy hundra . . .

Glunten (till kyparen.)

Är du tokig eller . . .

Magistern.

Gå!

Bägge.

Gå så långt som pepparn växer!

Glunten.

Sådant kan du ge novischer.
Skaffa hit cigarrer!

Magistern.

Fort!

Bägge.

De bästa du kan få . . .

Magistern.

Cuba, numro . . .

Glunten.

Skål, magister! Skål i botten!

Magistern.

Morgens Fischer!

Skål (de klinga och dricka) . . . jaha!
Inte var det här mader —

Glunten.

Tvi! vad är det för en mölja?

Magistern.

Ja, det vet Gud . . .

Glunten.

och kyparn . . .

Magistern.

Det går lika bra!
Låt din fantasi blott lägga druvans eld i Fyris' bölja.
Skål!

Glunten.

Jag tror vi brodda med en halva?

Magistern.

Nå så kör!
Skål för äkta juvenaler!

Glunten.

Skål för dem av gamla stammen!
Drick i botten!

Magistern.

Å ja!

Glunten.

Så ja; det är som sig bör.

Magistern.

Tack nu, Glunten!

Glunten.

Tack!

Magistern (reser sig från stolen).

Quod felix faustumque . . .

Glunten (avbryter.)

Amen, amen!

Magistern (rörd, håller tal).

Mätte du med tiden . . .

Glunten (generad, avbryter ständigt).

Tyst!

Magistern.

få njuta . . .

Glunten.

Tig!

Magistern.

Tig själv!

all den sällhet . . .

Glunten.

Tralalala!

Magistern.

som din varma . . .

Glunten.

Tralalala!

Magistern.

vänskapsfulla själ förtjänar . . .

Glunten.

Var så god och repetera!

Magistern.

Och om lyckan dig förlänar . . .

Glunten.

Jaså — blir det ändå mera?

Magistern.

sina allrabästa hävor, glöm dock icke din Magister!

Bägge.

Skål, min hedersbror!

*(De kasta sig ned i gräset. Glunten somnar.)**Magistern.*

O, hur stilla solen sjunker ned vid Rickombergas lunder!
Kom och lägg dig här i gräset! Tyst, jag hör det gro.
Du är trött av dagens strider. Här är bäddat, tag en blunder!
Se, kring sängen små blåklockor ringa dig i ro.
En gång, efter större strider, får du vila här inunder,
men, då ringa andra klockor, Glunten, vill du tro?
Ah, han sover. Lätt förgätna äro livets bästa stunder,
när vår ande vinkas dit där ljusa drömmar bo.

*(Magistern börjar även bli tung. Allt är tyst en stund.)**Magistern (halvsovande).*

Det var strunt till examen han tog till slut.

Glunten (som vaknat under tiden).

Å hut!

XXVI.

IMPROMPTU-BALEN.

VERS 1.

Magistern.

Plats, go' herrar, plats! Nu börjar balen.
Se brylån, så stor och så förnäm!

Glunten.

Sätt den där på golvet, mitt i salen;
det är centrum i vårt solsystem.

Magistern.

Vid dess sken vår lilla värld skall lysas opp:
varje dam
är en himlakropp.

Bägge.

Vid dess sken vår lilla värld skall lysas opp:
 varje dam
 är en himlakropp.

VERS 2.

Magistern.

Hämta nu planeterna från köket,
 Lotta, Karin, köksan och mamsell!

Glunten.

Madam Winter med, det gamla spöket!
 hon må ock bli lyckliggjord i kväll.

Magistern.

Ulla, gudilov, är allaredan här,
 och jag själv . . .
 liksom lite kär.

Bägge.

Ulla, gudilov, etc.

VERS 3.

Magistern.

En får lov att sitta bredvid bålen!
 Vem då? — Jo, vår stadige kassör!

Glunten.

Jaga nu spyflugorna från kålen,
 vårda halster, eld och tillbehör!

Magistern.

Darra ej på handen, när du håller i,
 och hav akt
 på ditt fögderi!

Bägge.

Darra ej etc.

VERS 4.

Magistern.

Se, här kommer hela kosidansen!
 Hurra gubbar! Var och en tar sin!

Glunten.

Kors, vad väsen! Här man mister sansen.
 Krusa ej, mamsell skall ändå in.

Magistern.

Vackra, änglagoda, sockersöta ni
 stig nu på!
 Här ä' bara vi.

Bägge.

Vackra, änglagoda etc.

VERS 5.

Magistern.

Sch! — Nu börjar änteligen akten;
 spelman, spela sfärernas musik!

Glunten.

De, som sitta, skola stampa takten;
 må för övrigt sköta sin praktik.

Magistern.

Ulla, om du lägger av den fula schaln,
 blir du visst
 drottningen på baln.

Bägge.

Ulla, om du etc.

VERS 6.

Magistern.

Högre, spelman! Stryk mans på fiolens
 alla fyra — annars hörs det ej.

Glunten.

Kom, mamsell skall dansa nolens volens;
 stå ej längre så och svara nej!

Magistern.

Vet, fast göken gal en liten tid ännu,
 skriker se'n
 ugglan sitt uhu!

Bägge.

Vet, fast göken gal etc.

VERS 7.

Magistern.

Hej! Det går med pukor och trumpeter,
 fönstren skallra, dörrarna slå takt.

Glunten.

Golvet gungar, när vår världs planeter
 storma fram uti sin vilda jakt.

Magistern.

Lotta, du är vår komet, ty all din glans
 har du i
 din charmanta svans.

Bägge.

Lotta, du är vår komet, etc.

VERS 8

Magistern.

Håll för tusan, håll i madam Winter!
 Kär'ngen dånar — hon kan inte stå.

Glunten.

Hit med vatten! Akta dig, hon slinter —
 drick nu! — Jaså, hon vill ha brylå.

Magistern.

Det var rätt, madam, stå på sig och drick mer,
 sätt sig nu
 hos sin kavaljer!

Bägge.

Det var rätt, etc.

VERS 9.

Magistern.

Balen tycks bli ytterst animerad;
alla prata, ingen hörer på.

Glunten.

Köksan själv är ständigt engagerad,
svettas, hickar högt och ropar: nå!

Magistern.

Karins ögon — det är allt vad hon har kvar —
spruta eld
som i forna dar.

Bägge.

Karins ögon etc.

VERS 10.

Magistern.

Hurra, se hur Lotta tappar kjolen —
söta, låt affällingen bli fri.

Glunten.

Liksom bakom ljusa skyar solen
ler hon i sitt lätta draperi.

Magistern.

Ulla, akta dig, om Lotta tappar mer,
blir det knappt
någon som dig ser.

Bägge.

Ulla, akta dig, etc.

VERS 11.

Magistern.

Ljusen flämta, dammet står i taket,
köksan snavar, disken far omkull.

Glunten.

Glas och pipor krossas, och vid braket
gormar värden, arg och hes och full.

Magistern.

Strunt i värden! Säg du köksans fermeté? —
Vet du, bror,
den var värd att se.

Bägge.

Strunt i värden! etc.

VERS 12.

Magistern.

Nå, hur gick det? Inga orationer!
Å, alltsammans var en bagatell!

Glunten.

Nystedt spräckte sina permissioner,
köksan föll och skrämde bort mamsell.

Magistern.

Glas och pipor anser kyparn kunna gå
netto till
en och trettitvå.

Bägge.

Glas och pipor etc.

VERS 13.

Magistern.

Slut på dansen! Hurra nu för skålen!
Leve livet! Kypare, slå i!

Glunten (som finner bålen tom).

Nå, vad nu då? — Ingenting i bålen?
Hör han, dummer, intet raljeri!

Magistern.

Vi, som dansat, ha ju knappast fått en tår,
och brylån
den var likväl vår.

Bägge.

Vi, som dansat, etc.

VERS 14.

Magistern.

Var är herrn? Han vet väl vem som gjorde't,
mår han illa? Nå än vår madam?

Glunten.

Hon och doktorn trillat under bordet.
Men kassörn då? Törs han inte fram?

Magistern.

Jaså — stackarn kröker ryggen bort i vrån.
Jo, nu tar
fan igen sitt lån.

Bägge.

Jaså — stackarn etc.

VERS 15.

Magistern.

Ja, sic transit gloria mundi!
Knappast född blir glädjen lagd på bår.

Glunten.

Lycklig den, som ändå får en blund i
trötta ögat, huru än det går.

Magistern.

Ställer jag till bal en annan gång, så vet,
att det blir
vald societet.

Bägge.

Ställer jag till bal en annan gång, så vet,
att det blir
vald societet.

XXVII.

SLOTTSKLOCKAN.

Bägge.

Hör, hör slottsklockans toner i stilla kväll!
Ack, som änglar de sväva från rymden ned;
mana till bön och på darrande vingars par
föra bävande den upp till Allfaders tron.

Glunten.

O, när hör jag väl åter er skära klang?
Kanske aldrig? Mig tycks, att I ljuden så.

Bägge.

Ack, men för alltid från er en förklarad ton
lever djupt i min själ, varhelst min kosa bär.

XXVIII.

GLUNTENS RESKASSA.

VERS 1.

Magistern.

Sätt dig nu och räkna över
plus och minus, kära vän!
Säkert mera du behöver.

Glunten.

Å nej men!

Magistern.

Prata bara intel!

Glunten (tager fram sin plånbok).

Se då! Här är en på hundra,
tre på sex och trettitvå,
två på två . . . jag måste undra . . .

Magistern.

Vad på då?

Glunten.

om det ej blir över.

Magistern.

Ack en sådan toker! Tacka,
om det räcker jämt och nått!
Hundra banko är en hacka.

Bägge.

Mycke' rätt!

VERS 2.

Magistern.

Ro nu hit med bläck och penna!
Säg, var var jag nu igen? —
Har du ingen ann' än denna?

Glunten.

Ne-ne-men!

Magistern.

Nå, var har du papper?

Glunten.

Ligger inte där i lådan
något viraprotokoll,
som kan passa bra för klådan?

Magistern.

Nej, ditt troll!

Glunten.

Nå, så skriv på bordet!

Magistern.

Bordet! — Kör då! Det är givet,
samma sak på tusen sätt
exekveras här i livet.

Bägge.

Mycke' rätt!

VERS 3.

Magistern.

Alltså hundrajugufyra —
nu skall var och en ha sitt.
Först, har du betalt din hyra?

Glunten.

Jag bor fritt.

Magistern.

Var, om jag får fråga?

Glunten.

Där man äter sin potatis —
jaja, sitt där du och le! —
måtte man väl ock bo gratis.

Magistern.

Får väl se.

Glunten.

Tant är nog beskedlig.

Magistern.

Nå, ponera hon består dig
rum och mat och ved och tvätt;
det är gott, men — du förstår mig?

Bägge.

Mycke' rätt!

VERS 4.

Magistern.

Låt oss då begynna ronden
genom källrarna i sta'n!
Det tar säkert hål på fonden.

Glunten.

Ack, din fan!

Magistern.

Nämn nu opp i ordning!

Glunten.

Ja, men, bror, jag ämnar pruta
med dem alla. Lamby's blott,
där jag spräckt varannan ruta . . .

Magistern.

får sin lott?

Glunten.

Det gör fem . . . à sex . . .

Magistern.

Sju . . . à åtta . . . kanske nio?
Kors, vad pengar stryka lätt!
Jag tror mest vi skriva tio?

Bägge.

Mycke' rätt!

VERS 5.

Magistern.

Gästis? — Fast det är detsamma;
där betalas ju kontant?
Men hos källarmästarmamma!

Glunten.

Ej en slant.

Magistern.

Nå, det må jag säga!

Glunten.

Kan hon ej specificera
räkningen, så är det ju
intet skäl att likvidera?

Magistern.

Kära du —

Glunten.

Så låt gå för åtta!

Magistern.

Åtta, sa' du? — Dubbla summan
är måhända mer honnett.
Alltså sexton . . . Hälsa gumman!

Bägge.

Mycke' rätt!

VERS 6.

Magistern (Glunten framtager tvenne räkningar.)

»Äplet» nu då . . . Vad befalles?
Redan räkning? — Sådan fru!
Säg, vad går den till inalles?

Glunten.

Tjugusju . . .

Magistern.

Och så några skilling?

Glunten.

Fyrtifyra, ja! — Desslikes
sänder Löfven en, men han
får ursäkta om han svikes.

Magistern.

Går ej an.

Glunten.

Vi ä' goda vänner.

Magistern.

Kors, en sådan Jöns att tala!
Ämnar du att bli kadett?
Ingen vän i spel . . . betala!

Bägge.

Mycke' rätt!

VERS 7.

Magistern.

Löfvens fordran, hur stor var den?
Hit med räkningen . . . låt se!
Aj, aj, aj — den spiken drar den!

Glunten.

Femtitre . . .

Magistern.

Femtitre och åtta.

Glunten (uppbyggligt).

Ja, men säg, vem kan väl gilla
en så oinskränkt kredit?
Det är mycket, mycket illa.

Magistern.

Hör ej hit.

Glunten.

Mången oerfaren . . .

Magistern.

Ah l'ingrat! Vill du predika
mot krediten, som oss klätt,
roat, mättat och gjort rika?

Bägge.

Mycke' rätt!

VERS 8.

Magistern.

Snart syns botten i din kista,
och Schylander än är kvar.
Är hans räkning lik den sista?

Glunten.

Nej, den var.

Magistern.

Vad vill detta säga?

Glunten.

Det vill säga: härom dagen
kom han klivande till tant,
som så där per aures tagen . . .

Magistern.

Å, charmant!

Glunten.

teg och bums betalte.

Magistern.

Bravo! — Men att hon teg stilla
då just, när hon borde trätt,
kan jag ingalunda gilla.

Bägge.

Mycke' rätt!

VERS 9.

Magistern.

Nå, nu finns väl inga flera?
Jo, tyst, ännu ha vi en,
märklig nog att observera.

Glunten.

Nå än se'n?

Magistern.

Han med vackra namnet . . .

Glunten.

Ah, sju helvetes . . . anfakta!
Skriv då sex och trettitvå,
så bli gluggarna betäckta.

Magistern.

Nära på.

Glunten.

Så, vad gör nu summan?

Magistern (under det han räknar).

Eller bättre: vad gör resten,
som skall bli till din reträtt?
Mycket får du ej i västen.

Bägge.

Mycke' rätt!

VERS 10.

Magistern (slutande räkningen).

Jaså, blev det inte värre?
Nå, då har du i behåll . . .
gissa det, min gunstig herre!

Glunten.

Kanske noll?

Magistern.

Jämt tolv skilling banko —

Glunten (förlägen).

Jaså, blev det inte värre?
Det var fan till resultat!
Jaså, blev det inte värre?

Magistern.

Blev du flat?

Glunten.

Åja, — inte utan —

Magistern.

Trösta dig! För hål i kassan
känner jag en amulett . . .
jag skall bli god man i massan

Bägge.

Mycke' rätt!

XXIX.

AVSKEDET PÅ FLOTTUND.

Glunten.

Farväl, magister! — Denna gången
är tyst i salen på Flottsund.
På trappan jublar icke sången
av vännerna från Odinslund.
Vid Knäppingen, där Wasaborgen
sist skönjdes mellan parkens träd,
jag tvang dem lämna mig och sorgen
och vända om. — Men du for med.
Farväl!

Magistern.

Har du så bråttom, min käraste du?
Kan du ej stanna en stund till ännu?

Glunten.

Bed mig ej längrel! Jag får ingen ro,
förr än jag väl är förbi Löfstabro.

Magistern.

Nå så i Guds namn farväl, din barbar!

Glunten.

Halva mitt liv, om jag finge bli kvar!

Bägge.

Ack, den som kunde få bygga och bo
där bort på stranden vid Vårsätra! — Ptro! —
Räck mig din hand och lova, innan du (jag) begynner färden,
att du mig skriver till, varhelst du är.

Farväl!

Gud vet, när vi härnäst få se varandra här i världen!
Ack våra banor skiljas åt just här.

Farväl!

Magistern.

Nej håll!

Jag far väl med till Alsike.

Glunten.

Heders magister, vad är det jag hör?
Ah, om du visste vad detta mig rör!

Bägge.

Ptro! Ptro! — Se så, kör!

XXX.

MAGISTERNES MONOLOG, EFTER GLUNTENS AVRESA
FRÅN ALSIKE.*Magistern.*

Ack, vad vårt liv är eländigt!
Finns någon fröjd på vår jordiska stråt,
som ej börjas med ståt
och så ändas med gråt? —
Nämn en sällhet, som varar beständigt!

Värst utav allt är att vistas
är efter år här vid akademien;
ty varenda termin
skall man hålla god min
och se glad ut, fast vännerna mistas.

Men i mitt hjärta jag gråter
bittrare tårar än ögat förmår,
ty jag vet och förstår
att den vännen, som går,
är ej lik sig, då han kommer åter.

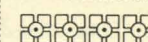
Tempora enim mutantur
et nos mutamur in illis — och då
få vi hjärtan så små,
men förstånd, som förslå
ad culpandum quae nunc laudantur.

Då med ett medlidsamt löje
lyss man till sagor från framfarna da'r
huru barnslig man var,
lika nöjd vart det bar,
blott man skötte sitt dagliga nöje.

Och uti hjärtats små kamrar,
där förr så varmt och så livligt det var,
tomma väggar stå kvar,
och blott eko ger svar,
om en vän står vid dörren och hamrar.

Därföre vill jag nu fresta
djupet vid bälens letheiska strand!
ty en ängel ibland
stiger ned till dess rand
och rör om, liksom förr i Bethesda.

»Drick då, drick järn i var sena,
skölj dig» — han säger — »i hjärta och trut.
ty det heter till slut:
sista paret skall ut!» —
Då är gott att ha mærg uti bena.

Sid. 37. — just Karl den tolfte dag.

»Allmänna Sången» gick marsch omkring torget;

På kvällen den 30 november, Karl den tolfte dödsdag, samlades studenterna nationsvis med sina fanor på stora torget och gingo sedan flere varv kring detsamma i långsam marschtakt under sång av Geijers högtidliga »Viken, tidens flyktiga minnen», skriven för hundraårsfesten 1818. Mörkret, höstkylan och det dystra allvaret i hymnens ord och toner stämde väl överens med bitter »hågkomst av de framfarna dagar». — »Allmänna Sången», som studentsången då hette, firar fortfarande dagen med samma sång som förr, men icke på torget, utan i Skytteanska valvet. Skälet till denna ändring känner jag icke, ej heller när den infördes.

Sid. 38. Den är likafullt den malörn, som varje annan, passager.

Denna rad hade sin grund i ett på fyrtiotalet allmänt känt yttrande, som nästan övergick till ordspråk. Det hände nämligen en gång vid ett festligt tillfälle, vid vilket en då i Uppsala bosatt läkare var gäst, att han plötsligt råkade ut för en ytterst obehaglig åkomma, som jagade grannarna på flykten. Själv stod han lugn, väl icke som en »skägglös dundergud», men som en »philosophus barbatius», och sade blott helt stoiskt: »Ah, mina vänner, malörn är passager.»

Sid. 40. Vivas, floreas
semperque gaudeas!

Då en ny broder upptogs som medlem i Juvenalernas gille, hörde det till ceremonien — i förbigående sagt den enda, som fanns, och som blott få gånger kom i fråga att användas, enär icke ens ett tiotal av nykomlingar under hela tiden adjungerades — att Magistern lade sin hand på recipientens huvud, därunder avsjungande ovan anförda ord, varefter samtliga de kringstående Juvenalerna pianissimo och »colla bocca chiusa» trumpetade satsen fyrstämt, såsom i musiken finnes antytt.

Sid. 40. Du talar som en häst.

För den, som ej känner att »du talar som en häst» var ett vanligt eufemistiskt uttryckssätt i stället för det alltför bestämda: du är dum, kan med skäl synas som om den föga betecknande omskrivningen tillkommit för att få ett rim på »bäst». Så var ingalunda händelsen. Studenter, liksom de flesta andra

korporationer, begagna sig gärna av ett slags sällskapligt vardagsspråk, som går och gäller för gott inom, men med rätta förlorar värdet utom kamratrektsen. Dit hörde detta talesätt, likasom det strax nedanom förekommande »immerbadd», vars slarviga sammansättning aldrig lade hinder i vägen för den rätta uppfattningen av meningen.

Sid. 41. Vars namn ej självaste Bredman vet.

Bredman var på fyrtiotalet professor emeritus i astronomien.

Sid. 41. Se, vilken glans ut över land och stad!

Det vill synas som om Magistern och Glunten stått på backslutningen nedom södra slottstornet åt staden till och därifrån betraktat nejden i en rundskådning från söder och så långt mot norr, som utsikt tilläts av norra tornflygeln.

Sid. 42. Där ligger Parken och Fyrisslätten.

»Parken» är det vanliga och förkortade namnet på kronoparken Åsen, som sträcker sig helt nära till staden på Fyrisåns västra sida. På den östra utbreder sig den stora Uppsalaslätten, som närmast ånkallas Fyrisslätten.

Sid. 42. Sandgropen här, den förfärlige jätten.

En fortsättning av slottshöjden bildar Polacksbacken, där sedan lång tid tillbaka funnits en god grustäkt, vilken småningom bildat sandgropen. Den är verkligen en jätte bland sandgropar och ådrager sig en förtjänt uppmärksamhet.

Sid. 42. Och mellan lärkträden, just vid tullen, gamle perukmakar Rosenberg.

Tullen finnes ej mer, ej heller lärkträden, som omgävo det lilla prydliga huset, där den gamle perukmakaren med de ungdomligt röda kinderna och den stolta romarnäsan bodde. Han är längesedan borta, även han, och måhända med honom också den gammalmodiga, men ej obehagliga frisörartigheten att, under det lätthänta och flinka arbetet med sax och kam, förse kunden med ett passande urval av dagens oftast sannolika, sällan sanna nyheter, Rosenberg yttrade sig på gamla dagar med missmod över att »yrket sjunkit ned till hantverk».

Sid. 42. Badhuset gömmer sig i pilars skygd.

Det var det forna badhuset, vilket längesedan lämnat plats åt ett nytt, som ej så lätt gömmes mellan träden.

Sid. 42. Och utmed ån har du Kungsängsroten, Islandet därnäst med sin förstadsdygd; så gula ladan och bort mot skogen
Föret, som glittrar, och Danmarks bygd.

Uppsala delades i tre rotar: Fjärdingsroten på Fyris' västra sida, den äldsta och med offentliga byggnader mest försedda delen av staden, samt Svartbäckens och Kungsängsrotarna på dess östra. Den sist nämnda, sydligast belägna, hade sitt namn av slätten närmast utanför, som kallades Kungsängen. En del av denna rote utefter ån, där båtar och skutor lade till, hette Islandet och utgjorde en smutsig och illa bebyggd förstad, som, mest bebodd av slödder, tävlade i vanrykte med den nordligaste utkanten av Fjärdingsroten, Rackarnäbben benämnd. Så är det icke nu mer. Båda dessa stadsdelar hava helt och hållet ändrat utseende, och den s. k. förstadsdygden har troligen måst skaffa sig tillhåll an norstädes inom stadens starkt vidgade område.

Bland de många enstaka stående lador, som fordom vanpryde Kungsängen, fanns även en bjärt gulmålad, ej långt från ån. Det var icke blott den i ögonen fallande färgen, som gjorde den anmärkningsvärd, nedanför densamma var nämligen ett av studenter mycket begagnat badställe.

En utvidgning av Fyris, ungefär en fjärdingsväg söder om staden, bildade vid vartiden en liten sjö, Föret kallad.

Vid sydostliga kanten av slätten ligger Danmarks socken, vars kyrka vackert reser sig ovan skogen vid synranden.

Sid. 42. Märk, hur den skummande Fyris kastar silver och pärlor uti Fallet ner.

Det måtte varit vid vårflödet som de båda vännerna betraktade Fyris, ty endast då förtjänade den att kallas »skummande». Större delen av året var han mycket lugnt framflytande och under sommaren endast sinande. Det var ej ovanligt att då se gatpojkar vada mellan stenarna på bottnen och fanga kräftor. Sedan dämningen vid Islandsbron kommit till stånd, hushållas bättre med vattnet nedanför Kvarndammen, och man kan nu både med ögon och öron njuta av »Fallet» vid Islandsbron nästan året om.

Sid. 42. Leker en stund vid Fördärvet och hastar se'n till Flottsund, som många andra fler.

På västra åstranden, strax nedanför bron, låg ett litet anspråkslöst envåningshus med veranda. Där hölls om sommaren ett schweizeri av den lugne och godmodige Svante Norberg. Flitigt besökt av studenter, som där ofta spillde tid och mynt, fick det snart namnet »Fördärvet», vilket sedan utbyttes mot det vida vackrare »Flustret». Då en restaurang jämte

kägelbana en tid därefter uppstod längre ned på andra sidan ån, flyttades benämningen »Fördärvet» över på denna; och som till en början båda lokalerna buro samma namn, skildes de åt såsom stora och lilla Fördärvet, ingalunda med avseende på beskaftenheten, utan endast på omfånget. De finnas båda kvar: Flustret förstorat, förskönat och tidsenligt, det andra under namnet Hagalund sig tämligen likt och följaktligen efter sin tid.

Vid Fyris' utlopp i Mälaren låg det mycket besökta utvårdshuset Flottsund, ett tvåvånings rödmålat trähus med gästgivaregårdslikt utseende, målet för båt färder om sommaren och slädpartier om vintern. Det hörde nästan till saken att glädjen på Flottsund skulle vara högljudd och en smula tygelös. Man kände sig eller ville åtminstone känna sig där mera fri och liksom utanför de vanliga förhållandenas skrankor.

Sist jag for där förbi, för ett par år sedan, hur olik var det ej mot förr! Ej nog med att »på trappan jublade icke sången» — ack, där fanns icke ens en trappa. Huset var borta. Gården var förvandlad till ett potatisland, och den enda mänskliga varrelse, som syntes, var en gammal gumma, som i solbaddet låg och rensade bort ogräs. Sic transit gloria.

Sid. 42. Ack, fram till sommarn i kvarnen bysatt knappt en tår vatten han äger mer.

Vid »Akademikvarnen» ovan Dombron fanns ett dammbord, medelst vilket, då vattenflödet började tryta, kvarstad lades på Fyris knappa tillgångar.

Sid. 43. Längs utmed ån, där du ser Promenaden, betade fordom några magra fän.

På fyrtioalet undergick Uppsala många och stora förändringar till ett bättre. Bland dessa kan även räknas anläggningen av alléer utmed ån kring Flustret. Till en början var detta omgivet endast av några små träd, och en smal gångstig slingrade sig över ängar och beteshagar fram till Eklundshofsvägen.

Sid. 43. Och där i hamnen, som förr stod öde, undsätts nu hela Uppsala län.

Samtidigt med försköningarna på västra sidan av ån företogs mera praktiska anläggningar på den östra. Ångbåtar och skutor, som förr måst lägga till långt ned på Islandet, där en mängd rödmålade magasin och saltbodas förfulade den ständigt smutsiga stranden, fingo nu, efter ihärdiga uppmuddringar och ordnandet av en lämplig hamn strax nedom fallet, goda landningsplatser inom stadens egentliga område. Den som gav den första och kraftigaste påstötningen till dessa och flera dylika allmännyttiga företag var landshövding KRAMER. Särskilt för

tjänar han att med tacksamhet av länet ihågkommas för den oförtrutna verksamhet han utvecklade under missväxtåret 1846, då den nyanlagda hamnen i flera veckor var fylld av spannmålsköpande allmoge från alla håll av Uppland, som där från skutorna kunde, genom hans försorg, få avhämta sina förnödenheter.

Sid. 43. — i Observatorium in.

Vid Svartbäcksgatan ligger ännu kvar det gamla »stjärnkikeriet», som längesedan blivit emeriterat och knappt fått behålla titeln kvar.

Sid. 43. — Jag känner karlen.

Så påstår såväl Magistern, som Glunten. Jag kände honom ock, men tycker, att den orlovssedel de givit honom är orättvis. Han var en redbar man, ehuru visserligen ingen Endymion. Och följaktligen var uppmaningen till Luna alldeles obehörlig. För övrigt hade — om en dylik inblandning från hennes sida av vad till saken icke hörde kommit i fråga — han helt visst därav funnit sig lika obehagligt berörd, som hon.

Sid. 43. — Uppsala gamla högar.

Mot nordost resa sig bredvid Gamla Uppsala kyrka de tre väldiga gravhögar, vilka sägnen givit namn av Odens, Tors och Freys.

Sid. 43. — Kyrkan sig reser över träd och hus.

Från den plats de båda vännerna intagit är kyrkan det sista, men också ståtligaste föremålet, som tilldrager sig uppmärksamhet. Utsikten mot norr hindras sedan av slottets övre tornflygel.

Sid. 44. — Stadens dike.

Där »Stadens dike» fordom gick fram såsom en gräns mot öster, ligger nu Stora Kungsgatan. Alla de små trädgårdstäpporna med sina gula och gröna målade lusthus, som kantade det frodigt gräsbevuxna stadsdiket, hava lämnat rum för offentliga och enskilda byggnader av helt annan färg och art.

Sid. 44. Nu ska' vi knacka oss in hos Lamby.

Lamby var en beskedlig, ständigt yrvaken källarmästare med en spasmodiskt roterande rörelse på huvud och armar, troligen uppkommen genom ett mångårigt och enformigt tillagande av äggtoddy. Efter att länge hava tjänat som kypare fick han sin egen lokal, vilken aldrig befanns ovillkorligt stängd, beroende dels på välviljan hos den tjänande personen, dels ock på en väl underhållen husröta, som gjorde att lås och fönsterkrokar, åtminstone såsom sådana, alltid befunnos odugliga.

Sid. 44. Än jag skäms som en bonde.

Ett då gängse, nu med skäl ur bruk kommet talesätt.

Sid. 45. Ljöd på Ecclesiasticum.

Föreläsningssalarna eller auditorierna hade sedan gammalt latinska namn: »auditorium physicum», »auditorium philosophicum» o. s. v. På »ecclesiasticum» förelästes icke — vilket namnet dock antyder — endast teologi, liksom icke på »philosophicum» endast filosofi, utan valde professorerna allt efter gottfinnande det ena eller andra auditoriet för sina föredrag.

Sid. 46. Klockan blev både sex och sju.

Härav synes, att den ifrågavarande föreläsningen försiggick på eftermiddagen och troligen strax i början av densamma, eftersom »luften var tung».

Sid. 46. Här i naturens sköte.

Från stora vägen, som gick från slottstullen till hospitalet, krökte sig genom skogen en vacker hålväg upp till Eklundshof. Han är sig fullkomligt lik ännu; och den stora stenen utmed skogsbacken, där en gång denna sång diktades, har icke tagits i anspråk för nyttigare ändamål, än dem han fordom tjänade.

Sid. 48. — det nattliga Schylla!

Vid Drottninggatan snett emot n. v. stadshotellet låg en källare, som hölls av Schylander och därför i dagligt tal kallades Schylla. Den namnet följande föreställningen om den lockande och förgörande sirenen framkallade snart namnet Charybdis på grannkällaren. Lika allmänt som den förra källaren kallades Schylla, lika sällan nämndes dock den senare Charybdis. Namnet var visserligen ej långsökt, men smakade dock för mycket av välvishet för att bli gångbart hos studenterna. Med skäl kallades Schylla »det nattliga». Om dagen såg där tyst och öde ut. Först vid nattens inbrott började trollet röra på sig och utveckla de förföriska behag, med vilka hon drog de förbigående in i sin brusande virvel.

Sid. 48. Harpor och slagsmål och fylla, os av kotletter och Lünzmans Baranko.

Det var egentligen under marknader som verklig heten gav fullt stöd åt denna föga inbjudande skildring. Då kommo alltid tyska harpspelerskor till staden och hade företrädesvis sitt tillhåll på Schylla. Där rädde ej den seden att stilla och tyst åhöra musiken eller att spara sitt bifall till slutet av ett stycke. Samtalet pågick högt och obesvärat hela tiden, och

då de mest omtyckta slagdängorna föredrogos, stämde man in med full hals. Resande och handlande marknadsbesökande, som råkat in i virveln ofrivilligt eller som självmant kastat sig däri för att göra sig en glad kväll och som ej alltid förstodo att sätta sig in i situationen eller anslå den rätta tonen i sin sällskaplighet, fingo snart nog oförbehållsamma consilia abeundi, helst om den starka uppsalapunschen menligt inverkat på deras umgängessätt. Om dessa consilia icke beskedligt efterkommos, användes ofta mera kraftiga bevekelse, varvid för en stund larmet av protester och missmälen samt slamret av kullslagna bord och krossade glas blandade sig med det musikaliska oväsendet. Under hela tiden inandades man ett mixtum compositum av matångor från det närbelägna köket och bolmrök från en massa cigarrer. Att dessa till största delen voro mindre goda, än billiga, därom drog en i staden bosatt cigarrfabrikant Lünzman försorg.

Sid. 48. Det var en knodd.

Knoddar benämndes i studentövermod alla bodbetjänter och yngre handlande, liksom deras principaler och äldre vederlikar kallades brackor.

*Sid. 50. Sjung, Österberg, sjung! Och var med, herr kassör!
Kom hit, kära farbror, sitt inte och spä.
Tag pastorn och garvarn och fältläkarn med!
Nystedt, slå takten!*

I den ursprungliga texten funnos flera egennamn utsatta än Österbergs och Nystedts. De utbyttes dock vid Gluntarnes utgivning på trycket mot yrkesbenämningar, då möjligen deras bärare skulle funnit sig besvärade av en allt för vitt gående ofentlighet. En sådan ägde åter sedan lång tid både Österberg och Nystedt och de kände sig däröver stolta. Den förre, namnkunnig för sin bombastiska vältalighet, som endast han själv visste att på allvar uppskatta, sin förkärlek för metafysiska termer, vilka han utan ringaste begreppssammanhang använde, sina ständigt glada synvillor, åt vilka han ofta i mjugg skrattade, och sin tokroliga figur, syntes merendels tyst och förskrämd i den egna källarlokalen; men var desto mera uppsluppen, när det lyckades honom att med några »superfina bröder» smita undan det bevakande ögat i hemmet och annorstädes »kvalificera horisonten»; den senare, en gammal beskedlig och avsigkommen musiklärare i blå frack med blanka knappar, begagnades, såsom ytterst lättrogen och nyfiken, till kolportör av de otroligaste och mustigaste så politiska, som sociala nyheter. Ingen av dem drog någonsin samtalet ned till det vardagliga och verkliga, »in's Blaue hinein» gingo

ständigt så deras tankar, som yttranden. Aldrig dukade deras linnen under för husliga bekymmer eller näringsomsorger, och aldrig bröts av dem ett gott lag, om också »driften» stundom gjorde allt sitt till för att driva dem därifrån.

Sid. 50. Skål, gamle konditor, hur mår din bottför?

Konditorn var en gammal schweizare, som jämte sitt kafé också höll en ruskig biljard. Han rådbäckade svenskan på ett löjligt sätt, isynnerhet då han blev ond; och detta blev han avgjort, om man frågade efter hans hälsa, när han kommit underfund med att detta blott utgjorde förspelet till andra, mera närgångna spörsmål. Av podager nödgades han att nästan ständigt begagna ytterstövél på sin sjuka fot. Följden därav vart, att även stöveln befann sig i synbarligen lidande tillstånd. Antingen man nu frågade: »hur mår herrn i dag?» eller »hur är det med foten?» — eller »hur står det till med bottforen?» — så blev det väntade resultatet detsamma, till stor fröjd för de okynniga frågarna.

Sid. 54. Det är pumpen!

Misstaget var någorlunda ursäktligt förr, då ej det nu varande prydliga pumphuset, utan blott en anspråklös pumpstock stod på platsen.

Sid. 54. Det var hin till Eriksgata, mörk och smutsig, kall och våt.

Den trånga gata, som leder från St. Eriks källa till Gilletorget kallades St. Eriks gränd. Beskrivningen på densamma passar fullt väl in ännu i dag.

Sid. 54. — som på Dombron står.

Mynningen av St. Eriks gränd strax nedom Domstrappan ligger ej långt från Dombron. Brandvakten, eller nattpatrullen, som den ock kallades, hade bestämda platser, där han borde »ropa», och till dessa hörde såsom mera framstående Dombron och Nybron.

Sid. 57. Hon, som bor på Dragarbrunn.

Mitt emellan Svartbäcksgatan och stadens dike och jämnlöpande med båda gick Dragarbrunnsgatan, så nämnd efter en där då befintlig brunn. Det långa namnet på gatan avkortades i dagligt tal, så att det hette »bo på Dragarbrunn», »elden är lös på Dragarbrunn» o. s. v.

Sid. 59. Ställ dig här, så står du bra!

Att »här» icke var i »hörnet av det vita huset» är måhända överflödigt att meddela.

Sid. 60. Av »fulla studenter».

Det var — och är kanske än — en ovana i Uppsala att tillskriva fulla studenter skulden för allt

värre oväsen därstädes nattetid. Serenadgivarna kände, som det vill tyckas, på sig, att morgondagen utan avseende på deras rättmätiga harm skulle räkna dem till dylika. Stackars studenter!

Sid. 61. — på »Äplet».

Skylden på Österbergs källare vid Gilletorget föreställde riksäppet, vadan lokalen också benämndes därefter.

Sid. 61. Matsedel hit, Lazarilla!

Ett besynnerligt namn, men som lätt låter förklara sig! Lazarilla hette egentligen Sara och hade en meduppasserska i smärmmen som hette Anna. Denna lät snart nog kalla sig Annette; och Sara fann det då både rimligt och resonligt att byta ut sitt namn mot Sarette. Sådant fick hon dock ej länge behålla det i fred. Det övergick strax till la Sarette. Som emellertid denna bestämda form av diminutivet oartigt upprörde obehagliga minnen, begagnades den ej gärna av någon, som ville bli va väl och flinkt uppassad. I stället sades Lazarilla. Slutligen avstannade namnförvandlingarna, och Lazarilla vart utan protest antaget såsom gällande. Hon var en glad ljushåring, mycket road av sällskapsnöjen och uppträdde ej sällan i de plastiska föreställningarna på söndagssoaréerna.

Sid. 62. Randigt!

Liksom det nu gives olika arter av brännvin, så som kummin, falu, renat m. fl., så fanns det då — och kanske än — en synnerligen omtyckt, som kallades »randigt».

*Sid. 62. — Kungsängens liljor —
visa dig vägen till Ekelundshof.*

På våren framkomma i tusental de vackra och mångskiftande tulpanlika dampsliljorna på åkrar och ängar kring Fyrisån. De kallas i Uppsala efter sitt mest älskade tillhåll kungsängsliljor och kantade fordom den lilla gångstig, som från Flustret ledde till Eklundshofsvägen. Då de trots sin skönhet måste, liksom blåklinten, betraktas som ett ogräs av lantmannen, hava de småningom blivit mindre allmänna än förr.

Eklundshof — eller, såsom det förkortat hette, »Hofvet» — var ett litet utvårdshus, beläget i nordöstra hörnet av »exercisslätten» vid Polacksbacken, Upplands regementes mötesplats. Det bestod av ett litet gulmålat tvåvåningshus med balkong ut åt en förvuxen och vanvårdad trädgård samt åt gårds sidan med ett par kugelbanor, merendels i bristfälligt skick. Men skogen susade där runtomkring, gräset var frodigt i trädgården, utsikten över slätten

åt parken vacker; och då därtill kom att det var det närmsta utvårdshuset, så förklarar lätt, varför det också var det mest besökta. Stället är nu så förändrat, att nästan endast utsikten från den ombyggda och förstörade balkongen påminner om det forna »hofvet».

Sid. 62. Snart vid »Fördärvet».

Se sid. 106.

Sid. 62. Och på »Flustret» står Norberg och glor.

Se sid. 106.

Sid. 62. Och när ångbåten kommer.

Det fanns visserligen två ångbåtar i Uppsala på den tiden, men här menas helt visst endast den, som fördes av den hedersmannen, kapten Roos, vars förträffliga fru serverade utmärkta sexor — åt Juvenalerna. Just så ja; ty då andra försökte få del av hennes hävor, avlopp det merendels mot önskan. Uppasserskorna, som ej utan skäl betraktade sig såsom införlivade med detta »folk av fria fasoner», förklarade då med en bestämdhet och enstämmighet, som är högst ovanlig hos bestuckna vittnen, att »fru Roos alls ingenting har med sig i dag», eller att »allt sammans har gått åt under resan», eller »att det skuras i salongen» o. d. Härav den belåtenhet, var med Magistern vid blotta tanken på ångbåstiden genast antager att han »vore en, som stod vid dörren och dunka». Genom en allenast av de gynnade känd dunkning eller knackning på dörren till den lilla försalongen, där Juvenalernas »festin des dieux» firades, insläpptes man; och antagligen kände Magistern denna dunkning mycket väl.

Sid. 63. Hökar Liljegren.

Om mannen hette Liljegren är ej fullt så säkert, som att han var hökare.

Sid. 66. — skeppar Fröjds kajuta.

Mitt för Flustret på motsatta åstranden var den förnämligaste hamnplatsen. Där lade ångbåtarna till, och där förtöjdes oftast skeppar Fröjds förande fartyg. Om man någon kväll kom så sent från samkvämet på ångbåten, att »allt var tyst i Odinsstaten», sprang man gärna över till skepparens däck, klädde i hast av sig och hoppade ned i de skummande virvlarna från fallet. Allt detta skedde dock snabbt och tyst, ty slik förfriskning under bar himmel och i bart tillstånd var naturligtvis där förbjuden. Detta minskade dock ingalunda nöjet.

Sid. 66. Sitter fru Roos på en säck.

Det var minsann ej ofta som den goda frun syntes sitta fåfång på däck. Skulle det inträffa, så var

det nog, när ångbåten låg över någon söndag och icke gjorde lusttur. Hennes vanliga plats var i en skänkdörr i ändan av försalongen. En mängd sennapsburkar, öl och punschbuteljer, rädsknippor och gurkor bildade där en ytterst orolig fond åt hennes ljuslätta anlete; och dock gjorde sig hela företeelsen till en ganska god genretavla i den fördelaktiga besynningen från en liten takglugg.

Sid. 66. Filmen med sitt metspö står.

Namnet var antagligen uppkommet av födelseorten. Filmen var en långranglig pojke med ett par förslagna ögon, syntes mycket på gatorna, än med metspön på axeln, än med fågelburar och limpinnar i hand.

Sid. 66. Brackor i hatt —

Brackor kallades i inskränkt och egentlig bemärkelse hantverkarna i Uppsala. Namnet spreds sedan ut kring hela landet och begagnades om borgare i gemen. Även nyttjades det med fördel om vem som helst inom andra stånd, som man fann hysa källborgerliga åsikter. Titeln är gammal och hette utförligare förr »skinnbrackor», emedan knäbyxor av skinn då merendels nyttjades av hantverksklassen, och ännu för ett halvt sekel sedan voro de ej allmänt bortlagda. Den sista »äkta och veritabla» skinnbrackan i Uppsala var en jättelik pumpmakare, som bodde i ett litet hus, kallat »svalboet», snett emot Upplands nationssal. En del av huset står ännu kvar in på den gamla gården. Han var min hyresvärd under mitt första studentår och som sådan tämligen oklanderlig. Men var han eljest en typ för gammaldagsbrackorna, så är det mer än väl, att det släktet är utdött.

Att de två här nämnda brackorna visa sig »i hatt» är förmodligen anført såsom ett då varande osvikligt söndagstecken.

Sid. 66. — till Sumpen.

Så kallades den nitiske simläraren Bojanos badinrättning i närheten av Svartbäckstullen.

Sid. 68. Du, som för en vanskelig lager låter flå dig fjorton gånger.

För att fordom vinna lagerkransen på Parnassen, eller — mänskligare talat — för att bli »philosophie magister», som det då hette, fordrades minst tretton adprobatur av fjorton examinerer. Att den blivande kandidaten under lika många tentamina eller pinliga förhör skulle känna sig till mods ungefär som den stackars satyren Marsyas under Apollos hårdhänta behandling, ja vida värre, såsom andligen hudstruken ej av en utan av fjorton solgudar, det tager Glunten alldeles för givet.

Sid. 69. — invid hörnet av det vita huset.

Det »vita huset» ligger väl ännu kvar vid sin östra ägata; men hörnfönstret släpper ej nu mer in sin dager i en jungfrubur. Rummet har blivit förvandlat till ett bibliotek och därtill ett vackert sådant; men . . . vem sjunger väl serenader för luntor, om än aldrig så aktningsvärda?

Sid. 70. — rik, som självaste De Geer.

Excellensen De Geer till Löfsta o. m. ansågs då för Sverges rikaste man.

Sid. 71. Utför Carolinabacken.

Universitetsbiblioteket, Carolina rediviva, ligger på samma höga sandås som slottet, och vägen därifrån nedåt Drottninggatan är starkt sluttande, så att man även utan vingel på klacken lätt kommer i fart vid gåendet utför densamma.

Sid. 75. Sökande karl mig träffar här.

I rummen ovanför domtrappan var förr bysättningslokal för akademiska medborgare, som glömt sina skyldigheter såsom gäldenärer.

Sid. 75. Här inpå Gillet.

Gillet var fordom, som ännu, Uppsalas förnämsta sällskapslokal, försedd med restaurang, biljard, tidsningsrum o. s. v. Endast dit ansågo sig professorerna kunna opåtalat gå för att spela sitt parti kort eller dricka sin toddy, och även då syntes de sällan utanför de enskilda rummen. Det var väl därför som Glunten ansåg sig hava något skäl att kalla stället för »gubbarnas lönnkrog».

Sid. 75. Låt oss till »Åplet» då marschera.

Se sid. 109.

Sid. 75. Ja, men hans fru —

Lika artig och medgörlig värden var, lika barsk och omedgörlig var hans redbara och dugande maka, som skötte husets affärer och uppehöll dess anseende.

Sid. 75. Kanske att Schylla dig behagar?

Se sid. 107.

Sid. 76. — Blaffens änka.

Värden själv, som i förtroligt lag kallades Blaffen, var vid denna tid död. Han hade varit student, var mycket musikalisk och spelade kontrabas vid alla konserter, som gävos av akademiska kapellet. Därför samlades merendels hos honom efter de musikaliska prestationerna de biträdande förmågorna, en tid under Hæffners och sedan under Nordbloms presidium. Det vart då merendels lika mycket mu-

sik utförd efteråt i källarsalen, som i konsertsalen förut. Den musikälskande, men medellöse studenten hade funnit det välbetänkt att sluta sina studier och gifta sig med den behållna änkan efter en källarmästare, vilkens lilla enväningslokal ej långt från torget — senare utbytt mot den rymliga Charybdis, n. v. stadshotellet — länge sedan lämnat plats åt det stora hörnhuset, där Lundequistiska bokhandeln nu är.

Sid. 76. Vad sägs om Gästis?

Med Gästis menades gamla gästgivaregården i hörnet av Nedre Slottsgatan och Drottninggatan, där Felldin höll ett ordentligt och gott kosthåll. Förvridningen av namnet hörde till dem, som ännu äro mycket gängse, såsom Opris, Kuggis m. fl., troligen bildade efter det gamla »nobis».

Sid. 76. — Sju helvetes gluggar. —

Detta otäcka namn bars av en sämre källare i närheten av Islandsbron — och ej utan skäl. Det hade uppkommit dels av de sju fula utbyggen den hade på taket, dels av sin diaboliska natur under taket. Alldeles oförändrat till det yttre, som det stod där för fyrtio år sedan, har det gamla huset i det inre undergått en väsentlig förändring till ett bättre.

Sid. 77. En slags konsert var arrangerad å la Musard —

De voro moderna då dessa aftonunderhållningar i det fria med musik, kinesiska lyktor, fyrverkerier och »blandad société», som buro namn av konserter å la Musard efter sitt upphov.

Sid. 77. — Herr Chiewitz och hans bro.

En byggmästare med detta namn hade just då uppsatt den nuvarande järnbron, vilken gav anledning till mycket starka meningsskiljaktigheter inom samhället. Striden, i vilken studenterna snart indrogos och ingalunda visade sig såsom de minst ivriga, gällde, huruvida bron vid avsyningen bort förklaras fullfärdig eller fallfärdig.

Sid. 78. Skona mig för explikation!

Att explikationen ej var behövlig för Magistern, som själv deltagit i äventyret, är klart. Antagligen berättas tilldragelsen av de båda vännerna för några kamrater, vilka Magistern ej vill beröva nöjet att få skratta åt Gluntens missöde. Denna sång utfördes också ursprungligen så, varigenom det föll sig helt naturligt, att omkvädet »Visst va' vi lite mosi'a» sjöngs i korus, endast med den lilla förändringen av vi till ni.

Sid. 79. — och Nystedt.

Se sid. 108.

Sid. 79. Jo, medikofilarn.

»Känner du mig, så känner du . . .» och så kände du också medikofilarn, den ständigt småpratande, gnolande, kvicke och leende faunen. Det var till honom, som den fortissimo avgivna uppmaningen i Harpospelet ställdes: »Herre, håll käften!» — naturligtvis utan verkan.

Sid. 79. Gå nu backen nedåt brunnssalongen!

Från värdshuset på Eklundshof var den genaste vägen till staden en gångstig över Polacksbacken. Man hade då först att gå en backe utför ned till körvägen genom skogen, sedan en dylik uppför utmed ett staket, omgivande en dæld med en liten park, i vars mitt låg en brunnsinrättning. Denna del av Eklundshofsomgivningarna har under tider nas lopp föga förändrats.

Sid. 80. Akta blåa fracken.

Se sid. 108.

Sid. 81. Över Polacksbacken —

Den höga sandås, som, här och där bevuxen med barrträd, sträcker sig från Parken och Eklundshof fram till sandgropen vid slottet, kallas Polacksbacken och lär hava fått sitt namn efter en hop polska soldater, som där nedhöggos under Sigismunds tid.

Sid. 82. Han smet in på Bleket.

Nedanför södra slutningen av Slottsbacken, ungefär där, varest vägarna från Parken och Hospitalet löpa samman, lågo hopgyttrade några mindre, mest av slödder bebodda hus, som buro det gemensamma och då vanryktade namnet Bleket. De hava länge sedan gått all världens väg.

Sid. 82. Nej, vi gå till källan.

Mitt emot det gamla badhuset och tätt under den här tvärbranta slottsbacken låg ett anspråkslöst pumpshus, som tillhandahöll allmänheten Slottskällans kalla och klara vatten. Kom man från Eklundshof denna vägen hem, försummade man ej gärna att här svalka sig ur den gamla, rostiga järnskopan, som fanns fästad vid pumpshuset. Källutsprånget är nu flyttat från gamla platsen ned till svandammen.

Sid. 82. Hellre till ap'teket.

Vid torget låg Schwarz'ens apotek. Där fick man köpa sodavatten hur sent på natten som helst, om man gjort sig väl känd hos provisorn. Handeln försiggick på trappan, och flaskorna langades ut genom en lucka på dörren. För den, som sent vandrade över torget, var det ingen ovanlig syn att här se en flock studenter, var och en med sin flaska för munnen, göra heder åt »Schwarz'ens sängfösare».

Sid. 82. Se den gamle klipparn där i tullen har ej släckt ut ljuset. — Lampan ut!

Den gamle klipparn var Rosenberg. Se sid. 105. Under sådana sena vandringar i upprymt tillstånd som den här beskrivna, hörde det även till de okynnen, som voro gängse, att överallt, varest ännu ljusken förmärktes i något fönster, stanna och under ihållande och hotfulla rop av »lampan ut!» tvinga den vid ljuset arbetande eller insomnade att släcka ut det. Uppmaningen åtyddes förmodligen alltid — åtminstone för tillfället — för att dymedelst bliva den larmande skaran kvitt.

Sid. 82. Skulle vi nu möta nattpatrullen, skall han dansa polka utan prut.

Nattväktarna voro försedda med s. k. brandsaxar, ehuru gammalmodiga, dock ganska dugliga vapen i kraftiga och nitiska polismäns händer, men endast retande till närgående uppmärksamhet och löjeväckande i de försupna gubbars, vilka då för tiden hade sig uppdraget att vidmakthålla ordningen på Uppsalas gator och torg nattetid. För goda ord och löften fick man stundom låna deras saxar, och det hände till och med att vid ett dylikt tillfälle de medgörliga tjänstemännen med saxen över nacken fördes fångna till sitt eget vaktkontor i rådhuset av ostyriga och jublande ungdomar. Vida mer vanligt var dock det fredligare nöjet att få gubbarna med bortlagda vapen att deltaga i någon vals eller ringsdans kring den stora mittelstenen på torget. Man skildes därefter alltid under ömsesidig belåtenhet, studenterna över sina hjärtliga skrattsalvor och väktarna över sina lätt förvärvade tolvskillingar.

Sid. 84. Kors, vad jag tycker vi sku' kvickt avancera, om vi blott grälade ibland lite mera!

»Gräla» hade en dubbel betydelse, dels den vanliga att tvista med ord, dels ock en annan att ihärdigt studera.

Sid. 86. Herr Schy...

Värdskapet på Eklundshof bestreds på fyrtioalet av källarmästaren Schylander.

Sid. 87. — akta pulsatilla!

Den vackra sippan, pulsatilla campestris, växte allmänt på backslutningarna kring Eklundshof och hade även vågat sig in i den förvildade trädgården vid värdshuset.

Sid. 88. Se dit, där Lotta står!

Det fanns en tid då »Lotta på hofvet» åtnjöt en så allmän och ihärdig hyllning från den måttligt studerande ungdomens sida, att det fordrades hela

hennes ovanliga kropps- och själsstyrka för att tillbörligen kunna sköta sin strävsamma tjänst såsom uppasserska i de övre rummen av det merendels överfyllda värdshuset. Där hon ej förmådde hålla de påträngande vitmössorna på passande avstånd medelst de hotfulla blixterna ur sina svarta ögon eller de vingade ord, som flögo ut mellan de vita tandrader, som syntes gjorda att bitas, där använde hon med kraft och skicklighet sina knubbiga händer, som mer än en gång framkallade en ensidig rodnad på någon bråkig students anlete. Det var väl med kännedom om detta Lottas häftiga lynne som Magistern försiktigt frågar: »Blev hon ond?»

Sid. 89. Sådant kan du ge novischer.

Studenterna indelades, allt efter sin ålder och vädighet inom sina nationer, i seniorer, juniorer, recentiorer och recentissimi, vilka sistnämnda även kallades novitier. Såsom yngst och nyss komna från hemmet ansågos de av sina äldre kamrater, vilka hemligt stoltserade över att vara vana »båd' vid förtal och chikan», såsom ännu allt för mycket påminnande om »mammass gosse», med barnsliga tycken för sötsaker o. d.

Benämningen är i texten stavad trestavig, såsom den gemenligen uttalades.

Sid. 90. Jag tror vi brodda med en halva!

Att »halvan går», lika såväl som »helan», därom blir man ljudeligen övertygad vid varje studenttillställning i Uppsala, och det så fort sig göra låter. Att hon åter uppträder såsom en gengångare mot slutet av kalaset, sedan man både ätit och druckit, hörer väl numera till ovanligheterna. Fordom befanns det emellertid nödigt vid ett och annat festligt tillfälle, då rörig mat och besynnerligt vin obetänksamt förtärts med ungdomlig aptit, att söka hålla styr på den upproriska inkvarteringen genom en finalsup, som, utan avseende på sin jämlikhet med helan, alltid städat benämndes halvan. Man satte därmed liksom en av- och sammanslutande udd eller brodd på den formlösa välfägnaden; och det var väl strävan efter detta, som förmådde Glunten till den föga gentila uppmaningen att till dessert »brodda med en halva».

Sid. 91. — vid Rickombergas lunder.

Rickombergas by ligger väster om Uppsala i H. Trefaldighets socken. Man såg från Eklundshof en skymt av dess asplundar vid horisonten.

Sid. 92. Hämta nu planeterna från köket, Lotta, Karin, köksan och mamsell! Madam Winter med, det gamla spöket! Hon må ock bli lyckliggjord i kväll. Ulla, gudilov, är allaredan här —

För att åstadkomma en bal av den beskaffenhet som den här beskrivna fordrades ej mycket mera än att hava påträffat en spelman och att tålmodigt avvakta den stund, då källarsalen stängdes för menige man. De små svårigheter, som sedan lade sig i vägen från värdens och tjänstepersonalens sida, voro merendels konstlade och besegrades lätt av vinst- och dansbegäret. En sålunda arrangerad bal var ingalunda att förväxla med de s. k. muffbalerna, utan verkligen »rätt gentil för en sådan lokal», som en genomrökt och kvalmig källarsal. Att likväl icke vilken källarmästare som helst tillät dylika dansnöjen i sin lokal måste erkännas.

De här uppräknade damerna, vilka alla deltog i dansen, ansågos, med undantag av köksan och mamsellen, som var i sitt slag representerade mycket alldagliga typer, såsom framstående notabiliteter på sin tid i »den eviga ungdomens stad». Det låter stort, men är sant, och vill i själva verket icke mycket säga. Lika dessa ryktets dagsländor, vilkas tal är legio och vilka förekomma såsom lätt igenkännliga varieteter av samma släkte inom alla samhällsklasser, framkommo de plötsligt, drogo snart till sig en allmän uppmärksamhet och dansade en tid muntert i lyckans solsken; försvunno sedan lika plötsligt eller förbisågos lika snart och allmänt eller kröpo missnöjda undan i motgångarnas skugga. De delade också det hårda öde, som är nog oartigt att behandla alla sådana storheter lika, antingen de levat och rört sig inom den stora världen eller den lilla. Däri borde väl för dem legat en smickrande tröst, om de någonsin kunnat förmås att fästa synnerligt avseende vid en slik ära. Men det gjorde de icke, och därpå är ock föga skäl att undra. En värld, som upplyses av det svaga skenet från en brylå, ställd på ett källargolv, som för sina planeter ej har annat firmament än ett kök och som vid exekverandet av sfärernas musik nöjer sig med en enda fiol, utan tillstymmelse till basuner och harpor — en sådan värld kan ju omöjligen vara en bättre värld och kanske ännu omöjligare den stora världen. Och det var den ej heller. Nej, det var en liten värld, mycket liten, och befolkningen idel småfolk. Och dock — det finnes en värld, som är väsentligen lik denna och som anses vara den bästa vi äga! —

Då således här ej kan vara fråga om några äreminnen över frejdade namn, vilka högtidligen böra överlämnas åt eftervärldens glömska, så låtom oss helt hastigt hämta »våra planeter» från köket och efter några korta biografiska meddelanden om var och en lika hastigt avfärda dem!

Om Lotta, som vid baltillfället stod på höjden av sin fågring och ryktbarhet, är redan nog nämnt

(sid. 112). Vad Karin beträffar, så var hennes sydlandska utseende och ytterst livliga åtbörder det, som först drog uppmärksamheten till henne. Hon var troligen av zigenarstam, och hennes barndoms saga låg svept i ett egendomligt dunkel. Hennes livs vår och, som det tycktes, en god del av dess sommar var vid denna tid förrunnen, men hon hade därför ej ringaste likhet med den kulna, rika och fruktbärande hösten. Snarare var hon som en solskensdag i rötmanaden, som obarmhärtigt upphettar och förbränner allt omkring sig. Madam Winter var en lång, mager och ful käring, som om dagarna gick omkring och sålde struvor och »franska bröder» och om nätterna hjälpte till att diska på källarna. Hon hade ett varmt hjärta för alla flitiga och fatiga studenter och lämnade dem en nästan oinskränkt kredit. Hon älskade oförställt starka drycker och inträdde ofta med sina korgar på armen i upprymt tillstånd framförande någon oredig ursäkt på upp-landska att »inte var hon som värst fastande inte heller inte». Om Ulla kan vara nog sagt, att Magisterns artiga och till alla framförda inbjudning: »Vackra, änglagoda, sockersöta ni, stig nu på!» väl egentligen avsåg henne.

Sid. 99. — Desslikes sänder Löfven en...

Bland källarmästarna på denna tiden intog Clas Löf ett framstående rum för det goda kosthåll och den ordning, som rädde på hans källare.

De övriga värdar och värdinnor samt näringsställen, som nämnas vid revisionen av Gluntens reskassa, äro ovan på sina ställen vidrörda.

Sid. 102. Vid Knäppingen —

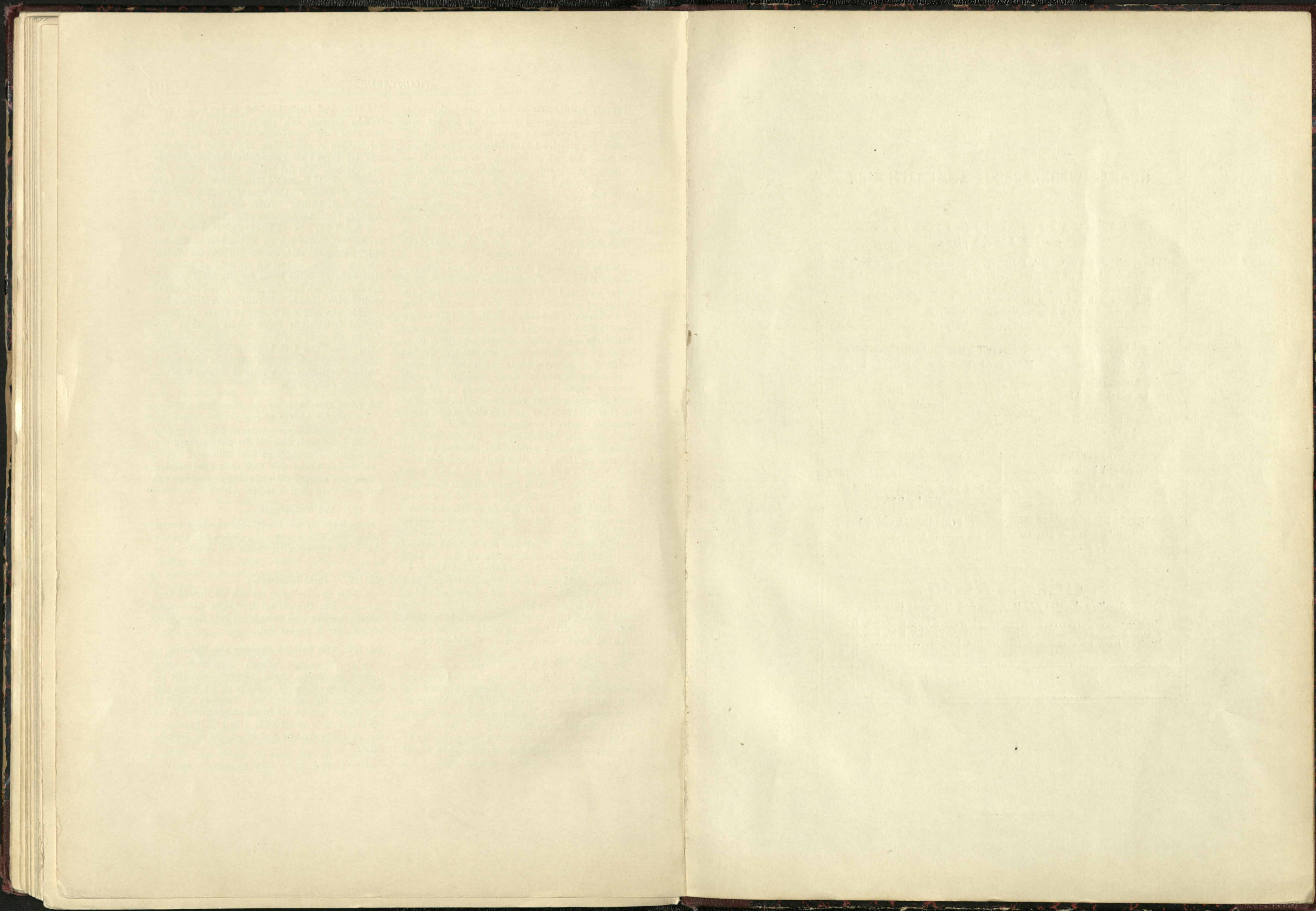
Knäppingen är en liten backe på vägen genom Parken, från vilken man vid avfärden från Uppsala söderut sista gången ser staden och slottet skymta fram.

Sid. 102. — förbi Löfstabro.

Så hette en ovanligt snygg och väl försedd krog på vägen från Uppsala till Stockholm, där fordom mången student, som ämnade sig vida längre bort, överraskades av dagens slut.

Sid. 102. Där bort på stranden vid Vårsätra.

En av de vackrast belägna egendomarna kring Uppsala är Vårsätra utmed Mälarstranden. Här var det de båda vännerna önskade att »få bygga och bo» och slå sig ned för alltid. Förgäves. Snart är skjutskärran framme vid Alsike gästgivaregård. Och här skiljas de åt på ett ställe, som tydligt påminner om att ingen varaktig stad finnes »på vår jordiska stråt».

GUNNAR WENNERBERGS KOMPOSITIONER

DAVIDS PSALMER

för soli, kör och piano.

Klaverutdrag med text. Del. I—III	à	3:—
Komplett inb. i ett band.....		11:—
Körstämmor: Sopran, Alt, Tenor, Bas	à	1:—
Arr. för en röst med Piano eller Orgel, häfte 1 & 2	à	1: 50
Arr. för manskör utan ackompanjemang, Partitur		—: 60

SÅNGER

för en röst med Piano.

AFSKED.

Romans. »Så skiljas vi åt
men träffas igen »
Högre och lägre sättning
à 60 öre.

JÄTTEN.

»Jag bor i bergets salar.»
För en basstämma.
60 öre.

TRASTEN I HÖSTKVALLEN.

»Var tyst du trast som klagar.»
75 öre.

SÅNGDUETTER MED PIANO.

Tretton sångduetter
i ett band kr. 3: 50.

*Äfven utkomna i
separat-upplaga.*

FLERSTÄMMIGA SÅNGER.

DE TRE.

Samling trior för Tenor,
Baryton och Bas.
4 kr.

NIO TRESTÄMMIGA SERENADER.
Pris 3 kr.

FEM TRESTÄMMIGA SERENADER.
Pris kr. 1: 25.

FYRSTÄMMIGA SÅNGER

för Sopran, Alt, Tenor och Bas.
Pris kr. 1: 50.

GLUNTARNE

Samling duetter för Baryton och Bas med Piano.

Musiken	häft. 5:—, inb. 7: 50
Texten med inledning och upplysningar	häft. 1: 50, inb. 4:—
Musiken i arr. för Piano med bifogad text, häfte 1.....	2: 75
häfte 2.....	1: 50

ABR. HIRSCHS FÖRLAG, STOCKHOLM.